

Faso Kalansira Minisiriso

Bakari Disa

Balikukalan Nyèmògòso

Bamako

Kumanyèfo'

Bakari Disa

San fòlò ni san filanan

1980

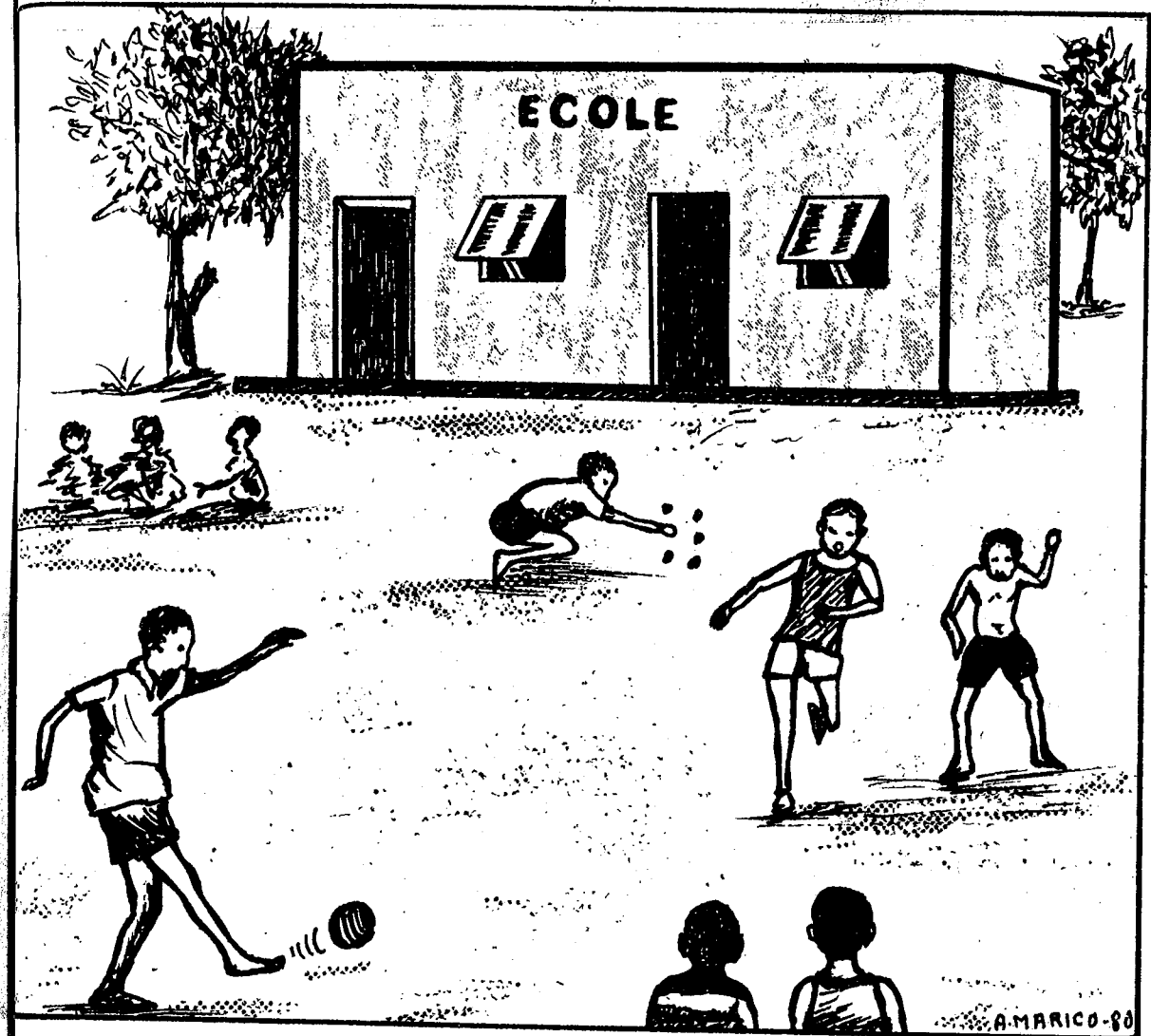
Nyèbila

Kumanyèfògafe min filè nin ye, a dilanna kalansow kama, bamanankan bè kalan minw kònò. Gafe in nyèsinnen bè kalanso san fòlò n'a san filanan de ma ; karamògò' dèmènan don. O tuma, a nyininnen bè karamògòw fè, u bée k'u ka kalan kèta damakènyè u ka kalandenw ma. Gafe ye bilasiralilan dòn de ye, kalan nyè n'a jidili bè bo' karamògò yèrè de la.

Kalandenw faamuyali kosèbè kalandenw fè, o hami de y'a to gafe in dilala tan :

- kalanden kura fila ni seginkanni ye dògòkun kelen baara ye,
 - kumanyèfò dannen bè dògòkun mugaan ni wolonwulanan na. Nka karamògò' yèrè bè se ka fèn wèrè kè san tò kònò, i n'a fò hakilijagabò.
- An haminanko ye gafe in k'a jòyòrò fa.
A y'a miirinanta fò an ye.

Gafe dilabaga

Dògòkun fòlò'

Kumanyèfo : kalanyòrò

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- gògòw : kalanyòrò - kalanso - kalanden.

- walew : ka na - ka si - ka jò - ka sin.

- mankutuw : ka nyi - ka bon.

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Karamògò bè bo ni kalandenw ye kènè ma.

A bè nyininkali kè : an bè min ? An bè kènè ma. Kalandenw kelen kelen na b'o fò.

Karamògò b'a bolo sin kalanyòrò ma k'a fò : nin ye kalanyòrò ye.

Kalandenw b'o fò. Jòn bè kalanyòrò jira ? Madu ye mun kè ?

Kalanyòrò bè cogo di ? Kalanyòrò ka bon, a ka nyi. Jòn bè fènba dò wèrè dòn ? Fèn jumèn wèrè ka nyi ?

Se wèrè jumèn bè kalanso bò bonya la dugu kòno' ?

Karamògò bè kalanso kelen jira k'a fò : nin ye kalanso ye.

Kalandenw kelen kelen na b'o fè. Jòn bè taa kalanso jira ?

Kalanso joli bè yan ?

Karamògò bè kalanso ni kalanyòrò faranfasiya ka b'D nyògòn na.

Jòn bè na kalanyòrò la ?

E ka so ni kalanso cè bè cogo di ? Jòn wèrè ka so ni kalanso ka jan nyògòn na ? Jòn ka so n'a ka surun ?

E bè na mun kè kalanyòrò la ? Waati jumèn wèrè fè i bè na ?

Waleyali : an ka nali kalanyòrò la waleyà an bè waati min na.

Sègèsègèli :

An bè min ? An bè kènè ma.

Nin ye mun ye ? Nin ye kalanyòrò ye.

Kalanyòrò bè cogo di ? Kalanyòrò ka bon. A ka nyi.

Jòn bè na kalanyòrò la ? Kalandenw bè na kalanyòrò la.

Jòn ka so ni kalanyòrò ka surun ? Ka jan ?

Ka taa kalanyòrò la, an k'o waleyà.

Kumanyèfo : kalanyòrò (a tò).

Seginkanni

Anw bè min ? Jòn bè na kalanyòrò la ?

Kalanso joli bè kalanyòrò in na ?

Jon ka so bè kalanyòrò kòrò ? Jòn ka so yòrò ka jan a la ?

Ka na kalanyòrò la, jòn b'o waleyà ?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : nafa - mankan

- walew : k'a jò.

Mankutuw : sigi cogo.

Do wèrèw : jò kun - dònin.

Kalan taa sira.

Karamògò bè kalanyòrò jira, ka nyininkali kè tugun : aw bè min ? An bè kalanyòrò la.

Mun bè kè kalanyòrò la ? Kalan bè kè kalanyòrò la.

Yala kalan nafa ka bon wa ? Jòn bè se ka kalan nafa dò fò ?

Anw ka kalanso in jòra ni mun ye ? Jòn bè so wèrè dòn ni min jòlen don ni siman ye ?

Simanso ni bògòso la, jumèn si ka ca ?

Ka so jò, jon b'o waleyà ?

N'bè so jò	n	ne
I bè so jò	i	e
A bè so jò	a	ale
An bè so jò	an	anw
Aw bè so jò	a'	aw
Olu bè so jò	u	olu

Kalanyòrò ni dugu cè bè di ? A ka jan dònin.

Mun na kalanyòrò tè dugu cèmancè la ? Mankanw bè an bali ka kalan kè.

An ka kan k'an ka kalanyòrò in ladon kosèbè - cogo di ?

Sègèsègèli :

Waati jumèn wèrè na e bè taga kalanyòrò la ? (sògòma, wula fè...)

E bè mun kè kalanyòrò la ? (n'chè kalan kè kalanyòrò la).

Nafa bè kalan na wa ? Jòn bè kalan nafa dò fò ?

An ka kan k'an ka kalanyòrò kè di ? (k'a ladon).

N'chè n' ka kalanyòrò ladon, jòn b'o waleya ?

N'chè n ka kalanyòrò ladon.

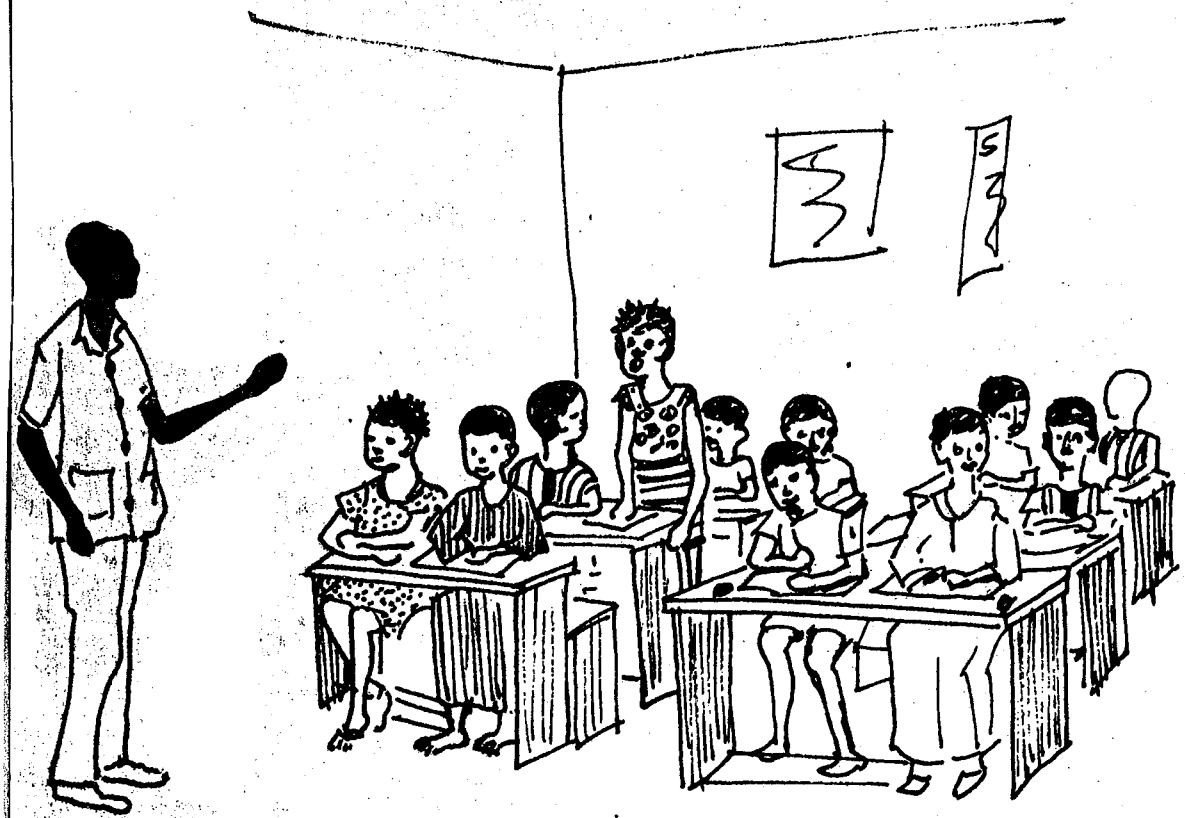
i e b'i ka kalanyòrò ladon.

a ale b'a ka kalanyòrò ladon.

an anw b'an ka kalanyòrò ladon.

a' aw b'a ka kalanyòrò ladon.

u olu b'u ka kalanyòrò ladon.

Dògòkun filanan

Kumanyèfò : kalanso

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : kalanso - fèn

- walew ka bò - ka don

- mankutuw : fèrèlen

- dò wèrèw : kònò

Kalan taa sira :

Karamògò bè kalanso jira, k'a fò : nin ye kalanso ye.

Kalandenw b'o fò kelen kelen.

Karamògò bè kalanso ni kalanyòrò cè faranfasiya kosèbè.

Jòn bè kalanso dò wèrè jira ? Kalanso joli bè yan ?

Musa, e bè min ? n' bè kalanso kònò. Musa bè min ?

Kalanso bè cogo di ? (Karamogo b'a bolow waga kosèbè)

Kalanso ka bon.

Kalanso ka bon e siso ye wa ?

Jon bè fènba wèrè fò ?

Mun na kalanso kòno` fèrèlen don ?

Karamògò` bòtò` kalanso kòno` a bè nyininkali kè : n' bè mun kè ?

Karamògò` bè bò` kalanso kòno`. Segin bè kè o kan kosèbè.

Jòn bè karamògò` ladege ? Adama ye mun kè ?

Adama e ye mun kè ?

An ka o waleya nyògòn f :

n' bè bò` kalanso kòno`	-	ne
e bè bò` kalanso kòno`	-	e
a bè bò` kalanso kòno`	-	ale
anw bè bò` kalanso kòno`	-	anw
aw bè bò` kalanso kòno`	-	aw
u bè bò` kalanso kòno`	-	olu

Karamògò` bè Adama wele ka na kalanso kòno`.

A dontò; karamògò` b'a nyininka : e bè mun kè ? n' bè don.

Kalanso kòno`. Adama ye mun kè ?

Jòn bè o waleya ?

n bè don` kalanso kòno`	-	n
e bè don` kalanso kòno`	-	i
ale bè don` kalanso kòno`	-	a
anw bè don` kalanso kòno`	-	an
aw bè don` kalanso kòno`	-	a'
olu bè don` kalanso kòno`	-	u

Sègèsègèli :

Mamu, e bè min ? n' bè kalanso kòno`.

Kalanso bè cogo di ? Kalanso fèrèlen don - a ka bon.

- mun wèrè ka bon ? anw ka so, anw ka bulon -

- bò` kalanso kòno` - e bè mun kè ? a bè mun kè ?

Mògò` bè don` minin tugun ?

Kumanyèfo` : kalan (a tò) kalanso

Seginkanni

- Karamògò` bè mun jira ? (kalanso jira tò)

E bè minin ? Kalanso bè cogo di ?

Seku, bò` kalanso kòno` E bè mun kè ? A bè mun kè ?

An bèe bè bò` kalanso kòno` waati jumèn fè ?

Don kalanso kòno`, Seku - i bè mun kè ? Seku ye mun kè ?

Don kalan

kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : kogo - duguma la - bili - tòli

- walew : ka furan - ka jira

- mankutuw : jèlen.

- dò wèrèw : san fè - tugun.

Kalan taasira

Karamogo bè kalanso kogo jira ka nyininkali kè : nin ye mun ye ?

Nin ye kogo ye. Kalandenw b'o fò ka caya.

Kogo joli bè kalanso la ? Kalanso kogow nyè bè cogo di ?

U jèlen don ni mun ye ? Jòn b'o bógòjè bè yèrò` dòn ?

Mun wèrè jèlen don ?

Karamògò` bè kalanso dugumala. jira ka nyininkali kè : nin ye

mun ye ? Nin ye kalanso dugumala ye.

Dugumala in bè cogo di ? A jèlen don. A ni kogow jèya ye kelen ye wa ?

Mun kèra ni kalanso dugumala jèra ? A furanna de. Jòn bè kalanso

dugumala furan ?

Awa, e bè yòrò` jumèn furan tugun ?

Jòn wèrè bè furanni kè aw ka so ?

N' bè furanni kè - ne

A' bè furanni kè -

E bè furanni kè - e

U bè furanni kè -

a bè furanni kè - ale

Anw bè furanni kè - anw

Nin waleya in bè fò kalanden caman fè.
 Karamògò bè kalanso bili jira - nin ye kalanso bili ye.
 Sinsi bè kè bili kan kosèbè.
 Zan, kalanso bili jira. I bè mun kè ? Zan bè mun kè ?
 Kalanso bili ye mun ye ? Jòn wèrè ka so bili ye tòli ye ?
 Dugu so bèè bili ye toli ye wa ?
 So dow bili ye mun ye ? (bògò)
 Dòw dum ? (ci)
 Jòn ka so bili ye bògò ye ? Ci dun ?
 Kalanso bili bè min ? San fè
 Mun wèrè bè san fè ?
 Jòn bè kalanso bili jirali waleya ?

N' bè kalanso bili jira	-	ne
e bè kalanso bili jira	-	e
a bè kalanso bili jira	-	ale
an bè kalanso bili jira	-	anw
a' bè kalanso bili jira	-	aw
u bè kalanso bili jira	-	olu

kumanyèfò : kalanso (a tò)

geginkanni

bè min ? Kalanso bè cogo di ?
 Karamògò kètò ka fèn ninw jira (kogo, dugumala, bili)
nyininkali kè : karamògò bè mun jira ?
 Kalanso kogow nyè bè cogo di ? U nyè ka jè.
 Bili bè yòrò jumèn ? A bè san fè.
 Kalanso dugumala bè cogo di ? A furannen don k'a jè.

on kalan

un : kumadege

untaala : miniti 30

umaden kuraw :

tògòw : fòlò - dibi

walew : k 'i biri - k'i bugu - ka tugu

mankutuw : surun -

dò wèrèw : caman

lan taasira

Karamògò b'a bolo sin kalanso da ma, ka nyininkali kè : nin ye
 mun ye ? Nin ye kalanso da ye. Kalandenw b'o kumasen fò sinyè
 man.

Joli bè kalanso la ? Kalanso da bè cogo di ? A ka jan.

Ka so da bè nin bò janya la wa ?

I bè don so da surun kònò, i bè mun kè ?

A o birili ni misi birili ye kelen ye wa ?

Karamògò bè kalanso fòlò jira ? Ka nyininkali kè : nin ye mun

? Nin ye kalanso fòlò ye ? Kalandenw caman b'o fò. Sinsi bè
 fòlò kan kosèbè.

O joli bè kalanso la ? Fòlò caman bè kalanso la.

Isa, a' ye fòlòw tugu. An bè mun kolosi ?

I bè kalanso kònò.

Ka bè se ka kè dibi la wa ? Mun na kalanso fòlòw ka bon ?

Na u ka ca ?

I bè kè waati jumèn ?

Idu, bò kalanso kònò. I bè mun kè ? Seyidu ye mun kè ?

Seyidu bora mun fe ? A bora da fe.

Mun were be ke da fe ?

Don be ke folo fe wa ? Ayi

N' te don folo fe - ne

E te don folo fe - e

A te don folo fe - ale

an te don folo fe - anw

A' te don folo fe - aw

U te don folo fe - olu

Kalanso da n'a folow be tugu ni mun ye ?

Jon be kon dilan ? Nin kon dilanna ni mun ye ? (toli ni jir)

Kon bee be tan wa ? Kon be dilan ni mun were ye ?

Mun na an ka kan ka daw ni folow tugu ?

Jon be da tuguli waleya ?

N'be da tugu - ne

E be da tugu - e

A be da tugu - ale

An be da tugu - anw

A' be da tugu - aw

U be da tugu - olu

Segesegele :

Karamogo be da tugu, ka nyininkali ke : karamogo ye mun ke ?

Sata, folo kelen tugu, kelen were tugu. Kalanso be cogo di ?

Da joli ni folo joli be kalanso la ?

Kumanyefo : dogokun seginkanni.

Karamogo be kalanso jira, ka nyininkali ke : nin ye mun ye ?

E be min ? Aw be min ? An bee be min ?

Karamogo be Zan labo kalanso konon. Zan, i be mun ke ? Zan be mun ke ? Zan bora yoro jumèn fe ?

Karamogo be Zan wele ka na. Zan be mun ke ?

Sata, folo kelen jira. I be mun ke ? Sata be mun ke ?

Folo joli be kalanso la ? A folow be cogo di ?

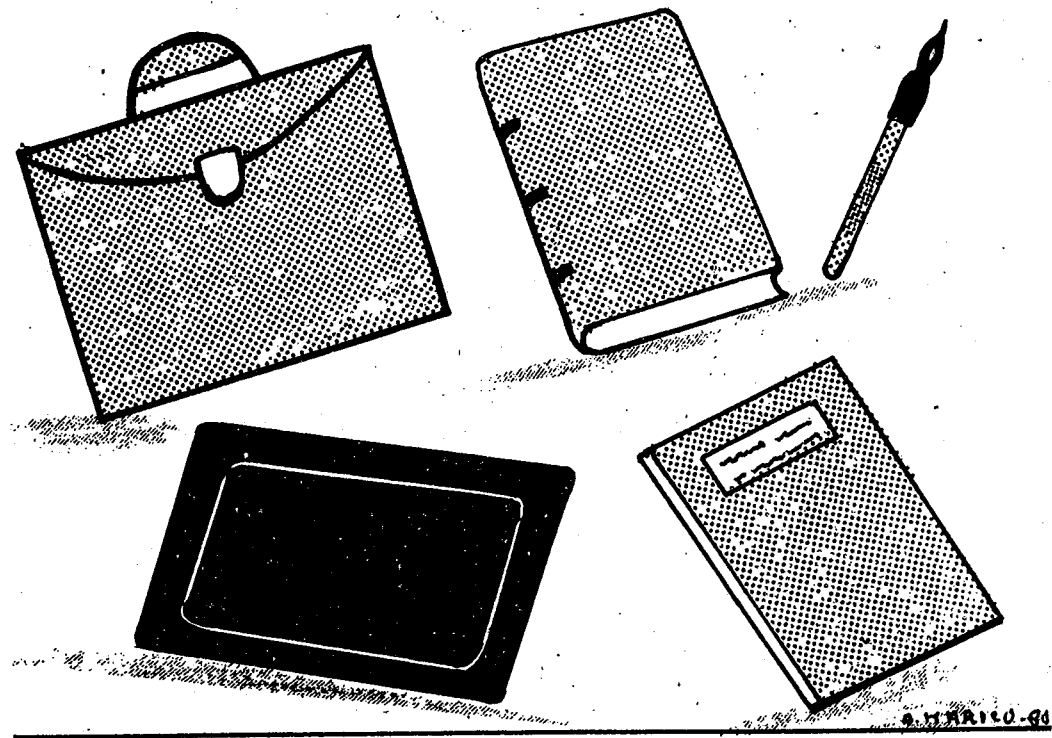
Mun na kalanso folow n'a da ka bon ?

Isa, Yaya a ye folow tugu. Mun be kalanso konon ?

Kalanso bili be cogo di ? A ka jan dugukolo la. Aw ka sow bee bili be ten wa ?

E ka so bili ye mun ye ?

Waleyali : seginkanni.

Dogokun sabanan

Kumanyefo : kalanden ka minenw.

Seginkanni

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw

- togow : walan - npalan - farasu - tiiricilan - finikolo

- walew : k'a josi - k'a ci - k'a mara - k'a lasago

- mankutuw : tilennen - jelen - finman

- do werew : kirikiri - bawo

Kalan taa sira

Karamogò bè kalanden ka minenw jira kelen kelen, kalandenw b'u togow fo.

Nin ye mun ye ? Nin ye walan ye. Walan nyè bè cogo di ?

Walan nyè ka fin (a finman don) aw bè mun kè walan na ?

Anw bè sèbenni kè walan kan.

Mun wèrè nyè ka fin kalanso kònò, kalanso kò kan ?

E dun, Seku, nin ye mun ye ? Nin ye farasu ye. (Kalandenw bè farasu fo ka caya bawo caman tun t'o don).

Aw bè mun kè ni farasu ye ? An bè sèbenni kè ni farasu ye an ka walanw kan.

Musa, nin ye mun ye ? Nin ye tiiricilan ye. Kalandenw b'o fo ka caya.

Tiiricilan bè cogo di ? A tilennen don.

A nyèci ye mun ye ? A bè kè ka tiiri ci.

N'i ma tiiri ci n'a ye, o tiiri bè tilen wa ? O bè kè cogo di ?

Shaka, taa walanba jòsi. I bè mun ta ? N'bè fini kolon ta.

O kuma fini kolon nyèci ye mun ye ? A bè kè ka walanba jòsi, an b'an ka walanw fana jòsi n'a ye.

Karamogò bè npalan do jira ka nyininkali kè : nin ye mun ye ? Nin ye npalan ye.

Npalan in dilanna ni mun ye ? Npalan bè dilalen don ni finimugu ye wa ? Dow dilanna ni mun ye ? (golo, mana...).

Npalan nyèci ye mun ye ? An b'an ka baarakèminenw lasago a kono. (Karamogò b'i sinsi lasago kan kosèbè).

Jòn bè na kalanden ka minenw bè togow fo ?

(Kalanden ka minenw ye : walan - npalan - farasu - tiiricilan - finikolo). Kumasen in bè fo kosèbè kalandenw fè.

An ka walan bè jòsi ni fini kolon ye. Jòn bè o waleya ?

N'bè walan jòsi ni fini kolon ye - ne

I bè walan jòsi ni fini kolon ye - i

A bè walan jòsi ni fini kolon ye - ale

An bè walan jòsi ni fini kolon ye - anw

a' bè walan jòsi ni fini kolon ye - aw

u bè walan jòsi ni fini kolon ye - olu

Sègèsègèli :

Jòn bè na kalanden ka minenw togow fo, k'u jira ?

U kelen kelen na nyèci ye mun ye ?

Ka minenw lasago, jòn b'o waleya ?

Kumanyèfo : kalanden ka minènw (a tò).

Seginkanni

Karamògò bè minènw soroba nyògòn na. Kalandenw bè na kelen kelen k'u jira, k'u nyèci n'u cogoyaw fò.

Walan, npalan, farasu, tiiricilan, fini kolon, olu ye mun ye ?

Isa, n 'bè n' ka baarakèminènw lasago o waleya.

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : gafe - kaye - biki - ja

- walew : dayèlè - kòlòsi

- mankutuw : girin - nògòlen

- dò wèrèw : ni..... ye -

Kalan taa sira

Karamògò bè gafe dò ta, ka nyininkali kè : nin ye mun ye ?

Nin ye gafe ye.

N'an ye gafe dayèlè, an bè mun kòlòsi ? (...an bè jaw ni sèbènni kòlòsi).

Gafe furaw nyè bè cogo di ? (gafe furaw nyè ka jè)

An bè mun kè gafe la ? An bè gafe kalan.

Jòn ka gafe nògòlen don ? (Daaba ka gafe nògòlen don).

Daaba ye kalanden nyuman ye wa ?

Gafe ye kalanden ka mun ye ? (gafe ye kalanden ka minèn do ye)

Kalan kè gafe kòno, jòn b'o waleya ?

N'bè kalanjè kè gafe kòno

I bè kalanjè kè gafe kòno

A bè kalanjè kè gafe kòno

An bè kalanjè kè gafe kòno

Aw bè kalanjè kè gafe kòno

U bè kalanjè kè gafe kòno

Karamògò bè kaye jira k'a fò : nin ye mun ye ?

Nin ye kaye ye. (kalandenw caman b'o fò).

N'an ye kaye dayèlè, an bè mun kòlòsi ? An bè fura jèw kòlòsi.

An bè mun.kè kaye kòno ? An bè sèbènni kè, ka kalan kè kaye kòno.

Sèbènni bè kè ni mun ye kaye kòno ? Sèbènni bè kè ni biki ye kaye kòno. Sèbènni bè kè min kaye kòno ? Sèbènni bè kè sèbènnisiraw kòno.

Sèbènnisiraw tilennen don i n'a fò mun ? (I n'a fo tiiricilan).

Biki bè kè ka sèbènni kè walan kan wa ? Mun na ? Walan ka fin, biki ka fin, olu tè don ka bò nyògòn na.

Gafe, kaye, biki, olu fana ye mun ye ? (Gafe ni kaye ni biki fana ye kalanden ka minèn dow ye).

Ka sèbènni kè ni biki ye kaye kòno, jòn b'o waleya ?

N' bè sèbènni kè ni biki ye kaye kòno.

I bè sèbènni kè ni biki ye kaye kòno.

A bè sèbènni kè ni biki ye kaye kòno.

An bè sèbènni kè ni biki ye kaye kòno.

A' bè sèbènni kè ni biki ye kaye kòno.

U bè sèbènni kè ni biki ye kaye kòno.

Sègèsègèli :

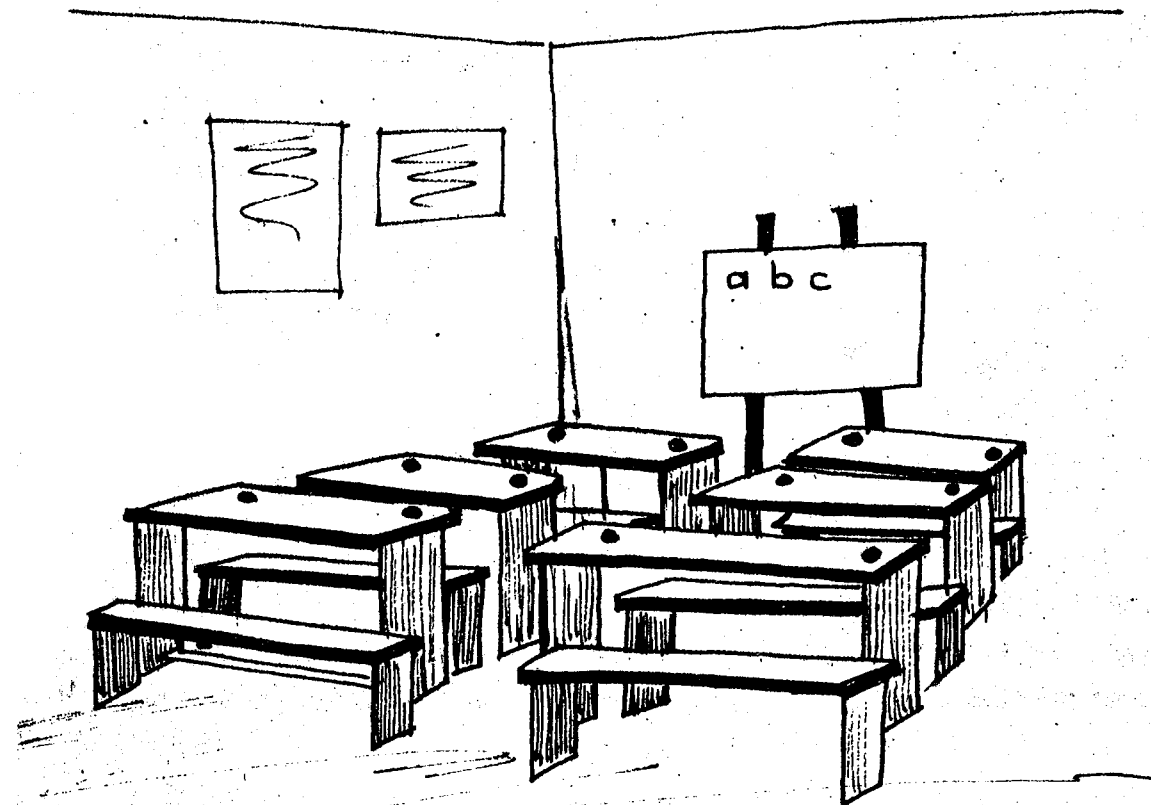
Mun bè kè gafe kòno ? Kalanjè bè kè gafe kòno.

Kaye dun ? Sèbènni bè kè o kòno ni biki ye.

Gafe ni kaye ni biki, olu ye mun ye ? (...olu ye kalanden ka minèn dow ye).

Ka sèbènni kè kaye kòno, jòn b'o waleya ?

Kumanyèfò : dógòkun seginkanni : kalanden ka minènw.
Karamògò bè kalanden ka minènw bèe soroba nyogòn na a ka tabali kan. Kalanden min mana wele, o bè minèn dò ta, k'o tògò fò...
Yaya, min ye mun ye ? Nin ye walan ye.
Walan nyè bè cogo di ? A ka fin. Mun wèrè ka fin ?
Mun bè kè walan na ? Sèbènni bè kè walan kan.
Walan ye mun ye ? Walan ye kalanden ka minèn dò ye.
Madu, na tiiricilan jira - nin ye tiiricilan ye. Madu ye tiiricilan jira.
Tiiricilan bè cogo di ? A tilennen don. Mun wèrè tilennen don ?
A nyèci ye mun ye ? Jòn bè na tiiri do' ci ni tiiricilan ye ?
Adama, na walanba jòsi. I bè mun kè ? N'bè walanba jòsi. I b'a jòsi ni mun ye ? Fini kolon nyèci ye jòsili ye. Mun wèrè bè jòsi ?
N'bè n'ka walan jòsi, jòn b'o waleya ?
Karamògò bè gafe ta, nka a t'a tògò fò, a bè nyininkali kè :
mun bè karamògò bolo ? Gafe bè karamògò bolo.
Ma, e ka gafe dò ta. I bè mun kè ? Ma bè mun kè ?
Mun bè kè gafe la ? Kalanjè bè kè gafe la.
Jòn bè se kаланjè la kosèbè ? Siriman bè se kаланjè la kosèbè.
Ngole, mun bè karamògò bolo ? Kaye bè karamògò bolo.
Kaye furaw nyè bè cogo di ? U nyè ka jè.
Mun bè kè kaye la ? Sèbènni bè kè kaye la.
O sèbènni bè kè ni mun ye ? O sèbènni bè kè ni biki ye.
Jòn bè biki do' jira ? Nin ye biki do' ye.
E bè nin fènw bèe lasago min ? N'bè nin bèe lasago n'ka npalan kònò.
O tuma, wo ka kan ka ye aw ka npalanw na wa ? Ayi.
Nin fèn yelaw ye mun ye ? Olu ye kalanden ka baarakè minènw ye.
Jòn bè segin u kan ?
Kalanden ka minènw ye : walan, gafe, kaye, tiiricilan, fini kolon farasu ani npalan.
(Nin kumasan bè fò kosèbè kalandenw kelen kelen na fè).
Ka minènw lasago, jòn b'o waleya ?

Dógòkun naaninan

Kumanyèfò : kalanden minènw.
Seginkanni :
- jòn bè kalanden ka minènw nyèciw fò ?
Aw ka kan k'o minènw kè cogo di ? An ka kan k'u lasago kosèbè.
Sèbènni kaye kònò, jòn b'o waleya ?
Don kalanden
Mun : kumanyèfò
Kumanyèfò : kalanden minènw
Kumanyèfò : kalanden minènw
- tògò : karamògò ka tabali - a ka sigilan - kalandenw sigilan.
n'u ka tabali.
- walaw : k'i sigi - ka dilan
- tiiricilan : ka dilan

- do wèrèw : dilannen

Kalan taa sira

Karamògò b'a ka tabali jira ka nyininkali kè : nin ye mun ye ?

Nin ye karamògò ka tabali ye. o kumase-en in bè fò ka caya.

Karamògò ka tabali dilanna ni mun ye ? Karamògò ka tabali dilanna ni jiri ye. Tabali dòw dilannen don ni nègè ye.

Aw nyè bè mun na karamògò ka tabali kan ? An nyè bè fèn ~~aman~~ na karamògò ka tabali kan.

O fènw ye mun ye ? O fènw ye karamògò ka baarakèminènw ye.

Jòn bè tabalitigi wèrè don dugu kòno ? Tabali bè Madu fè, do bè ne fa fè...).

Nin ye mun ye ? Nin ye karamògò sigilan ye. O fana dilanna ni mana ye ? O fana dilanna ni jiri ye.

Karamògò bè mun kè o la ? Karamògò bè i sigi o kan, ka baara kè.

Karamògò ka tabali n'a ka sigilan bè min ? Karamògò ka tabali n'a ka sigilan bè kalanso kòno.

An bè se k'u wele cogo di ? An bè se k'u wele ko kalanso kòno (kalandenw bè kumase-en in fò ka caya).

Nin dun ? Nin ye mun ye ? Nin ye kalanden ka tabali ye.

Kalanden ka tabali do wèrè jira. Nin ye kalanden ka tabali do wèrè ye.

Kalanden ka tabali joli bè kalanso kòno ? Kalanden ka tabali caman bè kalanso kòno.

Mun na ? Bawo kalandenw ka ca.

Kalanden bè mun kè a ka tabali kan ? Kalanden bè kalan kè a ka tabali kan. A man kan ka mun kè a kan ? Mun na ?

Ni kalanden bè kalan kè a b'i jò wa ? Ayi, a b'i sigi.

A b'i sigi min ? A ka sigilan kan.

Kalanden ka tabali joli bè kalanso kòno ? Kalanden ka tabali caman bè kalanso kòno.

Kalanden ka tabali n'a ka sigilan dilannen don ni mun ye ?

Kalanden ka sigilan n'a ka tabali dilannen don ni jiri ye.

U bè min ? U bè kalanso kòno, u fana ye kalanso minèn dòw ye.

Sigili, jòn b'o waleya ?

N'bè n'sigi

I b'i sigi

A b'a sigi

An b'an sigi

A' b'aw sigi

U b'u sigi

Karamògò b'i sinsi nin waleya in kan kosèbè sabu gèlèya dònin b'a la.

Sègèsègèli

Nin ye mun ye ? Nin ye karamògò ka tabali ye.

Mun ni mun b'a kan ? Karamògò ka baarakèminènw b'a kan.

Karamògò bè mun k'a kan ? Karamògò bè baara k'a kan.

A b'i jò wa ? Ayi, a b'i sigi a ka sigilan kan ka baara kè.

E dun ? E bè baara kè mun kan ?

E b'i sigi mun kan ?

Olu bèè lajèlen ye mun ye ? Olu bèè lajèlen ye kalanso kòno minènw ye.

Jòn bè sigili waleya ?

Kumanyèfò : kalanso minènw (a tò).

Seginkanni

Nin ye mun ye ? Nin ye karamògò ka tabali ye.

A bè mun nyè ? Karamògò bè baara kè a kan.

Nin dun ? Nin ye karamògò ka sigilan ye.

Nin dun ? Nin ye mun ye ? Nin ye kalanden ka tabali ye.

O bè mun nyè ? Kalandenw bè kalan k'a kan.

Olu b'u jò ka kalan kè wa ? Ayi, u b'u sigi kalanden ka sigilan kan ka kalan kè.

An bè se ka nin bèe wele cogo di ? (Nin bèe ye kalanso konominèw ye).

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : alamòri - walanba - gaala

- walew : lamara

- mankutuw : konyuman - nyuguji - nèrè - bileman

- dò wèrèw :

Kalan taasira

Karamògò bè alamòri jira k'a fò : nin ye alamòri ye. A b'a sinsi alamòri kan kosèbè sabu siginfè kumaden don.

Alamòri dilanna ni mun ye ? Alamòri dilanna ni jiri ye.

A bè se ka dilan ni mun ye tugun ? A bè se ka dilan ni nègè ye.

Mun bè kè alamòri la ? Kalandenw ka minènw ni karamogo ta dòw bè bila alamòri kono.

Zan, nin ye mun ye ? Nin ye walanba ye.

Walanba nyè bè di ? Walanba nyè ka fin.

Mun bè kè walanba la ? Sèbènni bè kè walanba kan.

O sèbènni bè kè ni mun ye ? O sèbènni bè kè ni farasu ye.

(Karamogo bè sinsi farasu kan kosèbè)

Farasu in nyè bè di ? A ka jè.

Farasu bèe nyè ka jè wa ? Ayi, dòw nyugujilama don, dòw nèrè mugulama don...).

Jon bè sèbènni kè walanba kan ? Karamògò ni minènw sèbènni kè walanba kan.

Walanba ni alamòri bè min ? U bè kalanso kono. so konominèw dòw don.

Minènw labènni alamòri kono, jòn b'o waleya ?

'bè minènw labèn alamòri kono.

'bè minènw labèn alamòri kono.

'bè minènw labèn alamòri kono.

'bè minènw labèn alamòri kono.

'bè minènw labèn alamòri kono.

'bè minènw labèn alamòri kono.

'bè minènw labèn alamòri kono.

'bè minènw labèn alamòri kono.

Bèrèsègèli
Jon bè na alamòri jira ? I bè mun kè ? Zan ye mun kè ?

Alamòri dilala ni mun ye ? A bè se ka dila ni mun ye fana ?

Mun bè kè alamòri la ? Baarakè minènw bè lasago konyuman kono.

Walanba nyè bè di ? Mun bè kè a'la ?

Walanba joli bè kalanso kono ?

'bè n'ka minènw labèn, jòn b'o waleya ?

Kumanyèfo : dogòkun seginkanni : kalanso minènw.
 Karamògò ka tabali jira. I bè mun kè ? Sata bè mun kè ?
 Mun ni mun bè karamògò ka tabali kan ? Gafew, kayew, farasu
 forokow ni tiiricilanw bè karamògò ka tabali kan.
 Karamògò bè sigi min k'a ka baara kè ? A bè sigi mun kan ?
 Jòn ye o sigilan nyògòn nègèlama ye ?
 Nègè ni jiri la, jumèn si ka ca ? Mun na ?
 E bè baara kè mun kan ? I b'i sigi mun kan ?
 Kalanden ka tabali n'a ka sigilan joli bè kalanso kòndò ?
 Jòn bè fèn caman wèrè jira ?
 Nin ye mun ye ? Alamori bè mun nyè ? A joli bè kalanso kòndò
 Nin dun ? Nin ye walanba ye.
 A bè cogo di ? A ka bon. A nyè bè cogo di ? A nyè ka fim
 mun bè kè walanba kan ? Jòn fè ?
 Nin fènw bèe bè se ka wele cogo di ? nin bèe bè wele ko
 kalanso kònominènw.
 N'bè n'ka walan jòsi, jòn b'o waleya ?
 Karamògò bè se ka waleya camanw wèrè kè ni kalandenw

Dògòkun duurunan

Kumanyèfo : kalanyòrò dukènè
Seginkanni
Jon kalan
Mun : kumadege
Muntaala : miniti 30
Mumanden : kuraw
togow : dukènè - nyaman
walew : waga - ka fèrè - ka lajè
mankutuw : jèlen - ka nyi
dè wèrèw :
alan taa sira
 (Kalan in bè kè kènè ma)
 Karamògò bè nyininkali kè : an bè min ? An bè kènè ma.

Yorò jumèn kènè na ? Kalanyèrò dukènè ma.

An bè kalanyèrò dukènè na. O kumasen bè fò kalanden caman fè.
(Karamògò b'a bolow waga ka kalanyèrò dukènè jira, ka sòrò ka
nyininkali kè : kalanyèrò dukènè bè cogo di ?)

Kalanyèrò dukènè ka bon. (Kalandenw kelen kelen na b'o fò).

Kalanyèrò dukènè ka bon mun na ? Kalàndenw ka ca, u ka kan ka
fèrè. Dukènè in bè cogo di tun ? Kalanyoro dukènè jèlen don.

A jèra mun fè ? Anw y'a furan.

Awa, furanni kè. I bè mun kè ? Awa bè mun kè ?

Yorò jumèn bè furan tugun ? So kònòna, a dukènè.

Yorò furannen bè cogo di ? Yorò furannen jèlen don.

N'i ye yorò furan, i bè mun lajè ? I bè nyaman lajè.

I ka kan k'o nyaman fili min ? Mun na ?

Kalanden jumèn jèlen don ? Seku jèra cogo di ? Seku bè ko
don o don.

Kumanyèfò : kalanyoro dukènè (a tò)

Seginkanni

(Karamògò bè kalandenw labò kènè ma)

- anw bè min ?

- kalanyèrò dukènè bè cogo di ?

- ni yorò nògora, mun bè kè ?

- yorò furannen bè cogo di ?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw

- tògòw : jiriw - suman

- walew : ka sòn - ka turu

- mankutuw : ka nyi - ka di

- dò wèrèw : caman

Kalan taasira

Karamògò bè nyininkali kè : aw nyè bè mun na kalanyèrò dukènè
na ? An nyè bè jiriw la.

Jiri joli bè kalanyèrò dukènè na ? Jiri caman bè kalanso dukènè
na.

O jiriw bè mun nyè ? U bè denw kè, an b'olu dun, an bè sigi
u suma na.

Jiri fana bè mun nyè ? Sanji bè na jiriw kosòn (karamogo bè
kalandenw ladonniya o la).

N'i ye jiri turu, i bè mun kè ? N'i ye jiri turu, i b'a sòn
don o don.

N'a bonyana, a bè mun kè fòlò ? A bè feerew kè fòlò.

O feerew bè kè mun ye ? Olu bè kè jiri denw ye.

An ka jirifeere lajè. A bè cogo di ? A ka nyi.

Mun wèrè ka nyi ?

N'bè jiri sòn - jòn b'o waleya ?

N'bè jiri sòn.

I bè jiri sòn.

A bè jiri sòn.

An bè jiri sòn.

A' bè jiri sòn.

U bè jiri sòn.

Kalandenw kelen kelen na b'a fo.

Sègèsègèli

Mun bè kalanyoro dukènè na ?

Jiriw nyèci ye mun ye ?

N'i ye jiri turu, i bè mun kè ?

Jirifeere bè cogo di ? A kasa dun ? A laban bè kè mun ye ?

Sigili jiri suma na, k'o waleya.

umanyèfo : dogokun seginkanni : kalanyoro dukènè.

(Nin kalan in fana bè kè kènè ma.

An bè min ? An bè kalanyoro dukènè na (kalandenw b'o fo kelen kelen).

- aw nyè bè mun na kalanyoro dukènè na ? anw nyè bè jiri caman na kalanyoro dukènè na.

O jiriw bée ye siya kelen ye wa ?

Kalanyoro dukènè bè cogo di ? A ka bon, a jèlen don.

Mun y'a jè ?

Jòn bè na furanni kè ?

Yoro jumèn wèrè bè furan ? Jòn wèrè bè furanni kè ?

N'i ye furanni kè i bè mun kè nyaman na ? Mun na ?

Jiriw nyèci ye mun ye ? U bè jiridenw kè, anw b'olu dun, an bè sigi u suma na, u bè sanji wele.

Jiriden bè soro cogo di ? Jirifeere de bè kè jiriden ye.

Jirifeere kasa bè cogo di ? Mun wèrè kasa ka di ?

Mun kasa man di ?

N'i ye jiri turu i bè mun kè ? I b'a sòn, k'a ladon.

Mogo b'a farikolo ladon cogo di ?

- sigili jiri suma na, yoro furanni, jiri sònni, o waleyaw bè fo kalandenw caman fè kelen kelen.

Ne jèlen don

E jèlen don

Ale jèlen don

Anw jèlen don

Aw jèlen don

Olu jèlen don

Kalandenw bè nin waleya in fo kelen kelen.

Sègèsègèli

An bè min ? An bè kalanyoro dukènè ma.

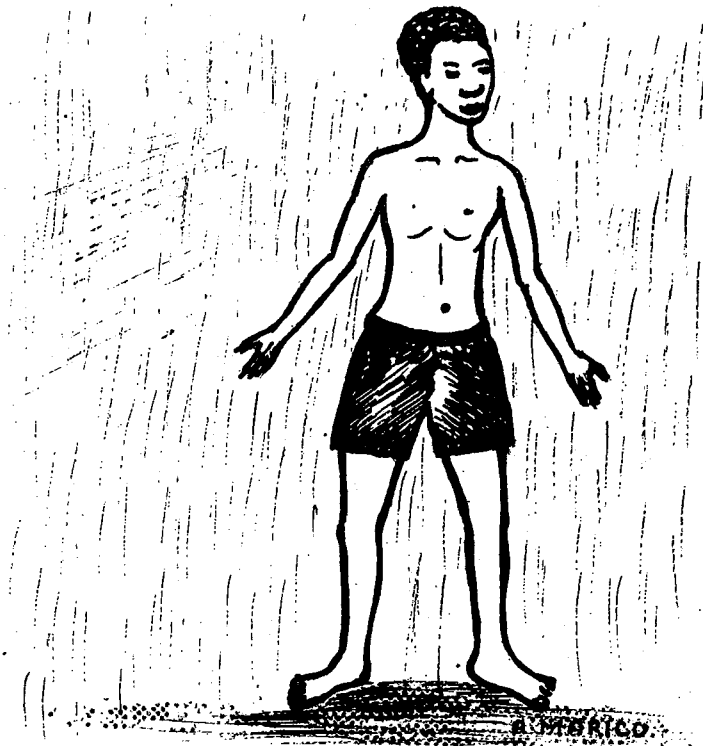
Kalanyoro dukènè bè cogo di ? A ka bon.

Mun wèrè ka bon ?

Mun ye kalanso dukènè jè ?

Mun bè mogo` jè ?

Jòn bè furanni waleya ?

Dogokun wooronan

Kumanyefo : mogo` farikolo

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- togow : farikolo - kun - cesana - bolow ni senw

- walew : k'a ko.

- mankutuw : duman - ka dogo - ka surun

- do werew :

Kalan taa sira

Karamogo` bè kalanden do` jo. A b'a t'a kun na f'a senw.

A b'a fo` : nin ye Musa farikolo ye. (Kalandenw b'o fo` kelen kelen).

Musa farikolo jira. I bè mun kè ?

Farikolo bè jon werè fè ? (An bée).

Yala an bée ka kan kalanso koro` wa ?

Ayi, dow ka bon, dow ka dogo, dow ka jan, dow ka surun.

Jon ka bon kalanso konò ? Mun bè mogo` bonya ? Dumuni duman.

Jon bè dumuni duman do` fo` ?

Zan bè cogo di ? Zan ka dogo - dogoya bée ye dumuni duman

dunbaliya ye wa ? Bana jugu bè se ka mogo` dogoya.

Jon ka jan ni kalanden bée ye ? Janya ka di wa ?

Mun werè ka jan ?

Yan ni Bamako bè bè cogo di ? O ka jan. Jon bè yoro' jan wèrè fo'
 Yaya bè cogo di ? Yaya ka surun.
 Jòn wèrè ka surun kalanso kono' ? Mun wèrè ka surun ?
 Karamogo' ka so ni kalanyoro' bè cogo di ?
 Mogo' surun ni mogo' dogomanin ye kelen ye wa ? Ayi, mogo' surun de
 ka bon.

N'an ye mogo' farikolo lajè, an bè yoro' kunba saba soro' a la.
 Olu ye : kun, cèsana ni bolow ni senw.

(Kalandenw bè segin o kan kosèbè).

Sitan farikolo bè cogo di ? A ka nyi.

Mun na ? A b'a ko waati bèe.

An bèe ka kan ka Sitan ladege kalanso kono'.

N'bè n'ko

I bè i ko.

A b'a ko.

An b'an ko

A' b'a ko

U b'u ko.

Nin waleyali bè fo' kalandenw caman fè.

Sègèsègèli

Yoro' kunba joli bè mogo' farikolo la ?

Jòn ka bon, ka surun, ka dogo', ka jan kalanso kono' ?

Mun bè se ka mogo' bonya ? K'i dogoya ?

Farikolo ladonni, jòn b'o waleya ?

(Kalandenw bè segin o kan kelen kelen).

Kalanyèfo : mogo' farikolo (a to) kun, cèsana, bolow ni senw.

Seginkanni

Jòn bè mogo' farikolo yoro' kunba saba fo' ?

Yaya bè cogo di ? Yaya ka surun. Jòn wèrè ka surun ?

Jòn ka jan ? Jòn ka bon ? Jòn ka dogo' ?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw

- togow : kun - cèsana - nyèden - tulo - nun - sin

- walew : ka mèn.

- mankutuw : a ka fin - a ka bilen - a ka jè.

- dò wèrèw :

Kalan taasira

An ko yoro' kunba saba de bè mogo' farikolo la. O ye : kun,
 cèsana ani bolow ni senw.

N'an ye mogo' kun lajè, an bè mun ni mun ye ? (...an bè kungsi,
 nyèdenw, nun, da ani tulow ye).

Kungsi bè cogo di ? A ka fin. Kungsi bèe ka fin wa ? (Dow ka bilen,
 dow ka jè).

Jòn kungsi ka jè ?

Nyèden joli bè e fè ? Nyèden bè mun nyè mogo' ye ?

I nun jira. I bè mun kè ? A ye mun kè ?

Nun bè mun nyè mogo' ye ? Mogo' bè kasa mèn nun fè.

Da joli bè e fè ? Nun bè mogo' da kono' ?

E bè mun kè n'i da ye ?

Mun ni mun bè mogo' cèsana na ? (disi, sinw, konòbara ani kó).

Win yoro' fèn o fèn togo' bè fo', kalandenw bè segin o kan kelen
 kelen. U fana bè o jorow jira u farikolo la).

Bolo joli bè mogo' fè ?

N'an ye bolo lajè, an bè mun ni mun ye ? (An bè bolokala, ni
 tègè ani bolonkoni ye.

Bolo nyèci ye mun ye ? (An bè baara kè ni bolo ye, an bè dumuni
 kè ni bolo ye.

Bolonkòni joli bè bolo fila lajèlen na ?
I senw jira. Joli don ? Aw delila ka mògò sen kelen ye wa ?
O sòròla mun fè ?
I n'a fo' bolo, sen fana ye yoro kunba saba ye : s nkala,
sentègè ani senkòniw
Senw bè mun nyè ? An bè taama ni senw ye, an bè taa yoro' o
yoro, senw de b'an lase yen.
Senkòni joli b'e fè ?
Waleyali : seginkanni
Sègèsègèli
Mun ni mun bè mògò kun na ? U nyèci ye mun ye ?
Cèsana dun ?
Sen joli bè mògò fè ? U bè mun kè ?
Yoro' kunba joli bè bolo la ? Bolow bè mun nyè ?

ogòkun seginkanni : mògò farikolo.
- Daaba , na i farikolo jira. I bè mun kè ? Daaba ye mun kè ?
An bèe k'an farikolo jira.
Mògò ye siya joli ye ? Mògò ye siya naani ye : mògò jan, mògò
surun, mògò belebele ani mògò dògòmannin.
Jon bè mògò jan do' don ? Janya ka di wa ? Mun na ?
Sira jan taama ka di ma ? Mun na ?
Jon ka surun ? Karamògò ka so ni kalanyoro' cè bè cogo di ?
Bonya ka nyi wa ? Mun bè mògò bonya ? Barika bè mògò belebele bèe
la wa ?
Jon ka dògò ni kalanden bèe ye ? Mun bè se ka mògò dògòya ?
Banajugu bè se ka mògò dògòya. Jon bè fèn dògòmanin wèrè don ?
- mògò farikolo ye yoro' kunba joli ye ? (Kun, cèsana ani bolow
ni senw).
Mun ni mun bè kun na ? (Kunsi, nyèw, tulow, mun ani da olu kelen
kelen na nyèciw bè fo.
N'an ye cèsana lajè, an bè mun ye ? N'an ye cèsana lajè, an bè
disi, kònbàra, sinw ani kò ye. Yoro' ninnu bèe kelen kelen bè
jira kalandenw fè.
Yoro' joli bè bolo la ? Yoro' saba : bolokala, tègè ani bolonkòniw.
Bolow bè mun nyè ? An bè baaraw kè ni bolow ye, an bè dumuni kè
n'u ye...)).
Shaka, i senw jira. Joli don ? Nyèci bè mògò senw na wa ? O ye
mun ye ? I sen yoro' jira (senkala, sentègè ani senkòniw).
Waleyali : seginkanni : k'i ko, k'i farikolo ladon.
(Kalandenw caman bè nin wale fila waleya kosèbè).

Dògèkun wolonwulanan

mògò farikelo (banaw)

Seginkanni

- I farikelo jira. Jòn wèrè b'a farikelo jira ?
- Mun ni mun bè mògò kun na ? U nyèciw ye mun ye ?
- Bolo ni sen joli b'e fè ? Olu bè mun nyè ?
- N'an ye mògò farikelo lajè, yòrò kunba joli b'a la ?
- I sinw jira. Olu bè min ? (Olu bè disì la).

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kupaden kuraw :

- tègòw - jolá - bana - sayi - konodimi
- walew - k'a lase
- mankutuw : man kènè - ka kènè
- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Karamògò bè kalanden banabagato`dò wele (joli bè Isa min sen na).

Mun bè Isa sen na ? Joli bè Isa sen na.

Joli ye mun ye ? Joli ye bana ye. (Kalandenw kelen kelen na b'o fè).

Jòn bè bana dò wèrè fò ? (Nyeumi, konòdimi, suma, kunkolodimi.
 Bana siya jumèn bè Isa la ? Joli walima sendimi bè Isa la.
 Jòn wèrè man kènè kalanso kònò ? Mun b'olu la ?
 Banabagato`bè se ka baara kè wa ? Ayi, ni bana ka jugu, i tè se
 ka baara kè. Jòn bè bana jugu dò fò ? (Sayi, tògòtògònin..).
 Mun bè bana lase mògò ma ? Nògò bè bana lase mògò ma.
 (Karamògò bè se k'o nyèfò kalandenw ye).
 Mun wèrè bè bana di mògò ma ? Sosow bè bana di mògò ma (Karamògò
 'o fana nyèfò kalandenw ye).
 Mun bè se ka kisi banaw ma wa ? Cogo di ?
 Alifu, na yan. Bana b'i la wa ? Ayi bana tè ne la.
 Bana tè mògò min na, o bè cogo di ? O ka kènè.
 Jòn wèrè ka kènè kalanso kònò ?
 Mògò kènèman bè se ka baara kè wa ?
 Jòn bè fèn kènèman wèrè don ? (Anw ka sarimisiw, sonsannin).
 Mun ko bana tè mògò min na, k'o ka kènè.
 Jòn b'o waleya ?
 E ka kènè
 ka kènè
 le ka kènè
 nw ka kènè
 w ka kènè
 lu ka kènè
ègèsègèli
 Oli ye mun ye ? Jòn bè bana dò wèrè fò ?
 Banabagato`bè se ka baara kè wa ?
 Mun bè se ka bana di mògò ma ?
 Bana tè mògò min na, o bè cogo di ?
 E man kènè, jòn b'o waleya ?

Kumanyèfo : mogo far colo : banaw furakèlè.

Seginkanni

- A ye bana dòw tògò ?

Banabagatò bè se ka baara kè wa ?

- Mun bè bana di mogo na ?

An bè se k'olu kèlè wa ? Cogo di ?

Don kalan

- Kun : kumadege

- Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- togow : furakili - niwakini - asipirini - pikiri - dogotòròso

- walew : furakè

- mankutuw : jugu

- dò wèrèw.

Kalan taa sira

An ko ni bana b'i la i tè se ka baara kè. O tuma i ka kan ka mu kè ? I ka kan k'i furakè. Banabagatò ka kan k'a yèrè furakè.

Jòn bè fura dò don ? Niwakini, asipirini. Olu ye fura dòw ye.

Niwakini ni aspirini bè ta cogo di ? (Ni kalandenw t'o don,

karamogò b'a nyèfo u ye) yala o fèn fila dòròw de ye furaw ye

Ayi, pikiri walima sogoli ye fura dò ye.

Jòn bè pikiri kè ? Dogotòrò bè pikirili kè (karamogò bè nin yò in nyèfo kalanden ye ni dogotòròso tè yen).

- Ni dogotòròso bè yen dèròn, kalan bè taa kè yen.

Jòn bè dogotòrò dò don ?

Dogotòròw dèròn bè furakèli kè wa ? Ayi, mogo dòw bè furaw bo dugu kènè.

O furaw ye mun ni mun ye ? O furaw ye jiribuluw ani jiridiliw

O furaw ka nyi kosèbè sabu u bè banaw kènèya.

Olu ni tababufuraw bè nyogòn dafa.

Wura bè ta i kun fè ten wa ? Ayi, ta cogo bè fura la.

Dogotòrò walima furabèla b'a ta cogo fo mogo ye.

K'i () furakè, jòn b'o waleya ?

N'bè n'furakè

I b'i furakè

A b'a furakè

An b'an furakè

A' b'a furakè

U b'u furakè

Kalandenw bè segin nin kan kelen kelen.

Dògokun seginkanni : mògò farikolo : banaw.

Jòn bè bana jugu dò tògò fò ? Baara bè se ka kè ni bana

jugu ye wa ? Kunkolodimi ye bana jugu ye wa ?

Mun bè bana lase mògò ma ? An bè se k'o kèlè cogo di ?

N'i banana, i bè mun kè ? Jòn bè mògò furakè ?

Dògòtòròso bè yan wa ? Dò bè min ? Fura dòw tògò fò.

Banabagatò bè fura t'a kun fè ten wa ? Mun bè fò a ye ?

Jòn fè ?

Jiribulu ni jiridiliw ni jirifeere fura siya jumèn ye ?

ye farafin furaw ye. Jòn bè farafin furabòla dòn ?

N'man kènè, n'bè n'yèrè furakè : k'olu waleya nyògòn fè.

N'man kènè, n'bè n'yèrè furakè

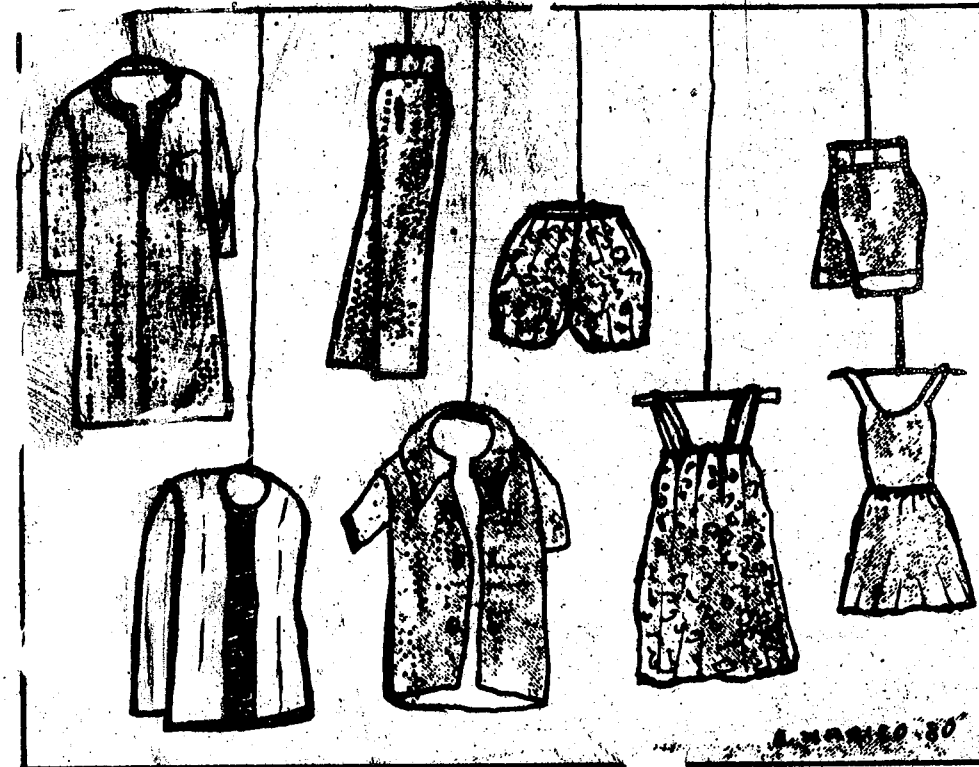
I man kènè, i b'i yèrè furakè

A man kènè, a b'a yèrè furakè

An man kènè, an b'an yèrè furakè

A' man kènè, a' b'a yèrè furakè

U man kènè, u b'u yèrè furakè.

Dògokun seginnan

Kumanyèfò : fèerèbòw

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw

- tògòw : fèerèbò - dulòki - kulusi - tagafe - fugula

- walew : ka sutura, ka siri

- mankutuw : lakolon walima lankolon

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

(Fèerèbò caman bè nyini karamògò fè. Nka kalan bè sinsi

fèerèbòw kan minnu bè kalandenw ka yòrò la).

Karamògò bè dulòki kelen ta ka nyininkali kè : nin ye mun ye ?

Nin ye dulòki ye. A bè mun nyè ? An b'a don an kan na k'an

farikolo sutura.

Dulòki bè se ka wele cogo di tun ? Dulòki ye fèerèbò

(Karamògò b'i sinsi fèerèbò kan kasèbè).

Jòn bè na fèerèbò do wèrè jira ? Dulòki, kulusi, fugula, taafe, olu bée ye fèerèbò do ye.

Dulòki bè mogo farikolo yoro jumèn datugu ? Duloki bè mogo bolo n'a cèsana datugu.

Kulusi ni taafe dun ? Olu bè mogo cèman n'i senw datugu.

Fugula dun ? O bè mogo kunkolo datugu.

Mun wèrè bè don ? (kulusi, sabara, duloki).

Jòn bè taafe siri ? Musow bè taafe siri.

Taafe gafe bè jòn na kalanso kònò ?

Yala cèw ni musow bè nyogòn ka fèerèbò don wa ?

Ayi, si tè si ta don.

O tuma fèerèbò ye siya joli ye ? Fèerèbò ye siya fila ye.

Cèw ka fèerèbòw ani musow taw.

Fèerèbò bè mogo farikolo sutura mun ni mun na ? Fèerèbò bè mogo farikolo sutura tile, nènè, fòlòkò, finyè ani banaw la. (Karamè

bè se ka nin yoro in pereperelatigè kalandenw ye kosèbè) ni fèerèbò tè mogo min kan na, o tigi bè cogo di ? Fèerèbò tè mogo

min kan, o tigi lankolon don.

Jòn lankolon don kalanso kònò ? Mogo si lankolon tè kalanso kò

- Fèerèbò bè n farikolo sutura
- Fèerèbò bè i farikolo sutura
- Fèerèbò bè a farikolo sutura
- Fèerèbò bè an farikolo sutura
- Fèerèbò bè a' farikolo sutura
- Fèerèbò bè u farikolo sutura

Kalandenw caman bè nin waleya kelen kelen. U bè se ka sirili ni fonini fana waleya.

Sègèsègèli

Fèerèbò ye siya joli ye ? Fèerèbò ye siya fila ye : cèw ka fèerèbò ani musow ka fèerèbò.

Jòn bè na cè fèerèbò do jira. Do wèrè jira.

Jòn bè na muso fèerèbò jira ? O togo ye di ? O togo ye taafe.

Fèerèbò bè mun nyè ? A bè mogo farikolo sutura.
Ni fèerèbò t'i la, i bè cogo di ? I lankolon don.
Jòn bè fèerèbò donni waleya.

Kumanyèfò : fèerèbòw (a tò) fugulaw ni sàbaraw.

Seginkanni

Jòn bè cè ka fèerèbòw bèe fò ? Jòn bè kulusi muguba don ?

Cè koròbaw bè kulusimuguba don.

Kamalenw bè mun don ? Olu bè pantalòn don.

Denmisènw dun ? Olu bè kulòti don.

Musow bè mun siri ?

Fèerèbò nyèci ye mun ye ?

Don kalan

Kun : kumadège

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw

- tògòw : fugula - sabara - jala - farati

- walew : ka siri

- mankutuw : lankolon

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

(Karamògò bè fugula ni sabara siya caman lana kalanso kono).

Karamògò bè fugula do ta ka nyininkali kè ? Nin ye mun ye ?

Nin ye fugula ye. (Kalandenw b'o fò kelen kelen).

Mun bè kè fugula la ? Fugula bè don mogo' kun na.

Zan, na fugula don i kun na ? Zan ye mun kè ?

Mun na fugula ye fèerèbò do ye ? Fugula bè mogo' kun sutura.

Jòn bè fugula damadow tògò fò ? (bere - sapo - dibiri...).

Jòn bè fugula don kosèbè ? Cè koròbaw bè fugula don kosèbè.

Mun bè Jènèba kun na ? Jala bè Jènèba kun na (karamògò b'i sinsì jala kan kosèbè).

Musow bè jala siri u kun na.

Karamògò bè sabara do ta ka nyininkali kè ? Nin ye mun ye ?

Nin ye mun ye.

Sabara bè kè di ? A bè don mogo' sen na.

Yayà na sabara don. I bè mun kè ? Yayà ye mun kè ?

Sabara bè jòn wèrè sen na ? (mogo' caman).

Sabara ye jòn sen na ? Sabara tè Gawusu sen na.

Gawusu bè taama cogo di ? Gawusu sen lankolon bè taama.

O tè farati ye ? Owò, a sen bè ye ka bana fò fò.

Ni sabara b'a sen na, o na kè na ? Ayi.

O tuma sabara bè mun kè ? A bè mogo' sen sutura.

O tuma, sabara ye fèerèbò do ye. (Kalandenw caman b'o fò).

Jòn bè sabara do tògò fò ? (Manasabara - suluye - muke, cogo olu ye sàbaraw ye.

Fugula bè don - mun wèrè bè don ?

Jala bè siri - mun wèrè bè siri ?

Sabara bè don - mun wèrè bè don ?

An ka nin wale saba in kelen kelenna waleya ni dafalanw ye.

Sègèsègèli

Musa, na fugula ninmu jira kelen kelen, k'u tògò fò.

Fugula nyèci ye mun ye ?

Jala ye mun ye ? Npogotigininw bè jala siri ka caya wa.

Sabara donni ka nyi wa ? Mun na ?

Mun na fugula ni sabara ye fèerèbò do ye ?

A ye fugula donni ni sabara donni waleya.

Kumanyèfò : dogokun seginkanni : fugulaw ni sabaraw.

Mun bè don kun na ?

Jèn bè fugula dò tògò don ?

Jèn bè a ka fugula dènnen bè tògò fò ?

fugula bè nyè ye kelen ye wa ? A' ye fugulaw nyèw fò.

Fugula tè mógò min kun na o bè cogo di ? O kun lankolon don.

Fugula nyèci fò.

Jèn bè jala siri a kun na. Awa, na jala siri an k'a ye.

Fugulaw bè cogeya ye kelen ye wa ? Ayi, dòw koorilen don, dòw nun bolen don, dòw pènpèrèlen don.

Jala sirili, jèn b'o waleya ? Kalandenw bè segin o kan kelen kelen.

Mun bè don sen na ?

Jèn bè sabara dò tògò fò ?

Seyidu, i bè sabara minw don, u bè tògò fò.

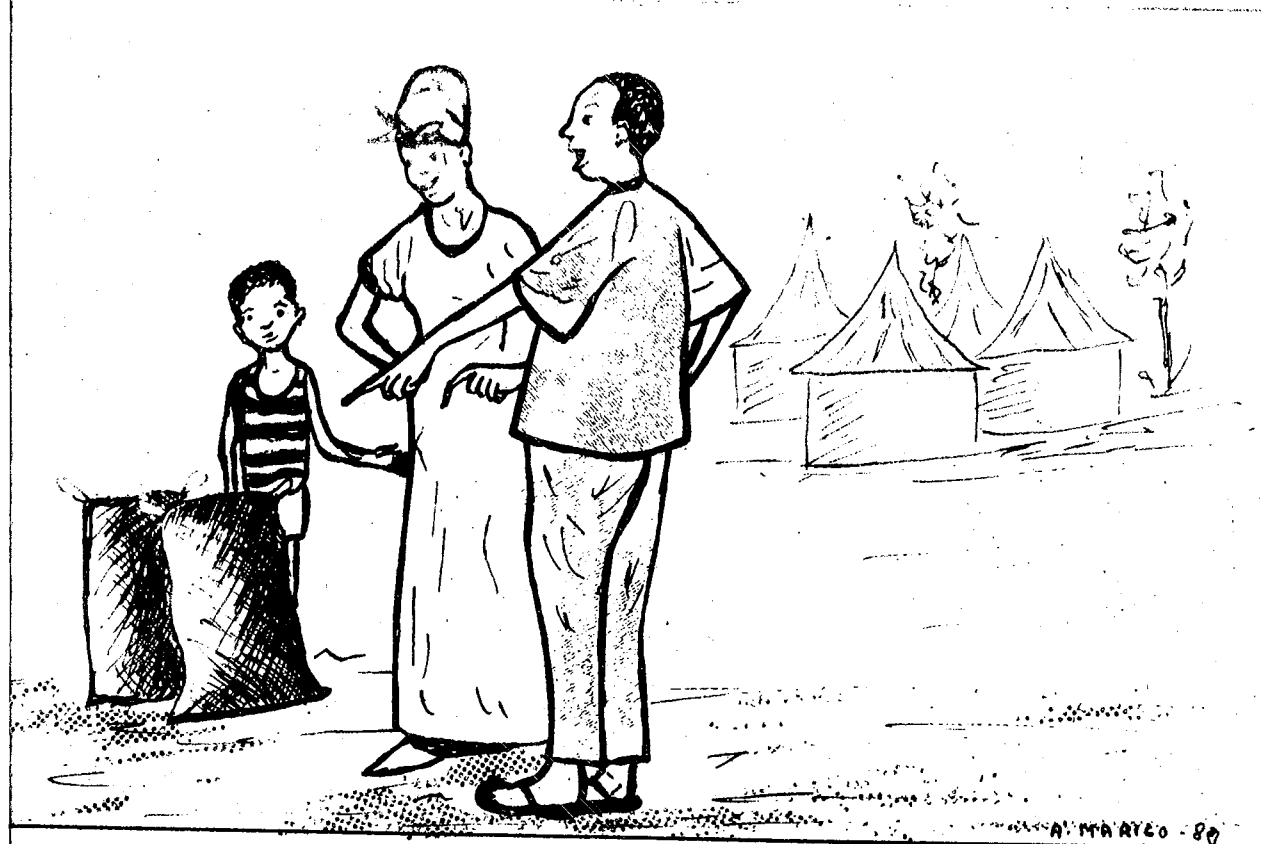
Sabara bè mun kè mógò sen na ?

N'i ka sabara tigèla, i bè mun kè ?

E bè da n'i ka sabaraw ye wa ? I datò bè mun kè ?

N'bè n'ka sabara bò. An k'o waleya.

Mun wèrè bè bo ? An k'o fana waleya.

Dogokun kòntònnan

Kumanyèfò : denbaya (ba ni fa).

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : fa - ba - denbaya - bangebaw

- walew : ka baara kè

- mankutuw : kòrò

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

(Kalan in bè kè kalanden dò ka du kòno : Zan).

Karamògò bè Zan jò a ba n'a fa cè la.

Nin ye Zan fa ye. (Kalandenw b'o.fò ka caya).

Nin ye Zan ba ye. (Kalandenw b'o fò ka caya).

Zan, i fa jira, i ba jira.

Musa, Zan fa n'a ba jira. I bè mun kè ? Zan ye mun kè ?

Zan fa tògò ye ali. A ba tògò ye Sitan.

E fa n'i ba tògò ye di ? (An bè k'an fa n'an ba tògò fò).

Ngò ba n'a fa y'i bangebagaw ye. (Kalandenw b'o fo' ka caya).

Zan bangebagaw ye jòn ni jòn ye ?

Zan, e bangebaga ye jòn ni jòn ye ?

Zan bangebagaw bè cogo di ? Zan bangebagaw kòròla.

Jòn wèrè bangebagaw kòròla ? Jòn bangebaga ma kòrò ?

(An seginnen kalanso kòrò).

Jòn ye Ali ni Sitan ye ?

Zan bangebagaw bè cogo di ?

Usumani e fa bè na kalanyòrò la wa ?

A bè taa min ? A bè mun kè yen (bèe b'i fa ka baara fo').

Mun na a bè baara kè ? A bè baara kè ka anw balo.

E ba dun ? O fana bè tobili kè, ka dògò nyini.

E fana bè mun kè kalanyòrò la ? N' bè kalan kè kalanyòrò la.

Sègèsègèli

Ali ni Sitan ye Zan mun ye ?

An bangebagaw bè mun kè an ye ? U bè baara kè k'an balo.

E ba ni fa tògò ye di ? U bè cogo ? U kòròla, u ma kòrò.

Baara kèli waleyali.

umanyèfo : denbaya : kòròw ni dògòw.

eginkanni :

li ye Zan mun ye ?

itan ye Zan mun ye ?

fa tògò ye di ?

ba dun ?

fa ni ba bè cogo di ? U kòròla.

lu ye e mun u ye ?

bangebagaw bè baara kè mun kosòn ?

on kalan

un : kumadege

untaala : miniti 30

umaden kuraw

tògòw : kòròkè - kòròmuso - dògòkè - dògòmuso

walew : ka kòrò

mankutuw : a man kòrò

dò wèrèw :

alan taa sira

Zan kòròw n'a dògòw bè na kalanso kòrò).

in ye Zan kòròkè ye. O bè fo' kalandenw fè.

an, i kòròkè jira. I bè mun kè ? Zan ye mun kè ?

kòròkè tògò ye di ?

an kòròkè tògò ye Yuba.

in dun ? Nin ye jòn ye ? Nin ye Zan kòròmuso ye.

òròmuso joli bè e fè ? E kòròmuso tògò ye di ?

an kòròmuso tògò ye Wasa.

'an ye Yuba ni Wasa sanga Zan ma, an bè mun kòlòsi ?

uba ni Wasa ka kòrò ni Zan ye.

uba ni Wasa ye Zan kòròw ye.

òn ka kòrò ni bèe ye kalanso kòrò ?

n ka Ngolo lajè kosèbè. Ngolo ye Zan mun ye ?

golo ye Zan dògòkè ye.

eku, Zan dògòkè jira. Dògòkè joli bè e fè ?

òn ye jòn dògòkè ye kalanso kòrò ?

a ye Zan dògòmuso ye. Kalandenw bè segin o kan.

Jòn bè Zan dògòmuso jira ? Bèe k'i dògòmuso tògò fo'.
Ngolo ni Ya ka kòrò Zan ye wa ? Ayi u ma kòrò Zan ye.
Olu ye Zan dògòw ye.

Yuba, Ngolo ani Zan, olu ye cèmisenw ye.

Wasa ni Ya ye npogotigininw ye.

E dun ? E ye mun ye ? Jòn bè npogotiginin do' jira ?

Cèmisen joli bè kalanso kòno' ? Npogotigininw dun ? (Caman bè fo'yan n'i y'a sòrò u ma se o daw ma jate la).

Sègèsègèli

Yuba ni Wasa ye Zan mun ye ? Kòròkè joli ni kòròmuso joli bè e fè ?

Ya ye Zan mun ye ?

Mògò ka kòrò i kòròkè ye wa ? I ka kòrò ni jòn ye ?

Adama ye npogotiginin ye wa ? Adama ye mun ye ?

Kalanso kòno' npogotigininw, a ye wuli. A' y'a sigi.

E fa ye mun ye ? Ne fa ye cèkòròba ye. I ba dun ? O ye musokòròba ye.

Ne, Yuba, Wasa, Ngolo ni Ya ye du denw ye. (Kalandenw bè segin nin kan kosèbè).

Waleyali : bangebaw bè ne fè. Kalandenw b'o waleya.

Kumanyèfò : denbaya (a tò) mòkè ni mòmuso.

Seginkanni

Yuba ni Wasa ye Zan mun ye ?

Ngolo ni Ya ye Zan mun ye ?

Kòròkè joli b'e fè ? Olu tògò fo'.

Zan, Wasa, Yuba, Ngolo ni Ya ye du mun ye ? Olu ye du denw ye.

Ali ni Sitan ye Zan mun ye ? Olu ye Zan bangebaw ye.

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw

- tògòw : mòkè - mòmuso - mòden

- walew :

- mankutuw :

- dò wèrèw :

Kalan in bè kè Zan ka du kòno', n'a mòkè n'a mòmuso bè yen ;
n'o tè a bè kè kalanden wèrè fè yen min taw bè yen.

Karamògò bè bangebaw ni mòkè ni mòmuso fara nyògòn kan.

Ali ye jòn ye ? Zan fa jira. Awa bè mun kè ? Sitan ye Zan mun ye
Bakari, Zan ba jira.

Ali ni Sitan ye Zan mun ye ?

(Karamògò bè Sidiki jira n'o ye Zan mòkè ye). Yala nin ye Zan
fa ye wa ? Ayi . Nin ye Zan mòkè ye. Kalandenw caman b'o fò
kelen kelen. Zan mòkè tògò ye Sidiki. Kalanden caman b'u mòkèw
tògò fo'.

Karamògò bè Jènèba jira. Nin ye Zan mòmuso ye. Kalandenw kelen
kelen na b'o fò. Zan mòmuso jira. I bè mun kè ? Awa ye mun kè ?
Zan, i mòmuso tògò ye di ? N' mòmuso tògò ye Jènèba.

Kalanden caman b'ou mòmusow tògò fo'.

Karamògò bè Sidiki ni Jènèba jira ka nyininkali kè : ni na ye
Zan mun ye ? Sidiki ni Jènèba ye Zan mòkè n'a mòmuso ye.

Kalandenw kelen kelen b'o fò.

Mòkè ni mòmuso bè jòn wèrè fè yan ?

Mòkè ni mòmuso bè ne fè, jòn b'o waleya ?

Segèségeli

Ali ye Zan mun ye ?

Sitan dun ? Olu mogo' fila ye Zan mun ye ? I bangebawagaw tógò f

Sidiki ye Zan mun ye ?

Jènèba dun ? Olu mogo' fila ye Zan mun ye ?

Zan ye Sidiki ni Jènèba mun ye ?

Kumanyèfo : mòkè ni mòmuso (a to').

Seginkanri :

Zan mòkè tógò ye di ? A mòmuso dun ? E taw tógò ye di ?

Zan ye Sidiki ni Jènèba mun ye ?

Jòn ye jòn ni jòn mòden ye kalanso kòno' ?

Mòkè ni mòmuso bè le fè, jòn b'o waleya ?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tógòw : mòden - denbaya

- walew : kuru

- mankutuw - kòro'

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Bi kalan in bè se ka kè kalanso kòno' sabu kalandenw ye Zan somogòw bèe ye ka ban.

Zan mòkè tógò di ? A mòmuso dun ?

Sidiki ni Jènèba bè cogo di ? U kòròla. U kòròla cogo di ? Yala olu bè i n'a fò Zan fa n'a ba wa ? Ayi, u kòròla kosèbè.

Zan mòkè n'a mòmuso kòròla kosèbè. Kalandenw kelen kelen na b'o fò.

Jòn wèrè mòkè n'a mòmuso kòròla kosèbè ? Olu tógò di ?

Jòn y'a mòmuso taamatò ye ? A bè taama cogo di ? A b'i biri ka taama. Mun na a b'i biri ka taama ?

A kòròla kosèbè.

Jòn bè n'a mòmuso taama cogo ladege ?

Ali, Sitan, Yuba, Wasa, Ngolo, Ya, Sidiki, Jènèba ani Zan yèrè, olu bèe lajèlen ye denbaya ye. Kalandenw bè segin o kan kelen kelen.

Jòn b'a ka denbaya mógòw tógò fò ?

Sidiki ye Ali mun ye ? Sidiki ye Ali fa ye ; Ali ye Zan fa ye.

O tuma mógò mòkè y'i fa ta fa ye. (Haramogò bè nin yòrò in pereperelatigè kalandenw ye)

~~_____~~ : denbaya.

Ali ye Zan mun ye ?

Mita ye Zan mun ye

An bangebagaw be cogo di ? Demnisenw don wa ?

I fa ta fa y'i mun ye ? I ba ta fa y'i mun ye ?

I ba ta ba dun ? I fa ta ba ?

Mun na an bangebagaw be baara ke ? Anw yere te baara ke wa ?

E ka baara ye mun ye ?

An bangebagaw ta bangebagaw be cogo di ? U korola kosobe.

U be taama cogo di ? Jon be na u taamacogo ladege ?

An bangebagaw ta bangebagaw kunsiv be cogo di ?

Zan ye Sidiki mun ye ? Jeneba mun don ?

Moke jeli b'e fe ? Mouso dun ?

An bangebagaw ta bangebagaw korola kosobe. Anw yere dun ?

Anw korola wa ? Ayi, anw ye demnisenw ye.

Zan dogonin min b'a ba ko la dun ? O ye mun ye ? O ye den ye.

E ye den ye wa ? Mun be demnisen ni den be nyogon na ?

Ne ye demnisen ye.

I ye demnisen ye.

A ye demnisen ye.

An ye demnisen ye.

A' ye demnisen ye

U ye demnisen ye

{ Karamoge be nin yoro in pereperelatige

{ kalandenw ye.

waleyali dow were be se ka ke seginkanni sira la.

~~_____~~ be cogo la (i ba ta ba).

An bangebagaw ke ka di a ye ? Mun na ?

~~_____~~ ba se fe : Jon b'e wale

~~_____~~ :

Sidiki ni Jeneba ye Zan mun ye ?

Moke jeli b'e fe ? U korola kosobe.

- U be taama cogo di ?

- Moke jeli b'e fe ? Jon ni jon ?

- Mouso jeli ? U togo fe

(walina i ba ta fa)

(walina i fa ta ba).

- Mouso jeli ? U togo fe.

Denbaya ye jon ni jon ye ?

ZANWUYE KALO

Janwuye kalo
 Feburuye kalo
 Marisi kalo
 Awirili kalo
 Mè kalo
 Zuwen kalo
 Zuluye kalo
 Uti kalo
 Sètanburu kalo
 Okuturu kalo
 Nowanburu kalo
 Desanburu kalo

ntènèn	tarata	araba	alamisa	juma	sibiri	kari
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Dògòkun tannan

Kumanyèfò : tile waatiw (tile kelen - kunun - bi - sini)

Kun : kamadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaderi kuraw :

- tògòw : kunun - bi - sini - sisan - dogokun - san -
 kalandiriye.

- walew : lafinyèbo'

- mankutuw

- do' wèrèw :

Kalan taa sira

Kunun tun ye don jumèn ye ? Kunun tun ye kari ye. E nana kalanyòrò la wa ? I ye mun kè kunun ?

Bi ye don jumèn ye ? Bi ye ntènèn ye. E bè min bi ? N'bé kalanso kòno'. A bè se k'a fò fana sisan, n'bé kalanso kòno'.

Sini ye tarata ye. O ye Nangòla dògò' ye. Yala sini sera wa ? Ayi, a ma se fòlò', a bè na kò fè.

Dinyè ye nin waati saba ye : kunun, min tèmèna, bi, an bè min na, ani sini, min ma se fòlò' (karamògò' bè nin yòrò' pereperelè tige kalandenw ye).

Bi ye ntènèn ye. Bi ye don kelen ye walima bi ye tile kelen

Tile kelen ye k'a ta tile bo' tuma la ka t'a bila a bin tuma n'a.

Seli tèmènnen tile joli ye bi ye ?

Tile kòno' e bè mun ni mun kè ? I fa dun ? I ba dun ?

K'a ta ntènèn na, ka t'a bila kari la o ye tile joli ye ?

O ye tile wolonwula . Tile wolonwula bè wele cogo di ?

Tile wolonwula ye dògòkun kelen ye.

Dògòkun kelen ye tile wolonwula ye. Kalandenw kelen kelen na b'o fò.

Jòn bè dògòkun tile wolonwula bè tògò fò ? (Ntènèn, tarata, araba, alamisa, juma, sibiri, kari).

Dògòkun kòno' aw bè na kalanyòrò la don jumèn na ? Aw b'aw lafinyèbo' don jumèn ?

Bi ye don jumèn ye ? Kunun dun ? Sini dun ? Don jumèn ye

Fana dògò' ye ?

Kalo kelen ye tile 30 walima tile 31 ye. (Karamògò' bè rana fò kalandenw ye).

Jòn bè se ka dannu kè ka se bisaba wa ? (I'a y'a sòrò kalandenw sera 30 ma jate la).

San kelen ye kalo 12 ye. Kalandenw kelen b'o . Karamògò' bè kalandiriye jira u la, u b'a kalan.

San kalo 12 ye : janwuye kalo, feburuye kalo, marisi kalo, awirili kalo, mè kalo, zuwen kalo, zuluye kalo, uti kalo, sètanburu kalo, okutòburu kalo, nowanburu kalo ani desanburu kalo. (Karamògò' bè kalandenw dege nin na ni timinandiya ye).

Jòn si ye san 12 ye kalanso kòno' ? Bi ye kalo tile joli ye ?

Kunun, ne ma na kalanyòrò la.

Kunun, e ma na kalanyòrò la.

Kunun, ale ma na kalanyòrò la.

Kunun, anw ma na kalanyòrò la.

Kunun, aw ma na kalanyòrò la.

Kunun, olu ma na kalanyòrò la.

Kalandenw kelen kelen bè nin fò.

Sègèsègèli

Jòn bè waati saba fo' ? Kunun tun ye don jumèn ye ? Bi dun ?

Sini dun ?

Kunun e ye mun kè ? Bi, i bè min ? Sini i bèna mun kè ?

Tile joli bè kalo kelen kònò ? Jòn bè dógòkun tilew tògò fo' ?

Kalo joli bè san kònò ? Jòn bè se k'u tògò fo' ?

Kumanyèfo' : tile waatiw (tilefèla - sufèla - sògòma - wula.

Seginkanni :

Bi ye don jumèn ye ? Kunun dun ? Sini dun ?

Tile joli bè dógòkun kelen kònò ? U fo'.

Kalo joli bè san kelen kònò ?

Jòn bè san kalo I2 tògòw fo' ?

Jòn si ye san I2 ye ? E si ye san joli ye ?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw

- tògòw : tile - su - sògòma - wula

- walew : ka bo' - ka bin - ka mènèmènè

- mankutuw :

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Karamògò bè tile jira ka nyininkali kè : nin ye mun ye ?

Nin ye tile ye. Kalandenw kelen kelen na b'o fo'. Tile bè bo' waati jumèn ? A bè bin wula fè.

Tile bò n'a bin cè ye tile kelen ye. Kalandenw kelen kelen n'a b'o fo'. Tile binnen bè waati min bèe kè, o ye su ye. Kalandenw kelen kelen na b'o fo'.

Aw bi yeli kè kosèbè su fè wa ? Mun na ?

Dibi bè kè tile fè wa ? Ayi yelen bè tile fè.

E bè mun kè tile fè ? Su fè dun ?

An bè mun ni mun ye su fè ? An bè kalo ni dolow ye kabakolo la.

Kalandenw kelen kelen na b'o fo'.

Sògòma, n'i wulila, i bè mun kè ?

N'i taara kalanyòrò la, i bè mun kè ? N'bè kalan kè.

Mògò tòw dun ? Bèe bè baara kè.

An bè se ka tile filè ka mèn wa ? Ayi. Tile bè mènèmènè kojugu.

A yelen bè digi an nyè na.

Kalo ni dolow fana bè mènèmènè.

Sègèsègèli

Tile bè wuli waati jumèn ?

Tile bò n'a bin cè ye mun ye ?

Tile bè bin waatijumèn ? A binnen ko ye mun ye ?

Sògòma n'i wulila i bè mun kè fòlò' ? O kòfè e bè taa min ?

Su fè aw bè mun ye kabakolo la ?

Aw bè mun kè su fè ?

N'bè sunògò su fè n ne bè

I bè sunògò su fè i e

A bè sunògò su fè a ale

An bè sunògò su fè an anw

Aw bè sunògò su fè a aw

U bè sunògò su fè u odu

Kalandenw bè nin waleya in fò kelen kelen. U bè se ka wale wèrèw ta.

Dògòkun seginkanni : waatiw.

Bi ye don jumèn ye ? Kunun dun ? Sini dun ? O don saba la jumèn tèmèna, jumèn ma se, an bè jumèn na ?

Tile joli bè dògòkun kelen kòno' ? Jòn bè o tilew tògò fo' ?

Aw bè na kalanyoro' la tile joli dògòkun kòno' ? An tènà don jumèn na ?

Dògòkun joli bè kalo kelen kòno' ? Kalo joli bè san kelen kòno' ? A' y'u tògòw fo'.

N'bè na kalanyoro' la sini, jòn b'o waleya ?

Tile bè bò tuma jumèn ?

Tile bò n'a bin furancè ye mun ye ?

Tile fè e bè mun kè ? I bangebaw dun ?

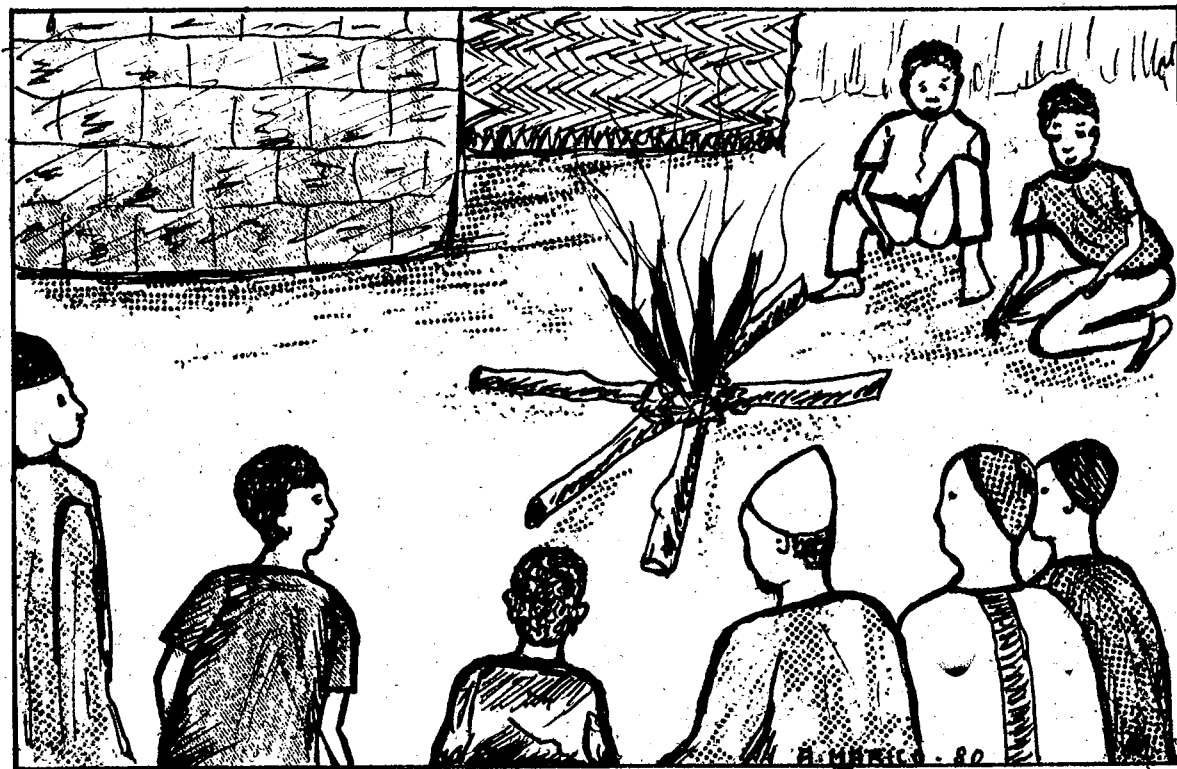
Tile bin tuma tògò ye di ? Sufèla ye waati jumèn ye ?

Su fè an bè mun ye kabakolo la ? Kalo ni dolow bè cogo di ?

Su fè aw bè mun kè ? N'aw tilala tulonkè la aw bè sunògò.

Ni dibi bè aw bè tulon kè wa ? Mun na ?

Baara kèli tile fè, sunnògòli su fè, an ka nin wale fila waleya.

Dògòkun tan ni kelennan

Kumanyèfo : waatiw (fonènè).

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : nènè - fonènè - birifini - singon

- walew : k'i ja - ka yèrèyèrè

- mankutuw : girin

- dò wèrèw : sabu

Kalan taa sira

(Karamògò bè singonfalen takisè la lana kalanso kono)

A bè kalanden dama dòw kòlòsi fini fgiriw bè minnu kan na, a bè nyininkali kè : mun na aw bè fini girinw don ? Anw bè fini girinw don sabu nènè bè anw na. Kalandenw kelen kelen na b'o fo. Ni nènè bè, aw bè mun kè ? Ni nènè bè, anw bè fini girinw don.

Aw bè mun wèrè kè ? An b'an ja tasuma na.

Karamògò b'i ja tasuma na, ka nyininkali kè : karamògò bè mun kè ? Karamògò b'i ja. A b'i ja min ? A b'i ja tasuma na. Bakari, na i ja tasuma na. Bakari, i bè mun kè ?

Bakari bè mun kè ?

Jòn bè ja tasuma na kosèbè ? An mòkèw n'an mòmúso w bè ja tasuma na kosèbè.

Mògò b'a ja tasuma dòrcn na wa ? Ayi, mogo b'a ja tile fana na. Aw b 'aw ja tile la waati jumèn ? Anw b'an ja tile la finyè minèwaati fè.

Nènè waati tògò ye di ? Nènè waati tògò ye ko fonènè.

Kalandenw kelen kelen na b'o fo. Fonènè ka di jòn ye ? Mun na ? Nènètò bè mun kè ? Nènètò bè yèrèyèrè. Jòn bè na nènètò ladege ? A' ye yèrèja, tasuma na, waleya an bè waati min na.

N'bè n'ja sabu nènè bè n'na. Jòn bè kumasen wèrè fo, sabu bè min na ?

Nènè ka jugu tuma jumèn ? Nènè ka jugu su fè.

Fonènè fè aw bè mèn tulonkèla kènè ma wa ? Mun na ?

N'i y'i da i bè mun kè ? N'i y'i da, i b'i bunbu ni birifini ye. Jòn bè birifini dò tògò fo ? Kasa, koso, daliba, bajo, olu ye birifini tògò ye.

Yèrè bunbuli ni birifini ye, jòn b'o waleyá sisan waati la ?

Sègèsègèli

Mun na fini giriw bè Yaya la ? Ni nènè b'aw la, aw bè mun kè ?

Aw b'aw yèrè ja min so kòno ? Kalanyòrò la ?

Nènètò bè mun kè ? A bè yèrèyèrè.

E datò su fè i bè mun kè ? N'bè n'bunbu ni birifini ye.

Yèrèja, tasuma na, ani yèrèbunbuni ni birifini ye, aw y'o wale fila waleya sisan waati la.

Kumanyèfo : nènè waati (a to)

Seginkanni :

- an bè waati jumèn na ? An bè fonènè na.
- fini siya jumèn bè don sisan ? Fini girinw bè don sisan.
- Nènètò bè mun kè ? A bè yèrèyèrè. A ka kan ka mun kè ?
- A ka kan k'i ja tasuma na.
- Su fè e datò bè mun kè ? N'bè n bunbu ni birifini ye.
- Yèrèja, tasuma na, jòn b'o waleya ?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : bugunw
- walew : ka kono
- mankutuw :
- do wèrè : sabu.

Kalan taa sira

An bè waati jumèn na ? An bè fonènè na. Mun bè kè fonènè na ?
Nènè bè kè fonènè na.

Mun na e bè fini girin don sisan ? N'bè fini girin don ka nènè minè.

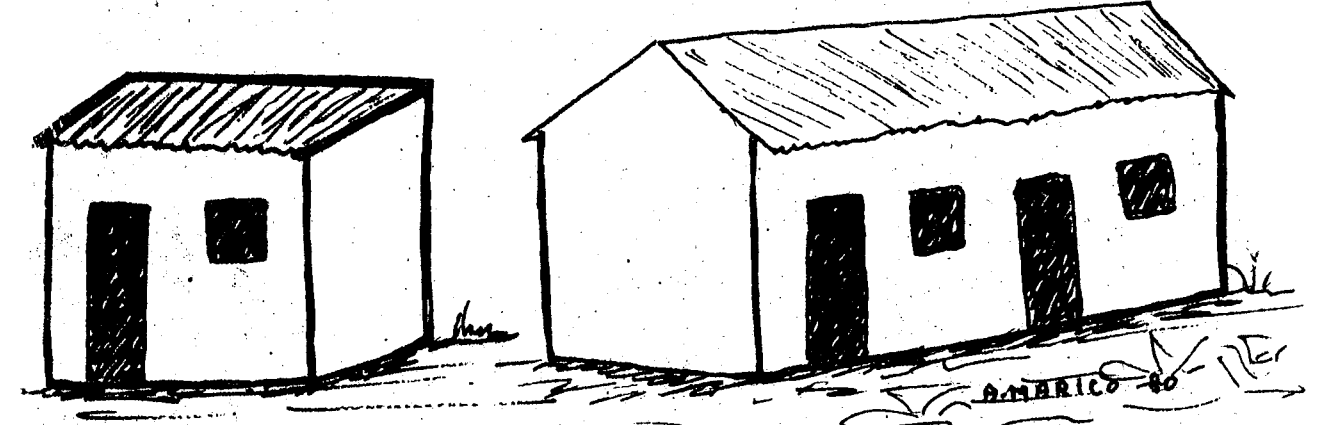
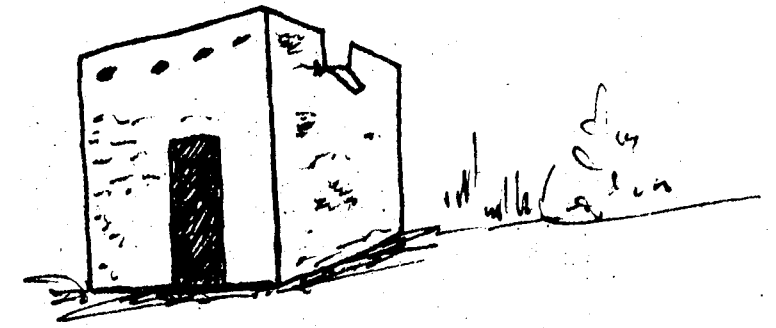
Ni mogo' min ma fini girin don dun ? Nènè bè k'i la, bana fana bè se k'i soro'. Bana siya jumèn bè mogo' soro' ? Sogòsogò, kokòdimi, fankelendimi. Olu bè se ka mogo' soro' fonènè fè n'i ma fini girin don. (Karamogo' bè nin yoro' nyèfo kalandenw ye).
Fonènè fè tile bè bo' kosèbè wa ? Ayi, tile tè bo' kosèbè fonènè fè ; don dow yèrè tile tè bo'.

Fonènè tuma sogomadaw fè aw bè mun ye ? An bè bugun ye.

Jòn delila ka bugun ye ?

Ni bugun bè, mogo' bè yoro' jan ye wa ? Ayi mogo' tè yoro' jan ye

Waleyali : nènè bè, n'bè fini girin don, n'tè yèrèyèrè a' ye
olu waleya sisan waati la.

Dògokun tan ni filanan

Kumanyèfo : sow

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : so - bon - bugu
- walew : ka jo'
- mankutuw : jèlen - ka dogo' - ka surun
- do wèrèw : walima

Kalan taa sira

Seginkanni kalanso kalan kan

- An bè min ? An bè kalanso kono'.

Kalanso bili, a kogow, a folow n'a da jira.

Folò joli ni da joli bè kalanso la ?

Don kalan (o bè kè du do' kono').

Nin ye mun ye ? Niñ ye so ye walima bon. Kalandenw kelen kelen na b'o fo'. Jòn bè bon jira ? Jòn bè bon wèrè jira ?

So in bè kalanso bo' bonya la wa ? Ayi so in tè kalanso bo' bonya ni janya la. So in bè cogo di ? So in ka dògò, a ka surun.

A' ye so in dugumana, a bili n'a kogow jira.

A dugumana ye mun ye ? O ye bogo' gerennen ye. A bili ye bogo' ye, a kogow fana ye bogo' ye. Kalandenw bè segin nin bèe kan kelen keleñ.

So do' in bili ye mun ye ? So do' in bili ye ci ye.

Fòlò' joli bè so ninnu na ? Fòlò' kelen kelen b'u la ? Daw bè cogo di ? Daw ka dògò. An ka so in dayèlè k'a filè, mun bè yen ? Dibi b'a kòno.

So in kòno bè cogo di ? A kònona jèlen don. Mun y'a jè ?

A bè furan don o don. E fana bè mun kè don o don ?

N' bè kalan kè don o don, n'bè n'ko don o don.

So min bili ye ci ye, o tògò ye di ? O tògò ye ko bugu.

Bugu ci nun bè cogo di ? Bugu ci nun bolen don. Mun wèrè nun bolen don ?

So furanni, jòn b'o waleya an bè waati min na la ?

Ni so ma furan mun bè kè ? A bè nògò kojugu, o bè se ka bana di mògò ma.

Sègèsègèli

E bè si min ? O so bè cogo di ? O so ka dògò.

So bili ye mun ye ? Bogo' walima ci.

Bugu bili ye mun ye ? A nun bè cogo di ?

So fòlò' n'a da bè cogo di ? Olu ka dògò.

O bè mun kè so kòno ? Dibi.

E ka so yoro' ka jan kalanyoro' la, wa ?

A ye so furanni waleya waati temenen na.

* Kumanyèfò : sokonominènw(dalanw ni sigilanw).

Seginkanni :

Aw bè si min ? Bón dugumana bè di ? A kogow ye mun ye ?

- So bili bè se ka kè mun ni mun ye ?

Jòn bè so furan ? Tuma jumèn ?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : kalaka - dèbèn - kurun - dalan - sigilan

- walew : k'i da, k'a fènsè, ka meleke

- do' wèrèw :

Kalan taa sira

Kalan in fana bè kè kunun ta yoro' la.

Nin ye mun ye ? Nin ye kalaka ye. Kalaka in dilanna ni mun ye ?

Kalaka in dilannan ni npan ye. Kalanden kelen kelen na b'o fo.

Kalaka bè se ka dilan ni mun wèrè ye ? Kalaka bè se ka dilan ni nyòkala ye.

Jòn ye kalaka nyòkalama ye ?

Kalaka nyèci ye mun ye ? Mògò' bè da kalaka kan, mògò' bè sigi

kalaka kan. Jòn bè si kalaka kan aw la ? Laji, i da kalaka kan.

I bè mun kè ? Laji ye mun kè ?

Mògò' bè da fèn min kan, o ye mun ye ? Mògò' bè dan fèn min kan o ye dalan ye.

Nin dun ? Nin ye dèbèn ye. Bakari, dèbèn jira. I bè mun kè ?

Bakari ye mun kè ? Mun bè kè dèbèn na ? Mògò' bè da dèbèn kan, mògò' bè sigi dèbèn kan. Jòn bè da dèbèn kan aw la ?

N'i bè da dèbèn kan, i bè mun kè fòlò' ? I b'a fènsè. Kalandenw kelen kelen na b'o fo. Jòn bè na dèbèn fènsè ?

Sògòma fè n'i wilila dun, i bè mun kè ? N'bè dèbèn meleke.

Jòn bè na dèbèn meleke ? Mun wèrè bè meleke ?

Dèbèn bè fènsè tuma jumèn ? A bè meleke tuma jumèn ?

Nin ye dèbèn do' ye wa ? Ayi, nin ye kurun ye. Kalandenw b'o

fo' kelen kelen. Kurun jira. I bè mun kè ? Madu ye mun kè ?

Kurun dilanna ni mun ye ? Kurun dilanna ni jiri ye. A bè se ka dilan ni nègè fana ye. Jòn ye kurun nègèma ye ? Mun bè kè kurun na ? Mògò' bè sigi kurun kan. Kalandenw kelen kelenna b'o fo'. Ya, i sigi kurun kan. I bè mun kè ? Ya ye mun kè ?

Kurun ye sigilan dò ye. O bè fo' ka caya. N'bè débèn fènsè, ka n'da. A' y'o waleya sisan waati la.

Sègèsègèli

Kalaka, débèn ani kurun bè jira kelen kelen karamògò' fè, kalandenw b'u tògòw fo'.

Kalaka nyèci ye mun ye ? Mògò' bè da mun kan tugun ?

Su fè yan'i ka da, i bè mun kè débèn na ? N'ba fènsè.

Sògòma, n'i wilila dun ? N'ba meleke.

Kurun ye dalan ye wa ? Kurun ye mun ye ?

Sigili kurun kan, k'o waleya sisan waati la.

Kumanyèfo' : du

Seginkanni :

- E bè da mun kan ? Ne bè da kalaka kan.

Kalaka bè dilan ni mun ye ? Jòn wèrè bè da kalaka kan ?

E dun Daaba, e bè da mun kan ? Ne bè da débèn kan.

Su fè e dato' la mun kè débèn na ? N'bè débèn fènsè.

Sògòma fè dun n'i wilila ? N' b'a meleke.

Mun bè kè kurun na ? Jòn ye kurun dilan tò ye ?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : du - bulon - baro - gabugu - gaso - tobili

- walew : ka waga - ka lamini

- mankutuw :

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Karamògò' b'a bolow kè ka du bèe jira k'a fo' : nin ye du ye.

Kalandenw kelen kelen na b'o fo'. An bè min ? An bè du kòno'.

Jòn ka du ye nin ye ? Yakuba ka du don.

Du bè jòn wèrè fè ? Du bè ne fa fè.

E nyè bè kènèmana la wa k'i to du kòno' ? Ayi ne nyè tè kènèmana

la. Mun y'o kè ? Kogow ye ka du lamini. Kalandenw b'o fo' kelen

kelen. Du bèe lamininen don ni kogo ye wa ?

Ayi du dòw na lamini ni kogo ye.

Kalanyèrè laminina wa ?

So joli bè du kelen kòno' ? So caman bè du kelen kòno'.

An fòlo' donna min kòno' o ye mun ye ? O ye bulon ye. Kalandenw

kelen kelen na b'o fo'. Bulon ye du so fòlo' ye.

Mun bè kè bulon kòno' ? Mògòw bè baro kè bulon kòno', musow bè

susuli kè bulon kòno', dennisènw bè tulon kè bulon kòno'.

Se wèrè jumèn bè du kòno' ? Sisow bè du kòno'. Ani mun wèrè ?

Ani gabugu.

Taa gabugu jira. Seku ye mun kè ? Jon wèrè bè taa gabugu jira ?

Mun bè kè gabugu kòno' ? Tobili bè kè gabugu kòno'. Jòn bè tobili kè ? N'ba bè tobili kè gabugu kòno'.

Kaja, e bè se tobili la wa ?

Nin ye gabugu do' ye wa ? Ayi, nin ye nyègèn ye. Mun bè kè nyègèn na ? An b'an ko nyègèn na.

Jòn bè du sow tógò fo' ? Dukòno' sow ye : bulon, sisow, gabugu ani ani nyègèn. Kalandenw kelen kelen bè nin fo' kosèbè.

Tobili kèli gabugu kòno' k'o waleya an bè waati min na.

Sègèsègèli :

An bè kalanyoro' la wa ? An bè min ? Kogow bè mun nyè ?

U bè du lamini.

Mun ni mun bè du kòno' ? Bulon, sisow, gabugu ani nyègèn bè du kòno'.

Mògò bè don yòro' jumèn fè du kòno' ?

Mun bè kè gabugu kòno' ? Jòn b'o tobili kè ?

Mun bè kè nyègèn kòno' ?

N'bè n'ko ka n'jè, a' y'o waleya sisan waati la.

Dògòkun tan ni sabanan

Kumanyèfo : gaso, gabugu.

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : dògò - alimèti - petoròli - takala - taji

- walew : ka kari - ka mènè - ka caron

- mankutuw : jalen - ka fin - ka jè, bilen

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Kalan in bè kè gabugu da la walima a kòno'.

Nin ye mun ye ? Nin ye dògò ye. Yuba, dògò jira. I bè mun kè ?

Yuba ye mun kè ? Dògò in bè cogo di ? (Karamògò bè do' kari).

Dògò in jalen don. Mun bè kè ni dògò ye ? Tobili bè kè ni dògò ye. Kalandenw kelen kelen na bè nin bèe fo'.

Nin dun ? O ye takala ye. Takala bè jòn bolo ? Takala bè

bè karamògò bolo. Mun bè kè takala la ? Tasuma bè don ni takala ye.

Tasuma bè mènè cogo di ? I bè dògo' don ga kòno', ka taji bon o kan, ka takala caron ka bila o la. Tasumayelenba bè bò ten. Kalandenw kelen kelen na bè tasuma mènè cogo fo'.

Tasuma mana mènè an bè mun ni mun ye ? An bè sisi ni tasuma yelen ye. Sisi nyè bè cogo di ? Sisi nyè ka fin. Tasuma yelen dun ? O nyè ka bilen.

Ni dògo' jenina an bè mun ye ? An bè takisèw ye. Takisèw mana sa a tò bè to mun ye ? Takisèw mana sa a tò bè to bugurijè ye. Ni tasuma bè sa an bè mun kè ? An b'a fifa. Tasuma bè fifa ni mun ye ? Tasuma bè fifa ni lèfè ye. Asa, na tasuma fifa.

E bè mun kè ? Asa ye mun kè ?

Jòn wèrè bè tasuma fifa ?

An ka tasuma fifali waleya an bè waati min na la.

Tasuma mènènen, daga bè soro' ka sigi ka tobili kè.

Sègèsègèli :

E ba bè mun kè gabugu kòno' ? N'ba bè tasuma don gabugu kòno'.

A bè mun ni mun kè tasuma mènèto' ?

N'ba bè dògo' don ga kòno', a bè taji bon o kan, ka takala caron ka bila o la. Petòroli bè sin ka mènè.

Mun bè ye tasuma mènèto' ? Sisi bè bò, ka yèlèn san fè.

Mun bè ye dògo' jeninen kè ? Takisèw bè ye dògo' jeninen kò fè.

Tasuma mana sa an bè mun ye ? Tasuma mana sa an bè bugurijè ye.

An ka tasuma fifali waleya.

Kumanyèfo' : gabugu kòno' minènw

Seginkanni

E ba bè mun kè a ka tasuma mènèto' ?

Ni petòroli jenina mun bè bò ? Sisi bè bò, yelen fana bè bò,

tasuma yelen nyè bè cogo di ? O ka bilen.

An bè mun ye dògo' jenito' ? An bè takisèw ye.

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : daga - tasa - filen - tèmè - lèfè - kuman - kolon - kolonkala.

- walew : ka tobi - ka tètèn

- man tuw : ka bon

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Karamògo' bè gabugukòno' minènw lana kalanso kòno'.

Nin ye mun ye ? Nin ye daga ye. Karamògo' ye mun jira ? Karamògo' ye daga jira. Usumani, na daga jira. E bè mun kè ? Usumani ye

mun kè ? Mun bè kè daga la ? Dumuni bè tobi daga kòno'. Jòn bè dumuni dò fo' ? To, kini, basi...Olu ye dumunni ye. Mun wèrè bè

tobi daga kòno' ? Na bè tobi daga kòno'.

Todaga ni nadaga bè cogo di ? Todaga ka bon ni nadaga ye.

Jòn ka bon ni jòn ye kalanso kòno' ?

Daga in dilanna ni mun ye ? Daga in dilanna ni nègè ye. Daga bèe dilanna ni nègè ye wa ? Ayi, dòw dilanna ni bogo' ye.

Sali, mun bè karamògo' bolo ? Tèmè bè karamògo' bolo. Tèmè nyèci ye mun ye ? Tèmè bè kè ka tètènni kè. Jòn bè nyè tètèn ? Musow

bè nyè tètèn.

Nyò bè tètèn mun kòno' ? Nyò bè tètèn filen walima tasa kòno'.

Jòn bè na filen jira. Mun ni mun wèrè bè kè filen na ? Alima, na tasa jira. Mun bè bò tasa kòno' ? Dumuni tobilen bè bò tasa

kòno'. Dumuni bè bò mun wèrè kòno' ? Dumuni bè bò kuman kòno'.

A bè bò filen fana kòno'.

Sani tobili ka kè ma bè mun kè nyo' la ? A bè nyo' susu kolon kòno' ni kolonkala ye. Jòn bè na kolon jira ? Kolonkala dun ? Sali, na susuli kè. E bè mun kè ? Sali bè mun kè ? Nyò susuli kolon kòno', an k'o waleya sisan waati la.

Sègèsègèli

A' ye gabugukonominènw tógo' fò kelen kelen a n'u nyèciw. N'bè tasuma fifa, ka tobili kè, a ye olu waleya.

Dògòkun seginkanni : gabugu, gabugukonominènw.

- Man bè mun kè hgabugu kòno' ? Ma bè tobili kè gabugu kòno'.

Ma bè tobili daminè mun ni mun na ?

A bè tasuma don ga kòno'.

O tasuma bè don cogo di ?

Ma bè dògo' don ga kòno', ka taji bon o kan, ka sòro' ka takala caron ka bila o la.

O ko fè mun bè kè ? Dògo' bè mènè ka sisi bò, ta yelen fana bè bo'.

Sisi nyè bè cogo di ? Sisi nyè ka fin.

Dògo' jenitò' bè mun di ? Dògo' jenitò' bè takisèw di.

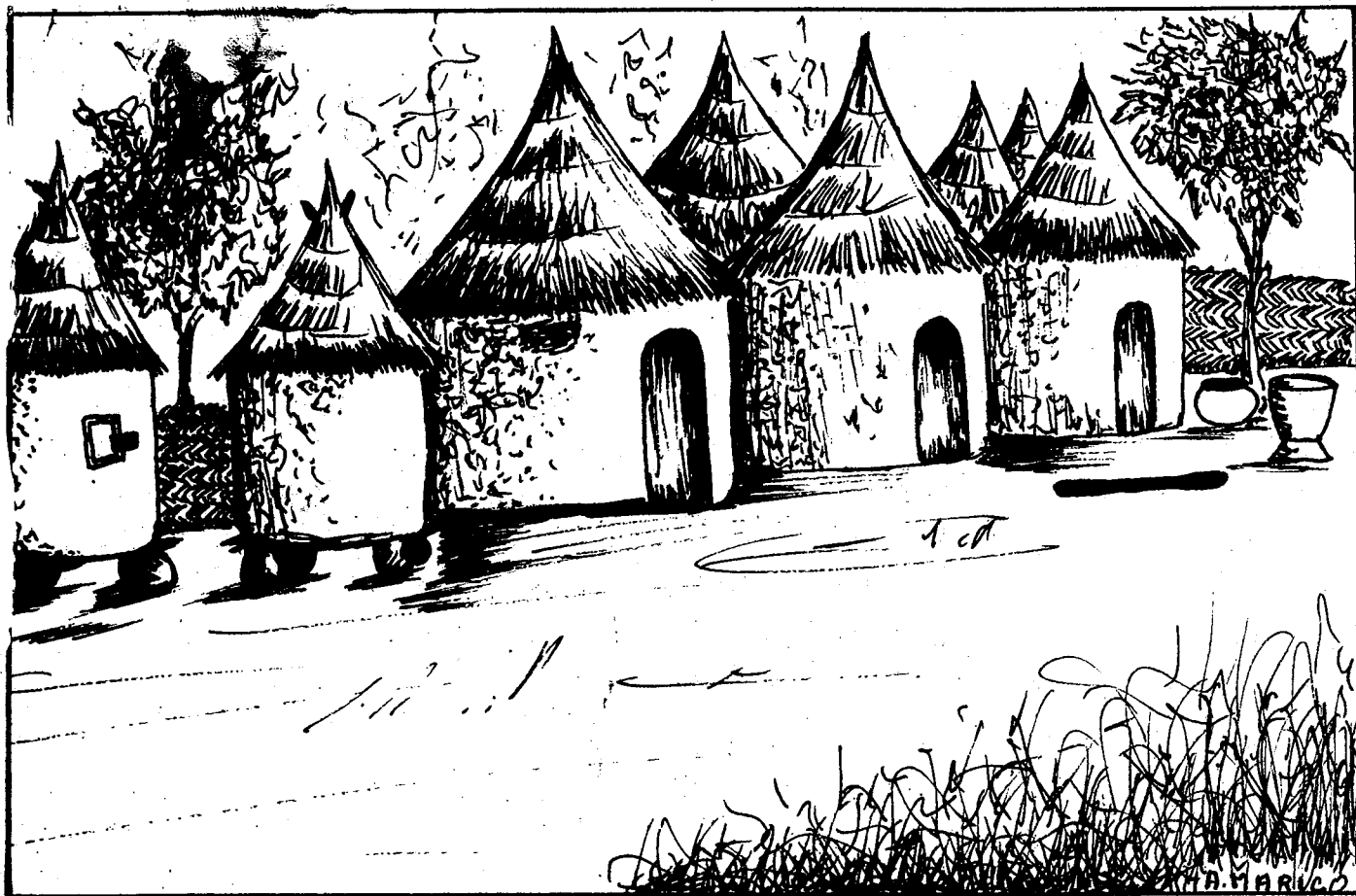
O bèe kò ma bè mun kè ? O kò fè ma bè daga sigi ta kan.

Jòn bè tobilikèla ka minènw fò ? Tobilikèla ka minènw ye :

daga, tasa, kuman, lèfè, filen ; tèmè : galama kolon ni kolonkala ye.

A' ye olu nyèciw fò. Jòn bè se k'u sòro' cogow fò ?

A' ye nyò susuli ni to tobili waleya an bè waati min na la.

Dogokun tan ni naaninan

Kumanyèfo : dugu

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : kuluw - bòlònw - kinw

- walew : ka furan

- mankutuw : ka dògò - ka bòn

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Dugu bè ye yòrò min na kosèbè, kalan in bè kè yen.

Karamogò bè dugu jira k'a fò ko nin ye dugu ye. Kalandenw kelen kelen na b'o fò.

Dugu in tògò ye di ? Dugu in tògò ye ko Ncifinna. Nin ye Ncifinna dugu ye. (Kalandenw kelen kelen b'o fò).

Jòn bè dugu wèrè don ? Tonga ye dugu do ye. Fana ye dugu ye.

Kosa ye dugu ye, Banankoroni ye dugu ye, Zanabugu ye dugu ye.

Ncifinna dugu bè cogo di ? Ncifinna dugu ka dògò. Mun na ? Sabu mògò caman sigilen bè cikèbugudaw la.

Dugu bèe ka dògò i n'a fò Ncifinna wa ? Ayi dugu dòw ka bon kosèbè. Jòn bè duguba dò don ? Fana ye duguba dò ye.

Kònòbugu fana ye duguba dò wèrè ye.

Mun kèra ka Ncifinna dugu lamini ? Kuluw bè ka Ncifinna dugu lamini.

N'an donna dugu kònò, an bè mun ye ? An bè bòlònw ye.

Mun bè kè o bòlònw kan ? Mògòw bè taama u kan, demmisènw bè tulon kè u kan.

Ncifinna dugu tilalen bè cogo di ? Ncifinna dugu tilalen bè kinw ye. E bè bò kin jumèn na ? Ne bè bò dugutigila.

Jòn wèrè bè bò kin wèrè la ?

Mun bè kinw kònò ? Gaw bè kinw kònò. Jòn ye aw ka gatigi ye ?

Ne fa ye anw ka gatigi ye. Zumana ye gatigi dò ye wa ? Ayi

Zumana tè gatigi ye Zumana ye gaden de ye.

Ncifinna dugutigi tògò ye di ? Ncifinna dugutigi tògò ye ko Sidiki Kulubali.

Ncifinna dugu ka dògò nk'a jèlen don, mun na ? Sabu bèe b'i ka du furan.

Waleyali : seginkanni : du furanni an bè waati min na la.

Sègèsègèli :

Ncifinna ye mun ye ? Ncifinna ye dugu de ye.

A dugu bè cogo di ? A dugu ka dògò.

Jòn bè duguba dò tògò fò ? Segu ye duguba dò ye. Bamako ye duguba dò ye.

Mun bè ka dugu lamini ? Kuluw kèlen bè ka dugu lamini.

Kin joli bè Ncifinna ? Aw ka kin tigi tògò ye di ?

Ne ka dugu tògò ye Ncifinna, an k'o waleyala.

Kumanyèfo : dugu (a to)

Seginkanni

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw

- tògòw : kò - kòlòn

- walew : ka ta - ka woyo

- mankutuw : nògòlen - saniyalen

- dò wèrèw : a...tè

Kalan taa sira

E ka dugu tògò ye di ? Ne ka dugu tògò ye Ncifinna.

Mun bè Ncifinna dugu n'a kalanyòrò cè ? Kò dò bè Ncifinna

dugu n'a kalanyòrò cè. Kò in bè mun nyè dugu ye ?

Dugumògòw bè ji t'a la ka baaraw kè. Nka á ji tè min mun na ?

A ji tè min sabu a nògòlen don. Mun na kò in ji nògòlen don ?

Kò in ji nògòlen don sabu a tè woyo, baganw fana bè min a la.

(Karamògò bè nin yòrò in nyèfo kalandenw ye).

O tuma dugumògòw minji bè bò min ? Dugumògòw minji bè bò kòlònw

na. Ji bè bò kòlòn na ni mun ye ? Ji bè bò kòlòn na ni juru ye.

Jòn ye ji bò ka ye ?

Ji bè ta ni mun ni mun ye ? Ji bè ta ni pañan walima daga, wali
filen ye.

Ji minta ka kan ka kè cogo di ? Ji minta ka kan ka sanira.

Ji nògòlen bè mun kè mògò la ? Ji nògòlen bè bana bila mògò la

Ji nògòlen bè se ka bana jumèn bila mògò la ? (Tògòtògònin,
nkòròshiyèn...).

Waleyali : ne ka kènè, an k'o waleyali waati in na.

Sègèsègèli :

Mun bè Ncifinna dugu n'a kalanyòrò cè ? Kò bè Ncifinna dugu n'a
kalanyòrò cè. Mun bè kè kò in na ? Mògòw bè ji ta kò in na ka
baaraw kè. Jòn b'o baara do' fo' ? Bògòbaara, minèn ko..) mun
wèrè bè kè kò in na ? Baganw bè min kò in na.

Mògòw minji bè bò min ? O bè bò kòlòn kòno. Kòlòn kònoji bè cògò
di ? O ji nyè saniyalen don.

Dògòkun seginkanni : dugu

Dugu in tògò ye di ? Dugu in tògò ye Ncifinna.

Jòn bè dugu dò wèrè don ? Nangola ye dugu do' ye. Nyèfiya ye
dugu dò wèrè ye.

Ncifinna dugu ka bon wa ? Ayi, Ncifinna dugu ka dògò. Jòn bè
duguba do' tògò fo' ? Sikaso ye duguba do' ye, Kucala ye duguba
do' wèrè ye.

Ncifinna dugu tilalen bè mun ye ? Ncifinna dugu tilalen bè kin,
kin. E bè kin jumèn na ? Ne bè Sirakòrò. Mògòw bè taama minin
dugu kòno ? Mògòw bè taama bòlònw na.

Ga joli bè Ncifinna ? Ga I5 bè Ncifinna. A dugutigi tògò ye di ?
A dugutigi tògò ye kò Sidiki Kulubali.

Kò joli bè Ncifinna ? Kò kelen bè Ncifinna.

O kò bè mun nyè ? Baara kè jiw bè t'a la, baganw bè min a la.

Kò in sigilen bè min ? Kò in bè dugu ni kalanyòrò cè.

Mun na kò in ji tè min ? A nògòlen don, a tè woyo.

Kò min ji bè min, o ji bè woyo.

Kòlònkònoji nyè bè cogo di ? O saniyalen don. O minni tè farati
ye.

Kòlòn min ji bè min, o ka kan ka datugu mun na ?

Walasa nògòw kana jigin a kòno.

A ye ji nògò ka bana dòw fo' : tògòtògònin, nkòròshiyèn.

Waleyali : ji nògòlen minbaliya an bè waati min na.

Dògòkun tan ni duurunan

Kumanyèfo : sugufiyè

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : sugufiyè - cèmancè - feerelikèla - feerefènw - sannikèla

- walew : ka feere - ka san - ka jago

- mankutuw : ka bon

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

(Kalan in bè kè sugufiyè la)

An bè min ? An bè sugufiyè la. Kalandenw kelen kelen na b'o fò.

Sugufiyè in sigilen bè min ? Sugufiyè in sigilen bè dugu cèmancè la.

Dugu bée sugufiyè b'a cèmancè la wa ? Ayi, dòw ta bè kèrè fè.

Aw nyè bè mun na sugufiyè la ? An nyè bè gaw la ani bitikiw (bitiki bè yèrò min na) mun bè kè o gaw kòrò ? (O bitikiw kòrò ?).

Feere bè kè o gaw kòrò, o bitikiw kòrò.

Mògò min bè feere kè o tògò ye di ? Mògò min bè feere wali jago kè o ye feerekèla wali jagokèla ye. Kalandenw b'o fò kelen kelen.

Jèn bè feerekèla dò tògò dèn ? Bakari ye feerekèla dò ye, Shaka ye feerekèla dò ye...Olu bè mun feere ? Olu bè feerefènw feere.

Feerekèlaw bè feerefènw feere. Kalandenw b'o fò kelen kelen.

Jèn bè feerefèn dòw tògò fò ? Dalòkiw, tagafew, sabaraw, nafènw ye feerefèn dòw ye.

Ni wari dira e na, e bè mun kè ? Ne bè fèn dò san. Mògò min bè fèn san o tògò ? Mògò min bè fèn san a tògò ye sannikèla.

Kalandenw kelen kelen na b'o fò.

Feerekèla bè mun kè ? Feerekèla bè feerefènw feere.

Sannikèla dun ? Sannikèla bè sanni kè.

Ni mògò bè fèn san, a b'a sòngò nyininkali kè fòlò. Ni fèn sòngò fòra, sannikèla b'a fò ko ka do' b'o la. Feerekèla bè dò b'o a la.

Sannikèla bè sòrò ka wari di ka sòrò ka fèn in ta.

A bè fò o na ko tère mèli. Feerekèla ni sannikèla bè feerefèn tère mè, e kè fè sannikèla bè sòrò k'a san.

Waleyali : a' ye feerefèn sanni waleyali waati in na.

Sògòsògòli

An bè yèrò jumèna na ? An bè sugufiyè la.

Sugufiyè sigilen bè min ? Sugufiyè sigilen bè dugu cèmancè la.

Jèn ni jèn bè sòrò sugufiyè kòrò ? Feere kèlaw ni sannikèlaw bè sugufiyè kòrò.

Jèn bè feerefèn dòw tògò fò ?

Ni sanni bè kè mun bè kè fòlò ?

Kumanyèfo : suguyiyè (sannifeere).

Seginkanni

N'e bè feerefèn san, i bè mun kè fòlo' ?

Feerekèla bè mun fò' ? A bè mun kè ?

Sannikèla bè mun kè, ? A bè tèrèmè ti kè.

N'u bèna, sannikèla bè mun kè ?

A bè mun di ? Fèn songo.

O songo bè di mun na ? Wari la.

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : foli - songo

- walew : ka san

- mankutuw : ka gèlèn

- dò wèrèw :

Kalan in bè kè kalanso kòno. An bèna sannifeere kè.

Sannikèla bè na suguyiyè la ka foli kè ?

Madu, i ni sògoma .

Nba, i ni sògoma Isa .

Biki kelen sòngò ye joli ye ?

Biki kelen sòngò ye dòròmè 10 ye.

Biki in sòngò ka ca kojugu. I bè dò bò a la n'ye.

Ayiwa, n'ye dòròmè fila bò i ye. n' ba feere i ma dòròmè segin

) diyara n'ye - wari filè.

Hòn i ka biki la.

I ni ce Madu - n' taara so.

K'an bè sòngòw fè.

Nin sannifeere in bè kè siyèn caman kalandenw fè.

A laban, karamògò bè feerekèla caman ni sannikèla caman

Bila ka kuma nyògòn fè. O la mankanbè kè. A bè fò o la

ko mankanba bè sugufiyè la.

Waleyali : feerele waleya waati in na.

Dògòkun seginkanni : sugufiyè

Aw ka dugu sugufiyè sigilen bè min ? Don jumèn y'a sugu ye ?

Sugu bè dugu jumèn wèrè la ?

Mun bè gaw jukoro ? Bitikiw kònona dun ?

Jòn bè feere kè ? Jòn bè sanni kè ?

Mun bè feere ? Jon bè feerefènw san ?

Feerefèn dòw tògò fò.

N'e bè feerefèn san, e bè mun kè fòlo' ? N'bè feerefèn sòngò

nyininkali kè.

Feerekèla bè mun fò' ? A bè feerefèn sòngò fò.

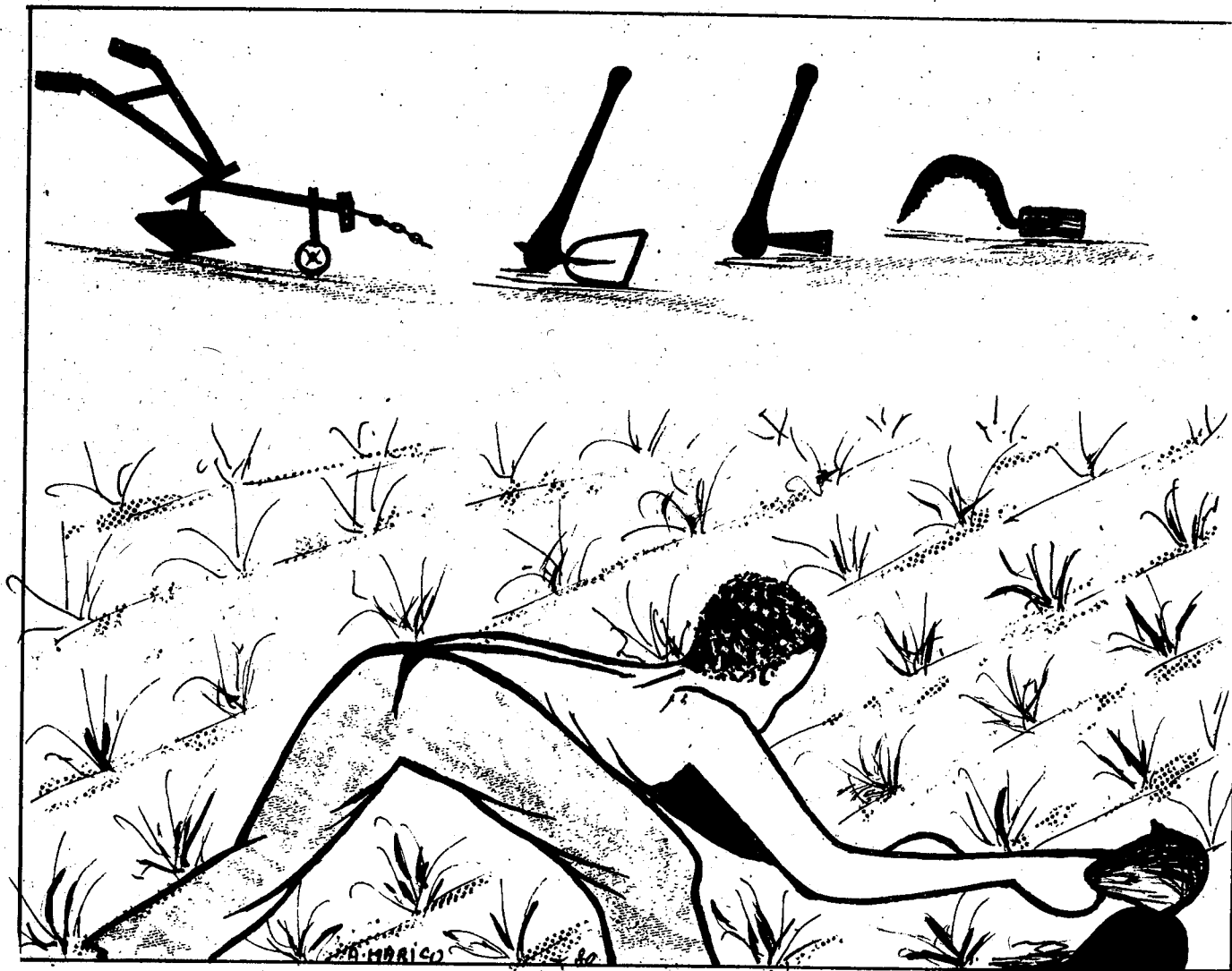
Sannikèla bè mun kè ? A bè feerefèn tèrèmè.

- Ni feerekèla sòna, sannikèla bè mun kè ?

A bè mun kè k'a sara ?

Kalan in bè laban ni sannifeere kè cogo ye kalanso kòno.

Waleyali : ka feerefèn sara an bè waati min na la.

Logokun tan ni wooronnan

Kumanyèfo : sènekèla

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- togow : daba - jele - bese - misidaba - ntukun

- walew : wili - ka shiyènni kè - ka balo

- mankutuw : ka teli - ka gèlèn

- dò wèrèw : sabu - bawo

Kalan taa sira

Karamògò bè minèn minnu lana kalansè lònò : daba, jele, wólòsò, bese, misidaba walima o ja kè walanba kè.

Kalan in bè kè foro do' la kalanyòro' kèrè fè.

Nin ye mun ye ? Nin ye daba ye. Daba ye siya joli ye ? Daba ye siya fila ye : dababa ni dabadennin - daba nyèci ye mun ye ? Daba bè kè ka sènè kè.

Mun bè karamògò' bolo ? Jele bè karamògò' bolo. Mun bè kè ni jele ye ? Tigèli bè kè ni jele ye.

Tigèli bè kè ni mun wèrè ye ? Tigèli bè kè ni bese fana ye. Nin dun ? O ye bese do' ye wa ? Nin ye misidaba ye. Kalandenw kelen kelen na b'o fò. Misidaba bè mun kè ? Misidaba bè kè ka ntugun wuli.

Jòn bè baara kè nin fènw na ? Sènekèla bè baara kè ni fèn ninnu ye. Nin fènw ye sènekèla ka minènw ye.

Jòn bè sènekèla do' dòn ? Musa ye sènekèla do' ye. Fanto ye sènekèla do' ye. Ne fa ye sènekèla do' ye.

Sènekèla bè mun kè ni daba ye ? Sènekèla bè shiyènni kè ni daba ye. Yaya, daba ta i ka shiyènni kè. I bè mun kè ? Yaya ye mun kè ?

Jòn bè jiri tigè ? A bè jiri tigè ni mun ye ? Mun wèrè bè kè nin jele ye ? N'ba fana bè dògò' ci ni jele ye.

Jòn ye misidaba cikètò ye ? Mun b'a sama ? Misi joli ? Mun wèrè bè misidaba sama ? Fali walima so fana bè misidaba sama.

Dabalacikè ani misidabalacikè, jumèn nafa ka bon ? Mun na ? Ni sènekèla y'a ka foro labèn ka ban, a bè mun kè ?

A bè danni kè. Sènekèla bè mun ni mun dan ? Sènekèla bè nyo' dan, a bè sho' dan, a bè tiga dan, a bè fini seri, a bè tiga-ninkuru dan. Olu bè se ka wele cogo di ? Olu ye sènekèlènw ye. Ni sènekèlènw danna, u bè falen. Sènekèla bè mun kè ? Sènekèla b'a ka foro ladon fò ka sènekèlènw se. N'olu sera dun ? A bè olu tigè, k'u lase so kòno'.

Sènè ka gèlèn wa ? Owò, sènè ka gèlèn, sabu sènekèla bè ci kè tile kòrò, a bè ci kè sanji kòrò.

Sènè nafa ka bon wa ? Owò, sènè nafa ka bon kojugu sabu sènekèla bè mògò tòw bèe balo.

Waleyali : a' ye foro sènèli ni misidaba ye waleya an bè waati min na.

Sègèsègèli :

A' ye sènèkèla ka minènw fò. E a fa bè mun kè ? Jòn bè sènèkèla wèrè dòn ? Sènèkèla bè mun sènè ?

Nafa bè sènè la wa ? Jumèn ?

E bè taa min kalanbaliyadonw fè ? A' y'o waleya waati tèmènen na.

Kumariyefo : bololaoarakelaw : numukè

Seginkanni :

Jòn bè sènèkèla dò dòn ? A bè baara kè min ?

Sènèminènw ye mun ni mun ye ? U nyèci ye mun ye ?

Ni nyò danna a bè mun kè ? N'a falenna, k'a kòrò, ka se mun bè kè ?

Mun na sènè nafa ka bon.

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : fan - kulan - toli (marato) - balan - degeden - golo-

- walew : ka kòròta - ka fan fiyè.

- mankutuw : bilen - ka girin

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Kalan in bè kè numu dò ka fanda la.

An bè min ? An bè fanda la. Kalandenw b'o fò kelen kelen.

Alu, fan jira. Alu ye mun kè ? Jòn bè baara kè fan na ?

Numun bè baara kè fan na. Jòn bè numun dò dòn ?

Numukè in tògò ye di ? O tuma an bè jòn ka fanda la ?

Nin ye mun ye ? Nin ye kulan ye. Kalandenw b'o fò ka caya.

Yaya, kulan jira. Yaya bè mun kè ?

Nin dun ? Nin ye toli ye (marato) mun bè Karamògò bolo ? Toli bè

Karamògò bolo. Musa, toli kòròta. A bè cogo di ? Toli ka girin.

Nin tògò ye toli wa ? Ayi, nin tògò tè ko toli, a tògò ye ko

balan. Jòn bè na balan jira ? A bè toli bò girinya la wa ?

Mun filè cènin bolo nin ye ? Golo de bè cènin bolo. Golo joli

don ? Golo fila don. Cènin ye jòn ye ? Cènin ye degeden de ye.

Karamògò bè fèn ninnu jira kelen kelen, kalandenw bè segin u

tògòw kan. (toli, kulan, balan, golo) olu ye mun ye ?

Toli, kulan, balan, golo, olu ye numun ka baarakèminènw ye.

Aw ka numukè bolow lajè. U bè cogo di ? U ka kunba, barika bè

numukè la. Barika bè jòn wèrè la ? Barika bè sènèkèla la.

Karamògò bè numukè n'a ka degeden bila baara la.

Numukè bè mun kè ? Numukè bè nègè don tasuma la. Kalandenw kelen kelen b'o fò.

Degeden bè mun kè ? Degeden bè tasuma fiyè ni golo ye. Jòn wèrè bè na golo fiyè ? Sedu bè mun kè ?

Jòn bè tasuma fiyè gabugu la ? A b'o fiyè ni mun ye ?

A' ye nègè filè tasuma la. A bè cogo di ? Nègè bilennen don.

Numukè bè mun kè o kò ? Numukè bè nègè bilennen in b'ò tasuma na. A b'o nègè bilèn ta ni mun ye ? A b'o nègè bilèn ta ni balan ye. A bè mun wèrè kè o kò fè ? A b'o nègè bilèn in da kulan kan. Nur ikè bè nègè bilèn gosi ni mun ye ? Numukè bè nègè bilèn in gosi ni toli ye. Nègè bilèn in baara ka gèlèn wa ? Ayi a baara man gèlèn. Mun na ? Sabu nègè bilennen baara ka di. (Karamògò bè yòrò in nyèfo' kalandenw ye).

Numukè ye mun dila sisan ? Numukè ye daba dila sisan.

Numukè bè se ka mun wèrè dila ? Numukè bè se ka jele, muru dila.

Waleyali : a' ye daba dilali waleyaya waati tèmènen ni an bè waati min na la.

Sègèsègèli

An bè min ? Jòn bè baara kè fan na ? Numu ka baarakèminènw ye mun ni mun ye ? Jòn bè baara kè ni numukè ye ?

Degeden bè mun kè ?

Ma bè tasuma fiyè ni mun ye ?

Tasuma fiyèli waati nata la, a' y'o waleyaya.

Dògòkun seginkanni : sènekèla ni numukè.

Karamògò bè sènekèla dò den nyininka : e fa bè mun kè ? Jòn bè sènekèla dò wèrè don ?

Sènekèla ka minènw ye mun ni mun ye ? A bè mun kè ni :
daba, jele, bese ni misidaba ye ?

Sènekèla bè mun sènè ? Ni foro wuyanna, a bè mun kè ?

Ni nyò danna mun bè kè ? Ni nyò janyana, a bè mun di ?

Sènekèla bè nyò tígè ni mun ye ?

Sènekèla ka kan ka mun kè ni a b'a fè ka nyò caman sòrò' ?

Sènè nafa dòw fò an ye.

A' ye nyò sènèli waleyaya waati tèmènen ni an bè waati min na la.

Jòn bè daba dila ?

A bè baara kè min ? Fan bè cogo di ?

Numu ka baarakèminènw ye mun ni mun ye ?

Numukè ni jòn bè baara kè ?

Degeden bè mun kè ? E ba bè tasuma fiyè ni mun ye ?

Numukè bè mun ni mun kè daba dilatò ?

Mun na numukè bè nègè bilèn ka sòrò' k'a baara ?

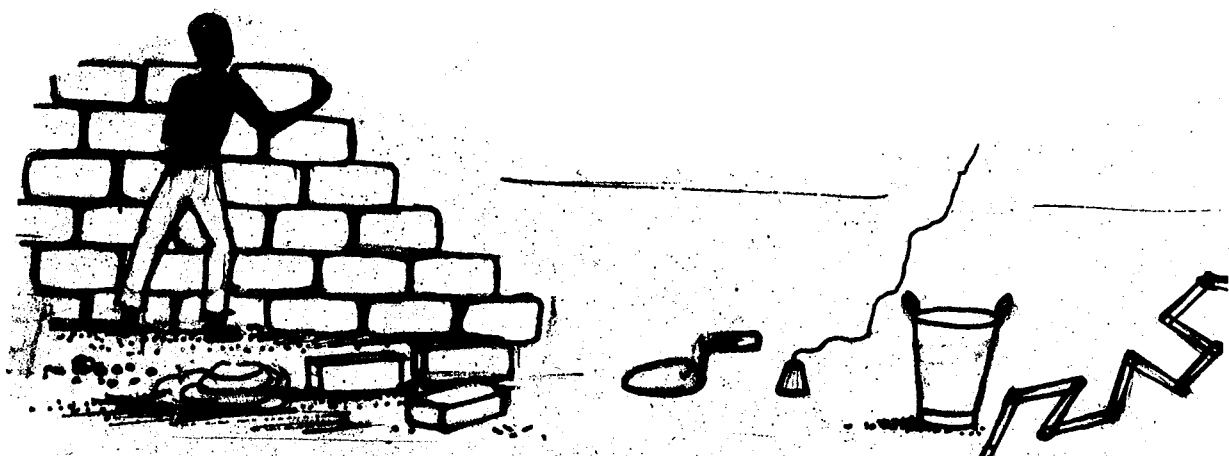
Balan nyèci ye mun ye ?

E b'i ka biki minè ni balan ye wa ? Mun na ?

Sènekèla ni numukè ye baarakèla jumènw ye ? Sènekèla ni numukè ye bololabaarakèlaw ye.

Bololabaara ka gèlèn wa ? Mun na ?

A' ye fan fiyèli ni nyò sòròli waleyaya waati an anani waati nata la.

Dògòkun tan ni wolonwulanan

Kumanyèfò : sojòla

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- togow : turuwèli - pulòn - tètè - mètèrè

- walew : ka jo - ka sègèsègè

- mankutuw : tilennen - jèngènnen

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Kalan in bè kè sojòla dò baarakètè kòrè.

Karamògò bè sojòla ka minènw jira kelen kelen. A b'u tògò fo kalandenw ye.

Nin ye turuwèli ye ; nin ye pulòn ye. Nin ye tètè ye. Nin ye bogo'ye. Kalandenw kelen kelen na bè nin fo.

Musa, turuwèli jira. E bè mun kè ? Musa bè mun kè ?

Min ye mun ye ? Min ye pulòn ye. Jòn bè pulòn jira ? Yaya ye mun kè ?

Karamògò ye mun jira ? Karamògò ye tètè jira. Zan, na tètè jira. Zan ye mun kè ? Tètè kòròta : a bè cogo di ? tètè ka girin.

Sojòla ni jòn bè baara kè nyògòn fè ? Sojòla ni degeden bè baara kè nyògòn fè.

An ka degeden filè baara la. A ye mun kè fòlò ? A ye ji kè bogo' la, ka sòrò k'o nòoni. Degeden ye bogo' nòoni ni mun ye ? Degeden ye bogo' nòoni ni daba n'a senw ye. Ni bogo' nòonina ka ban, degeden b'a tigè k'a di sojòla ma. O kò fè sojòla bè mun kè ? O bè jòli kè. Sojòla bè bogo' ta ni mun ye ? Sojòla bè bogo' ta ni turuwèli ye.

A bè jòli kè ni mun ye ? A bè jòli kè ni bogo' ni tètè ye. Sojòla bè mun kè ni pulòn ye ? A bè kogo sègèsègè n'a tilennen don ni pulòn ye. Jòn bè fèn wèrè tilennen jira ?

Isa, i kun jèngèn. Isa kun bè cogo di ? Isa kun ma tilen, a jèngènnen don.

Sojòla ka baara ka gèlèn wa ? Mun na ?

Degeden ye bogo' nòoni : jòn bè bogo' nòonili waleyà an bè waati min na ?

Sègèsègèli :

- Nin ye jòn ye ? Nin ye sojòla ye. Sojòla in tògò ye di ?

A tògò ye Laji. Sojòla bè mun kè ? A bè jòli kè ni mun ye ? A bè bogo' nòoni cogo di ? A bè kogo sègèsègè ni mun ye ?

Waleyali : a' ye sojò waleyà waati nata la.

Kumanyèfo : gesedala

Seginkanni :

Sojòla bè mun kè ? A bè so jò ni mun ye ?

Jòn bè bogo' nòni ? A b'a nòni cogo di ? Sojòla bè bogo' ta ni mun ye ? A bè mun kè n'a bè sojò ?

A bè kogo sègèsègè ni mun ye ? Mun na a b'o kè ?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : kurunnin - dola - fale - kolè - niiri

- walew : ka gese da

- mankutuw :

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Kalan in bè kè kolè la.

An bè min ? An bè gesedala ka yorò la. O yorò tògò ye di ?

O yorò tògò ye kolè. Jòn bè kolè jira ? Jòn bè gesedala do' wèrè tògò don ?

Nin ye kurunnin ye. Nin ye dola ye. Nin ye gese data ye. Nin

ye fale ye. Nin ye finikòno' ye. Nin fènw tògò bè fò fòlo'

Karamògò fè ; o kò fè, kalandenw kelen kelen na b'a fo'.

Jòn bè kurunnin jira ? Bakari ye mun kè ? Aw nyè bè mun na

kurunnin kòno' ? Anw nyè bè dala la kurunnin kòno'. Mun melekelen

bè dola la ? Gese melekelen bè dola la. O gese tògò ye di ?

O gese tògò ye ko fale.

Yusu, fale jira. Yusu ye mun kè ? Jòn bè gesedala ka minènw

fo' ? Gesedala ka minènw ye : kurunnin - dola gese ani fale.

Gesedala bè mun kè ? Gesedala bè gese da.

Gesedala bè gese da. Jòn b'o waleya ?

Mun wèrè bè da ? Jòn bè den da ? Den bè da min ?

Sègèsègèli

An bè min ? An bè kolè la. Jòn bè baara kè kolè la ?

Gesedala bè baara kè kolè la.

Gesedala ka baarakèminènw ye mun ni mun ye ?

A bè dola don min ? Mun bè dola la ?

Gese dalen kò an bè mun ye ? Finikòno' o bè kè mun ye ?

A ye geseda waleya sisan ani waati nata la.

Kumanyèfo : finikalala - kalalikèla.

Seginkanni :

Jòn bè gese da ? Gesedala ka minènw ye mun ni mun ye ?

A bè mun meleke dola la ? A bè dola don min ?

Gesedala bè baara kè min ?

Gese dali, jòn b'o waleya waati tèmènen na ?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : kalalikèla - kèmisu - mètèrè - miseli - gaari

- walew : ka kala - ka tigè

- mankutuw : a ka misèn.

- dò wèrèw : yanni

Kalan taa sira

Kalan in bè kè kalalikèla fè yen.

An bè kòlè la wa ? Ayi, an tè kòlè la. An bè min ? An bè kalalikèla fè yen. Jòn bè kalalikèla dò don ?

Nin ye mun ye ? Nin ye kalalikèmansin ye. Musa, kalalikèmansin jira. I bè mun kè ? Musa ye mun kè ?

Nin ye kèmisu ye. Nin ye mètèrè ye. Nin ye miseli ye.

Jòn bè kèmisu jira ? Kèmisu dilala ni mun ye ? Bakari, mètèrè ta ka jira an na. Bakari ye mun kè ?

Nin ye mètèrè ye wa ? Ayi, nin ye miseli ye. Miseli bè cogodi ?

Miseli ka misèn. Mun wèrè ka misèn ?

An ka kalalikèla filè baara la. A bè mun kè ni kèmisu ye ?

A bè fini tigè ni kèmisu ye. Mun wèrè bè kè ka tigèli kè ?

Kalalikèla bè mun kè ni mètèrè ye ? A bè sumali kè ni mètèrè ye.

Mun bè kalali kè ? Miseli de bè fini kala.

Jòn bè kalalikèla siya wèrè don ? O bè kalali ... mansin na wa ? Ayi, o bè kalali kè a bolo la.

Jòn b'o nyèfo an ye ? Bololakalalikèla bè gaari don miseli wo fè. A bè sòrò ka finikònòw kala nyògòn na.

Bololakalali ni mansinnakalali la, jumèn ka teli ?

Jòn bè bololakalalikèla dò don ?

Jòn bè an ka fèerèbòw kala o tuma ?

Kalalikèla nyèci ka bon wa ?

N'bè fini kala, an k'o waleya waati in na, waati tèmènen ani waati nata la.

Sègèsègèli

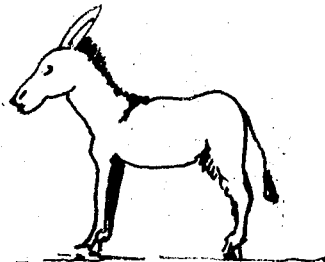
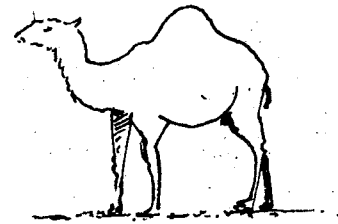
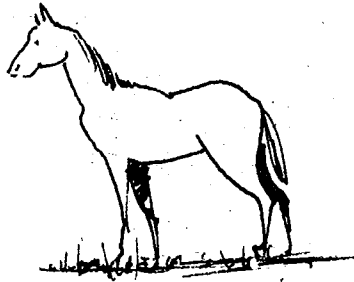
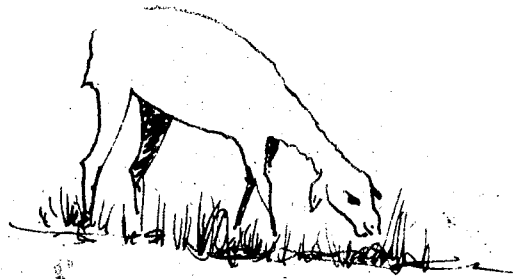
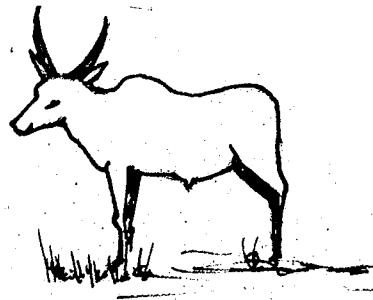
Jòn bè fèerèbow kala ? Kalalikèla ye siya joli ye ?

Jòn ni jòn ?

Kalalikèla bè fini kala ni mun ye ? Yanni a ka fini kala a bè mun kè ? A bè sumali kè ni mun ye ? A bè fini tigè ni mun ye ?

Mun bè don miseli wo la ka sòrò ka kalali kè ?

N'bè n'ka dulòki bòròtòlen kala, an k'o waleya waati nata la (kari don, n'bè n'ka duloki bòròtòlen kala...).

Dogokun tan ni segiman

Kumanyèfo : sokonobaganw.

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- togow : bagan - ba - saga - misi - so - wulu - fali - jakuma

- walew : ka dun - ka biri - ka datugu

- mankutuw : ka bon

- do wèrèw :

Kalan taa sira

Karamogo bè sokonobagan dow lana kalanso konò.

Nin ye mun ye ? Nin ye ba ye. Jòn bè na ba jira ? Yakuba

ye mun kè ? Ba ye mun ye ? Ba ye bagan ye.

Jòn bè na bagan wèrè jira ? Nin ye bagan do wèrè ye. O togo

ye di ? O togo ye saga. Nin dun ? Nin togo ye ko misi.

Jòn bè bagan wèrè jira ? Nin ye bagan do wèrè ye. O togo ye di ?

O togo ye ko wulu. Jòn bè bagan do wèrè don ? So ye bagan do ye

Ba. saga. misi. wulu. fali. so. o baganw bè soro min ? Olu bè

soro so konò. O tuma an bè se k'u wele cogo di ? An b'u wele ko sokonobaganw.

Jòn bè segin sokonobaganw togo kan ?

Sen joli bè u bée fè ? Sen naani b'u bée fè. Tulo fila bè u kelen kelen bée fè. Mun bè u bée fari kan ? Si bè u bée fari kan. U bée senw laban ko ye kelen ye wa ? Ayi, dow ta labannen don ni ntòron ye i n'a fo : misi, fali, so, ba ni saga.

Wulu ni jakuma senw labannen don ni sonin ye.

Sokonobaganw nyeci ye mun ye ? Sokonobaganw nyeci ka ca. Dow sogo bè dun i n'a fo : saga, misi, ba ani wulu yoro dow la. Wulu bè sow kolosi, jakuma bè nyinew minè. Fali bè doni ta.

So fana bè doni ta, a bè misidaba sama.

Sokonobagan jumènw nono bè dun ? Misi, saga ni ba nono bè dun. Nono bè soro cogo di ? Misi, saga walima ba bè biri k'u nono bo.

Jòn ye misi biri ka ye ? Nono ye mun ye ? Nono ye dumuni do ye.

A Bè mogò balo wa ? Jòn ka dumuni bée ye nono ye ?

Waleyali : an ka misi birili waleya waati saba bée la.

Sègèsègèli

Nin ye mun ye ? Nin ye wulu ye. Wulu ye mun ye ? Wulu ye sokonobagan ye. A' ye sokonobagan towo fo.

Sokonobagan farikolo datugulen bè nin mun ye ? Gan joli b'u kun na ? Gan b'u bée kun na wa ?

U farikolo labanna ni mun ye ? Kukala. U senw labanna ni mun ye ? Ntòron b'u bée fè wa ? Sonin bè mun wèrè fè ?

Sokonobagan jumènw sogo bè dun ? Jumènw nono bè dun mogow fè ?

Waleyali : n'tè so biri, an k'o waleya waati in na.

Kumanyèfo : sokonokonow.

Seginkanni

Saga ye mun ye ? A bè sòrò min ?

Bagan minw bè so kòno' olu tògò ye di ? Jòn bè sokonobagan do' wèrè tògò dòn ? U bè taama mun kan ? U farikolo datugulen bè ni mun ye ? A labannen bè ni mun ye ?

A ye sokonobaganw nyèci dòw fo'.

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : kami - tònkòno' - kulekule

- walew : ka sogin - ka yèrèkè - ka wili

- mankutuw : jan - surun

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Karamògò bè kòno' caman lana kalanso kòno' ni shèfan kelen.

Nin ye mun ye ? Nin ye shè ye. Shè ye mun ye ? Shè ye kòno' de ye.

A bè sòrò min ? A bè sòrò so kòno'. An bè se k'a fana wele cogo di ?

An bè se k'a wele sokonokonò.

Jòn bè sokonokonò do' wèrè dòn ? Kami, tònkòno', kulekule, olu ye sokonokonow ye.

Mun na u bè wele ko kòno' ? Sabu kaman b'u la u bè wuli, kaman joli

bè u kelen kelen fè ? Kaman fila bè u kelen kelen fè. Mun b'o

kamanw na ? Si de bè o kamanw la. Sen joli bè kòno' fè ?

Sen fila bè kòno' fè. U senw labannen don ni mun ye ?

U senw labannen don ni sòninw ye.

Kòno' bè taama. U bè se ka mun wèrè kè ? Kòno' bè se ka wuli.

Baganw bè se ka wuli wa ? Mun na ? Kaman t'u fè. Baganw ni mógòw bè taama.

Nin ye mun ye ? Nin ye shèfan ye. Jòn ye fan in da ? Shè de ye

fan in da. Mun wèrè bè fan da ? Kòno' bè bè fan da. N'u ye fan da,

u bè mun kè ? U bè fan tòrò ka kòno'den bó.

Jòn ye kòno' ye dumuni na ? U bè mun kè ? U bè dumuni yèrèkè n'u

sensòninw ye, ka sòrò k'a sogin n'u dakala ye.

Si siya joli bè kòno' la ? Si siya fila bè kòno' la. Si janw ni si surunw. Kamanw ni ku siw ka jan. A tòw ka surun, kòno' b'a ka dumuni sogin. Mògò bè mun kè ? Mògò b'a dun.

Waleyali : n'tè dumuni sogin, an k'o waleyaya waati in ani waati nata la.

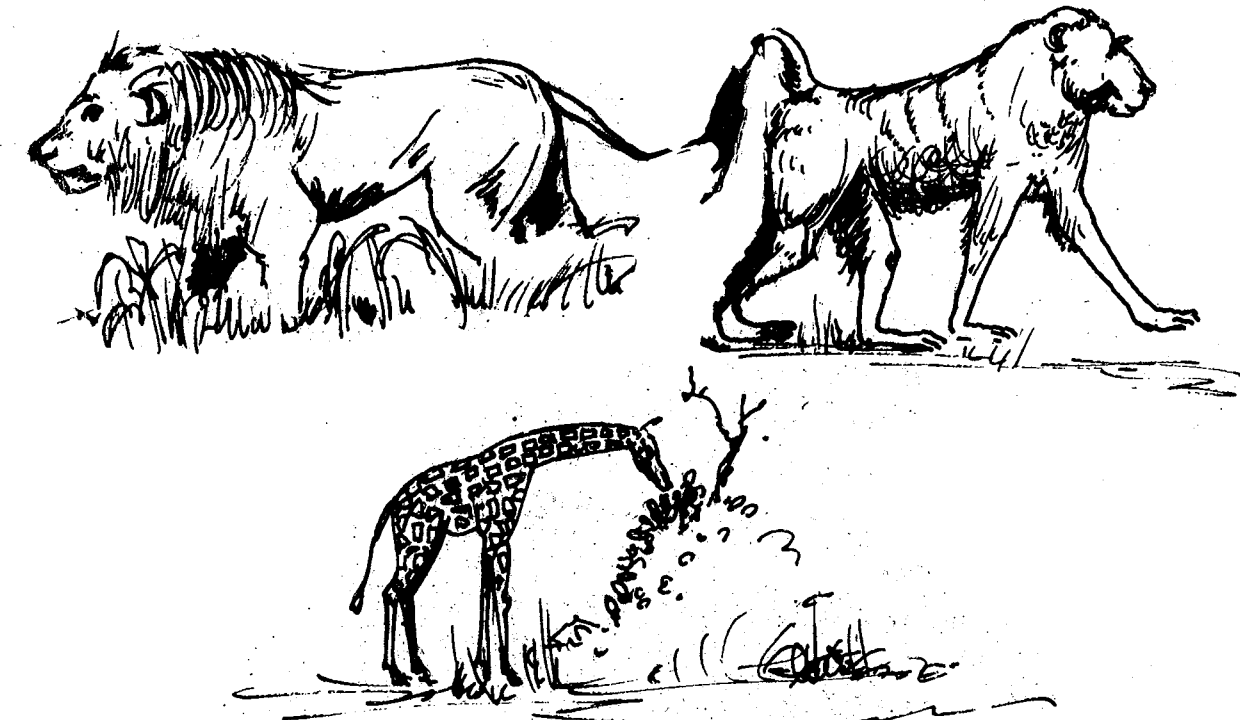
Sègèsègèli

Nin ye mun ye ? Nin ye tònkòno' ye. Tònkòno' ye mun ye ? Jòn bè kòno' wèrè dòn ? Sen joli bè kòno' fè ? U labannen don ni mun ye ?

Kòno' bè dumuni kè cogo di ? U bè wuli mun sababu la ? Mun bè u farikolo kan ? Kòno' bè mun kè ka sòrò ka den kè ?

Waleyali : nònni, an k'o waleyaya waati in na.

Dogokun seginkanni : sokonobaganw ni sokonokonow.
 Sage ye mun ye ? Jon be sokono bagan do were don ?
 Mun na a be fo u ma sokonobagan ? Mun be u farikolo kan ?
 Bagan ninu be taama mun kan ? U senw labannen don ni mun ye ?
 Jumènw senw labannen don ni ntòròn ye ? Jumènw senw labannen
 ion ni soninw ye ?
 Sokonobagan jumèn be ni gere ye ? Gere te jumènw kun na ?
 Misi be mun dun ? Sokonobagan jumèn were be bin dun ? Jumènw
 te bin dun ? Olu be mun dun ?
 A ye sokonobagan kelen kelen nafa fo.
 Waleyali : a ye misi birili waleyaya waati saba be la.
 She ye mun ye ? Jon be konò were don ? Konow be dumuni ke ni
 mun ye ? U be den toro cogo di ?
 Mun be konow farikolo kan ? O siw ni baganw t'aw ye kelen
 ye wa ? Jumèn ta ka jan ?
 Konow be wuli mun sababu la ?
 Kanan be e fe wa ? A be baganw fe wa ?
 Sen jali be konow fe ? O senw labannen don ni mun ye ?
 U be mun ke n'o soninw ye ?
 Sokonokonow be mara min ?
 Nyeci be sokonokonow la wa ? Jumèn ?
 Tonkono be mun ke ji la ?
 E be se nonni la wa ? Jon be se nonni la ?
 Waleyali : nonni ji la, an k'o waleyaya waati nata la.

Dogokun tan ni konontonnan

Kumanyefo : kungokonobaganw
Seginkanni
 Kami ye mun ye ? Jon be sokonokono do were don ?
 Sokonokonow be lamara min ?
 Konow be balo mun na ? U be dumuni ke cogo di ?
 Konow be bugun cogo di ?
 Mun be u farikolo kan ?
 Si be e farikolo kan wa ? E farikolo be cogo di ?
Don kalan
Kun : kumadege
Kuntaala : miniti 30
Kumaden kuraw
 - togow : jara - waraninkalan - suruku - warabilen -
 mankalan - sonsan
 - walew : ka balo - ka siran
 - mankutuw :
 - do werew :

Kalan taa sira

Karamògò bè kungokònbaganw jaw jira kalandenw na.
 Karamògò bè jara ja jira ka nyininkali, kè : nin ye mun ja ye ?
 Nin ye jara ja ye. Jara bè min ? Jara bè sòrò kungo kòno.
 Jòn ye jara nyènama ye ka ye ? Jara bè sòrò kungo kòno ; an
 bè se k'a wele cogo di o la ? Jòn bè na kungokònbagan do`
 wèrè ja jira ? Nin ye waraninkala ye ; nin ye suruku ye.
 Nin ye warabilen ye. Nin ye mankalan ye. Nin ye sonsan ye.
 Kalandenw kelen kelen na bè nin tògò ninnu kelen kelen fò fò`
 k'u da jè u fò cogo la.

Sen joli bè kungokònbaganw na ? Sen naani b'u la. U bèe senw
 laban ko ye kelen ye wa ? U bèe senw laban ko tè kelen ye.
 Dòw senw labannen don ni sonin ye : jara, waraninkalan -
 suruku ani sonsan.

Dòw ta labannen don ni ntòròn ye i n'a fò mankalan.
 Mun b'u bèe farikolo kan ? Si de b'u bèe farikolo kan.
 U bèe farikolo labannen bè ni mun ye ? U bèe farikolo labannen
 bè ni kukala ye.

Kungokònbaganw nafa b'an kan wa ? Dòw nafa b'an kan i n'a
 fò : mankalan, dajè, minèn, sonsan. An b'olu sogo dun, k'u
 golo feere ka kè an ka musakaw ye.

Dòw bè tinyèli kè an kun i n'a fò : jara, waraninkalan,
 suruku. Olu b'an ka sokònbaganw minè.

Kungokòno baganw bè balo mun na ? Kungokònbaganw dòw bè balo
 sogo la i n'a fò : jara, waraninkala ani suruku. Dòw bè bin dun
 i n'a fò : mankalan, dajè, sonsan (bè fèn wèrèw dun). Warabilen
 bè balo jiridenw ani sènèfènw na.

Waleyali : ne bè siran jara nyè : an k'o waleyà an bè waati
 min na la.

Sègèsègèli

Jara bè sòrò min ? Bagan minw bè kungo kòno`olu tògò`ye di ?

Jòn bè kungokònbaganw tògò`fò ?

Sonin bè kungokònbaganw jumènw fè ? Ntòròn bè jumènw fè ?

Kungokònbaganw jumènw bè balo sogo la ? Jumènw bè balo bin na ?

Waleyali : ne na balo kungo kòno` : an k'o waleyà sisan waati la

Kumanyèfo : kungokònbaganw

Seginkanni

Bagan minw bè kungo kòno`u tògò`ye di ?

A' bè kungokònbaganw minw don, a' y'olu tògò`fò.

Sonin bè kungokònbaganw jumènw fè ? Ntòròn dun ?

Jumènw bè balo sogo la ? Bin ?

Nafa b'u la wa ? O ye mun ye.

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : sègè - dura - gingin - còrònin - wòlò - baninkòno`

- walew : ka segin

- mankutuw :

- dò wèrèw : sabu

Kalan taa sira

Karamògò bè na ni kungokònbaganw jaw ye kalanso kòno.

A' ye ja in lajè kosèbè. Aw nyè bè mun na a la ? Ne nyè bè
 kòno`ja la. Sokònbaganw don wa ? Ayi sokònbaganw tè.

Nin ye kòno`jumèn ja ye ? Nin ye duga ja ye. Duga ye mun ye ?
 Duga ye kòno`ye. Yòrò jumèn kòno` ? Kungokònbaganw don.

Jòn bè na kungokònbaganw tòw tògò`fò ?

Sègè, duga, gingin, còrònin, wòlò ani baninkòno`olu ye kungo-
 kònbaganw ye.

Kalandenw kelen kelen na bè kòno`ninnu tògò`kelen kelen fò`
 fò k'u da deli a la.

Mun bè kungokònbaganw farikolo kan ? U bè dumuni kè cogo di ?

Sen joli b'u fè ? U senw labannen don ni mun ye ?

Kungokònbaganw wuli cogo ni sokònbaganw wuli cogo ye kelen ye wa ?

Mun na ?

Kungokònbaganw bè balo cogo di ? Dòw bè balo sogo la i n'a fò :
 duga, gingin ani sègè.

Dòw bè balo suman kisèw, jiridenw ani fèn nyènamaw la i n'a fò :
 còrònin, wòlò, baninkòno`ani a nona wèrèw.

Kungokòkòkòw nyèci bè anw ye wa ? Dòw nyèci b'an ye.

Sabu an b'olu sogo dun : wòlò - kami - bunun...

Dòw bè tinyèli k'an kum : sègè, còrònin, solo...

Baninkòò dun ? O nyèci ka bon sabu ale de nali bè samiyè seli sèmentiya.

Kungokòkòkòw bè wuli sabu kaman b'u fè. Mògò bè wuli wa ?

Waleyali : n'tè wuli sabu kaman tè n' fè : an k'o waleya sisan.

Sègèsègèli :

Kungokòkòkòò minw bè ja la a' ye na olu tògòw fò kelen kelen.

Mun bè u bèe farikolo kan ?

U bèe balo ye fèn kelen ye wa ? A y'u balow danfara.

Nafa bè kungokòkòkòò minw na an ye, a y'olu fò. Kòòw senw labannen bè ni mun ye ?

Sonin bè e la wa ?

An k'o waleya : sonin bè ne la
sonin bè e la

Dògòkun seginkanni : kungokòkòkòkòw ni kungokòkòkòw.

- Jòn bè kungokòkòkòkòw dò dòn ? A ye kungokòkòkòkòw tòw tògòw fò. Mun na a bè fò u ma kungokòkòkòkòw ?

Mun bè u farikolo kan ? U senw labannen don ni mun ye ?

Kungokòkòkòkòw bèe balo ye fèn siya kelen ye wa ?

Jumènw balolen ni sogo ye ? U b'o sogo sòrò cogo di ? Tòw bè mun dun ?

A ye kungokòkòkòkòw nafamaw fò. Mun na nafa tè tòw la ?

- Ali, i bè kungokòkòkòkòw minw tògò dòn, o fò. Mun bè u bèe farikolo kan ? U daw bè cogo di ? U bèe dakala ye kelen ye wa ?

Mun b'u cè ? U bèe sonin fana ye kelen ye wa ? Jumènw ta ka jan ?

Kungokòkòkòkòw dòw bè sogo dun. O ye 'jumènw ye ? U b'o sogo sòrò cogo di ?

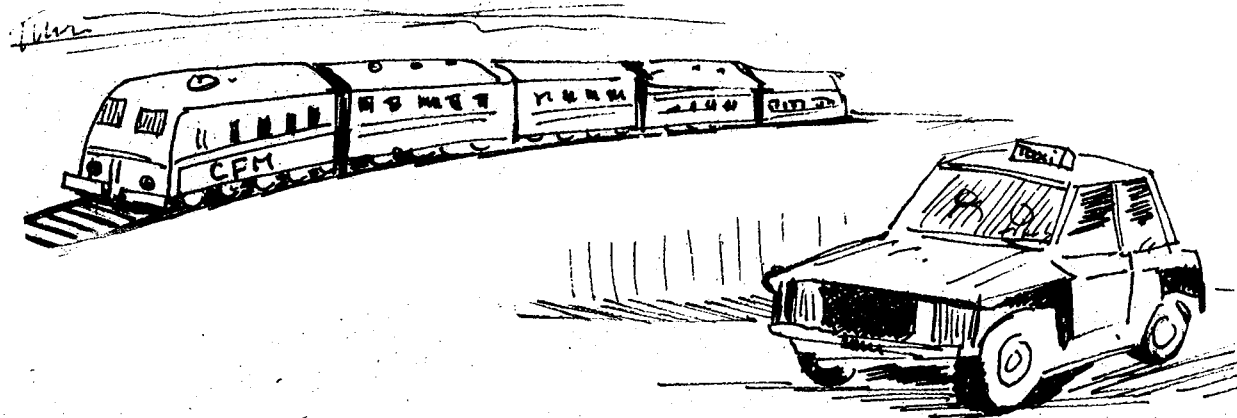
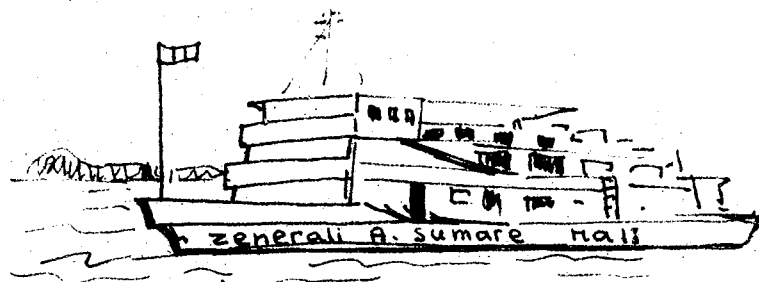
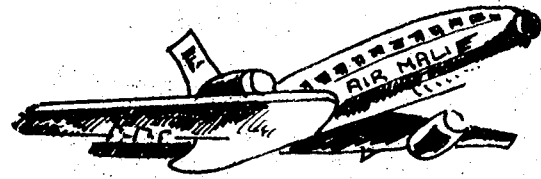
E dun, e bè sogo min dun, e b'o bò min ?

Kungokòkòkòkòw dòw nafa ka bon kosèbè. an ye : o ye jumènw ye ?

Dòw bè tinyèli kè kosèbè a' y'olu fò.

Kòòw bè bugun cogo di ?

Waleyali : seginkanni.

Dògòkun mugannan : taamaw

Kumanyèfo : taamaw

Kun : kumadege

Kuuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : nègèsò - mobili - kurun - sannakurun - sisikurun

- walew : ka taama

- mankutuw : ka teli - ka nògò

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Karamògò bè bolifèn ninnu jaw jira kalandenw na.

Nin ye mun ja ye ? Nin ye nègèsò ja ye. Nin ye mun ja ye ?

Nin ye mobili ja ye. Nin ye kurun ja ye. Nin ye sisikurun ja ye. Nin ye sannakurun ye.

Kalandenw kelen kelen na bè fèn ninnu togow kelen kelen fo.

Nègèsò bè jòn fè ? Nègèsò bè ne fa fè, dò bè Madu fè.

E fa bè mun k'a ka nègèsò la ? A bè taa duguw la a ka nègèsò la.

Ka bò i ka dugu la ka taa dugu wèrè la, o ye mun ye ? O ye taama ye. O tuma Madu bè mun kè n'a ka nègèsò ye ? Madu bè taama kè n'a ka nègèsò ye.

Jòn taamana ka ye ? Ka bò Ncifinna ka taa Bamako' jòn y'o kè ka ye ? E y'o taama kè mun na ? Mun na e taara mobili la ?

Mobili ka teli ni nègèsò ye.

Jòn bè taamakèlan dò wèrè dòn ? Kurun ye taamakèlan dò ye.

Kurun bè taama mun kan ? Kurun bè taama ji kan.

Jòn ye taama kè kurun kòno' ka ye ?

Mun wèrè ye taamakèfèn dò wèrè ye ? Sisikurun ye taamakèlan

dò wèrè ye. Jòn ye sisikurun ye ka ye ? Ne y'a ye Bamako.

Sisikurun bè boli mun kan ? Sisikurun bè boli nègèsira kan.

Taama bè se ka kè ni sannakurun ye wa ?

Jòn donna sannakurun kòno' ka ye ? Taamakèfènw bèe

lajèlèna jumèn ka teli n'a bèe ye ?

O tuma taamakèfèn ka ca.

N'bè se ka taama kè nègèsò la.

N'bè se ka taama kè mobili la.

N'bè se ka taama kè jikankurun na.

N'bè se ka taama kè sisikurun na.

N'bè se ka taama kè sanakurun na.

An k'o taamakèfèn ninnu sanga nyògòn ma :

nègèsolataama bè di ? O sègèn ka bon, a ka suma.

Mobilataama dun ? O ka teli, o ka nògò ni nègèsò ye.

Sannakurunnataama ka teli ni nègèsò ni mobili ta ye.

Waleyali : an ka taama waleyaya waati saba bèe la.

Sègèsègèli :

Ka bò Ncifinna ka taa fana, o ye mun ye ? E bè se ka taama

mun ni mun na ? Sennataama bè di ? Mobili ta dun ? Taamakèfèn

bèe la teliman ye jumèn ye ?

Ka bò e ka so ka na kalanyoro' la, e b'o kè mun na ?

Waleyali : n'bè taama n'sen na : an k'o waleyaya an bè waati

min na la.

Kumanyèfo : taamakèfènw

Seginkanni

N'i bora i ka dugu la ka taa dugu wèrè la, i ye mun kè ?

Taama bè se ka kè mun ni mun na ?

Sennataama bè cogo di ? Mobili ta dun ?

Taamakèfèn jumèn ka teli ni tòw ye ?

E bè na kalanyòrò la cogo di ?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : esansi - pankurun

- walew : ka taama

- mankutuw : ka nògò

- do wèrèw :

Kalan taa sira

Jòn bè taamakèfènw tògò fo ? Taamakèfènw ye : sen, nègèso, mobili, kurun, sisikurun, jikankurun, pankurun.

Jòn ye taama kè sen na ka ye ? Sen na taama bè di ? A kè taama a bè mògò sègèn. Taama jan bè kè sen na tugun wa ?

Jòn ye taama kè nègèso la ? E bora min ka taa min ?

Sen joli bè nègèso la ? O senw tògò bè di ? Mun bè kè pinè la

ka sòrò ka nègèso boli ? N'i bè nègèso boli, i bè mun ni mun kè

Sennataama ni nègèsolataama e bè jumèn fè ? Mun na ?

Jòn ye kurun ye ka ye ? Kurun dilala ni mun ye ? Kurun bè se

ka taama dugu ma wa ? Mògò joli bè kurun la taama ?

Jòn ye sisikurun ye ? A bè taama mun kan ? Mun na sisikurun

tè se ka taama dugu ma ? Mun bè sisikurun la taama ? Jòn bè

esansi dòn ? Esansi bè kè mun wèrè kòno ?

Jòn ye pankurun ye ? Ale bè taa cogo di ? Mun wèrè bè wuli ?

Kòno ni mògò la, jumèn ka teli ?

Taamafènw na jumèn ka teli n'a bèe ye ? Jumèn ka mògò n'a

bèe ye ?

Waleyali : taali fana mobili la : an k'o walewa waati saba la

(min tèmèna, an bè min na a ni min be na)

Dègòkun seginkanni : taamaw ni taama kè fènw.

Ka bo dugu do la ka taa dugu do wèrè la, o ye mun ye ?

Taama bè se ka kè ni mun ni mun ye ?

Senna taama bè cogo di ? Mobili ta dun ? Sannakurun na taama ni tòw cè bè di ?

Mògò min bè taama o tògò bè di ?

Jòn yèlè la nègèso kan ka ye ? I bè mun ni mun kè ni nègèso bè taa ?

Sen joli bè mobili fè ? Mobili bè taa cogo di ? Esansi bè kè mobili dòn kòno wa ? A bè kè mun wèrè kòno ?

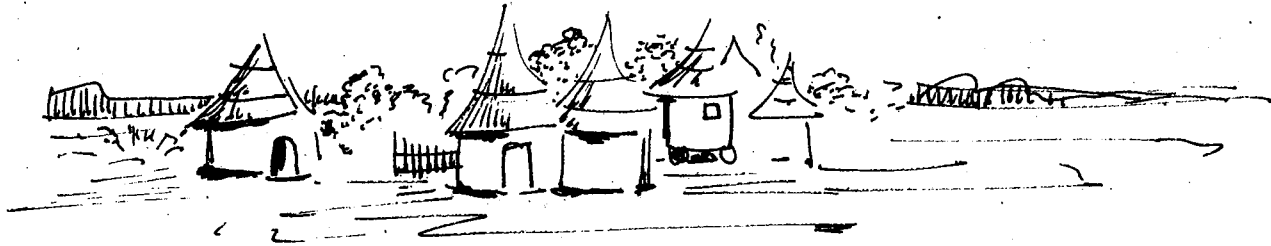
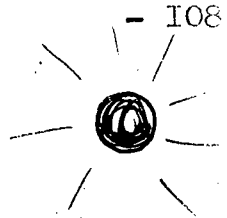
Mògò joli bè mobili boli ? Sisikurun dun ? Jikankurun dun ?

Mun na pankurun ka teli ni bolifèn tòw ye ? Mun na a taama sara ka gèlèn ni tòw ye ?

Senna taama ka suma nk'a kasara ka nògò. Mun na ?

E ye mobili kasara kè no ye wa ?

Waleyali : seginkanni

Dògòkun mugan ni kelennan

Kumanyèfo : san waatiw : funteni

An bè waati jumèn na sisan ? An bè sògómada la. A ye Sirima ten lajè, aw nyè bè mun na ? An nyè bè wosiji la. O bè sòrò mun fè ? Funteni bè sirima na. Sògómada fè mògo' bè wosi ; tilegan fè mun bè kè ? Tile ka farin o funteni ka jugu ni sisan ta ye. O ye mun taamashiyèn ye ? O ye funteni waati taamashiyèn ye. O tuma an bè waati jumèn na ? An bè funteni waati la sisan.

Jòn bè waati wèrè don ? Samiyè ani fonènè olu ye waati wèrèw ye. O tuma waati joli bè san kòno' ? Waati kunba saba bè san kono : funteni, samiyè ani fonènè.

Kalo joli bè san kòno' ? Kalo I2 de bè san kòno'. O tuma waati saba in na e bè jumèn fè ? Mun na ?

Waleyali : funteni bè, ne bè wosi, an k'o waleya an bè waati min na la.

Kumanyèfo : san waatiw : funteni

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : funteni

- walew : ka sunògò - ka haalo

- mankutuw : ka genin (ka kalan)

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

An bè waati jumèn na sisan ? Funteni taamashiyèn ye mun ni mun ye ? Funteni tuma fè kalanso kòno' bè di ? Kalan kè ka di wa ? Kalanden caman bè sunògò mun na ? Baara nyènama bè kè dugu kòno' wa ? Ji ko ka jugu funteni tuma fè mun na ? Mògo' caman bè si min funteni fè ? Baganw fana sègènnen don, cogo di ? Jiriw bè cogo di ? Kòndw dun ? Kungo kòno'na yèrè bè cogo di ?

N'an y'o bée lajèlen kolosi, funteni ye waati nyuman ye wa ?

Waleyali : funteni fè, ne bè si dukènè ma : an k'o waleya an bè waati min na la.

Dògòkun seginkanni : san waatiw : funteni

An bè waati jumèn na ? Funteni taamashiyèn ye mun ni mun ye ?

Kalan kè ka di funteni tuma fè wa ? Mun na ? Kalanden caman

bè sunògò mun na ? Mun na baara nyènama tè kè dugu kònd ?

Baganw ni jiriw fana bè sègèn funteni tuma fè :

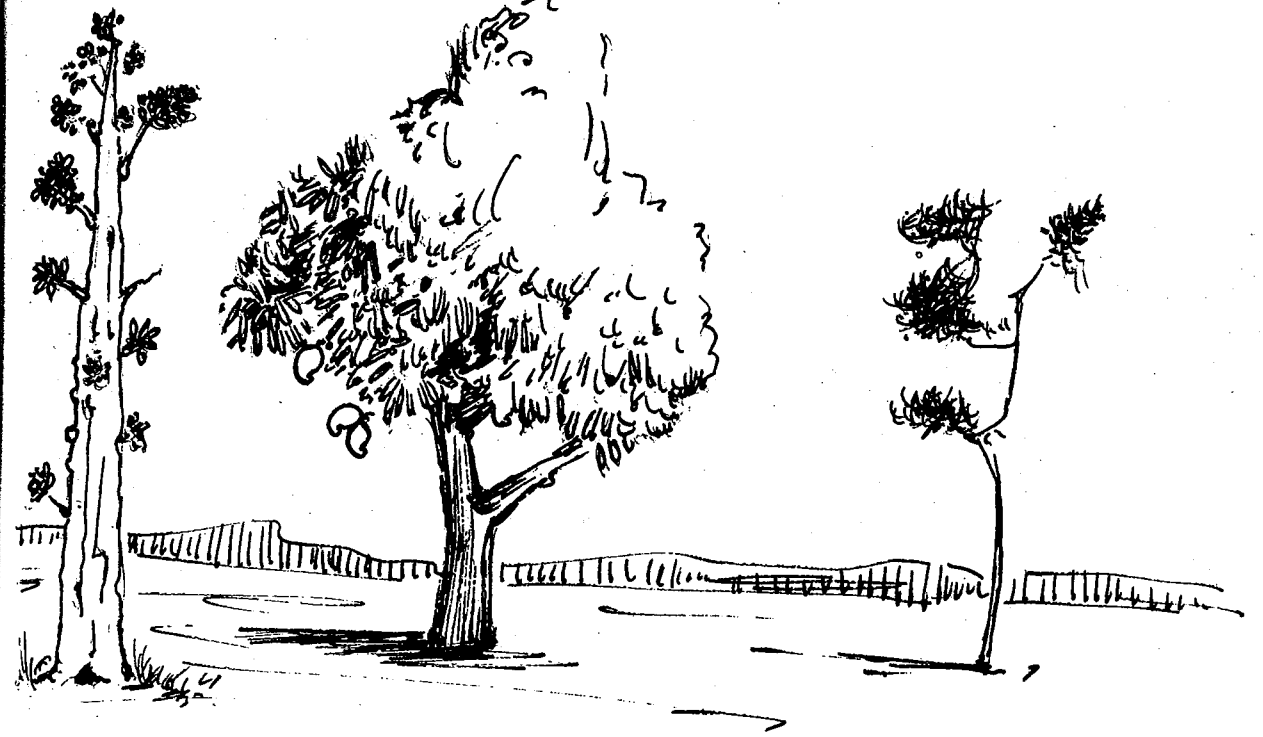
Jòn bè se k'o nyèfo' ?

Mògò sen lankolon bè se ka taama funteni tuma fè wa ? Mun na ?

Funteni tè waati duman ye e fè, mun na.

Waleyali : seginkanni

Hakilijagabò : an ka kuma funteni waati kan dugu kònd

Dògòkun mugan ni filanan

Kumanyèfo : jiriw

Seginkanni :

Kalan kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : mangoro - nsira - banan - lemuru

- walew : k'a ladon

- mankutuw : caman

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Kalan in bè kè kalanyòro' jiri dò kòrò.

An bè min ? An bè jirisun kòrò. Jiri in tògò ye di ? Jiri in tògò ye ko mangoro. Jòn bè maga mangorosun na ? Yaya ye mun kè ? Jòn bè jiri wèrè tògò dòn ? Nsira - banan - ...olu ye jiri dò ye.

Jiri joli bè kalanyòro' dukènè na ? Jiri caman bè kalanyòro' dukènè na. Jiri caman bè yòro' jumèn la ? Jiri caman bè dugu

Kòno', a bè kungo kòno'.

N'i ye jiri turu i ka kan ka mun kè ? N'i ye jiri turu i ka kan k'a ladon. Jòn b'o ladonni nyèfo' an ye ?

Nafa bè jiriw la wa ? Jiriw nafa ka bon kojugu. Dòw bulu bè dun an fè, an bè caman den dun, an bè sigi u suma na, an b'u jeni k'an ka dumuniw tobi, u buluw n'u faraw n'u diliw bè kè furaw ye an fè.

* O bolen kò a la, sanji bè na jiriw de kosòn. Jòn sera sahelijamana la ka ye ? Mun na san -tè na ka caya ye ? Jiri ntanya de b'o kè.

O tuma an man kan ka mun kè ? An man kan k'a kè jiritigè o jiritigè ye.

Waleyali : jiritigèbaliya, an ko waleyaya waati in na.

Sègèsègèli

Jòn bè jiri dò tògò dòn ? Jiriw nyèci ye mun ye ?

Jiri minw den bè dun, a' y'o dòw tògò fo'.

Minw bulu bè dun, a y'o dòw fana tògò fo'.

Mun na an b'a fo' ko sanji bè na jiriw kosòn ?

Kumanyèfo' : jiriw (a tò)

Seginkanni

A' ye jiri minw dòn a' y'olu tògòw fo'. Jiri nyèci ye mun ni mun ye ? Mun na an man kan ka jiri bèe tigè ?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw

- tògòw : jiriju

- walew : ka ninakili

- mankutuw : nenyè - nugulen

- dò wèrè :

Kalan taa sira

Kalan in fana bè kè kalanyòro' jiri dò kòro'.

An bè min ? An bè jirisun kòro'. An ko kunun ko jiri in tògò ye di ? Jiri in tògò ye ko mangoro.

Nin ye mun ye ? Nin ye jiriju ye. Jòn bè na jiriju jira ?

Maga jiriju la. A bè di ? A ka nenyè. Jiri jumèn wèrè ju nenyèlen don ? Jiri bèe ju ka nenyè ma ? Jumèn ta nugulen don ?

Nin ye mun ye ? Nin ye jiribulu ye. Maga jiribulu dò la.

Setu ye mun kè ? E nyè bè jiribulu joli la ?

E jolen bè mun kan ? Sen bè jiri fè wa ? Mun na a dun jolen don ? Jiridiliw bè min ?

An y'a fo' ko mògò farikolo ye yòro' kunba joli ye ? Jumèn ni jumèn ? Yòro' kunba saba fana bè jiri la : jiriju, jiribuluw ani jiridiliw.

Jirisu nyèci ye mun ye ? Ale de bè jiribolow ni jiribuluw ta.

Jiribuluw dun ? Jiri bè ninakili a buluw fè (karamògò b'o nyèfo' kalandenw ye). Jiridiliw bè mun nyè ? Olu bè jiri balo (karamògò fana bè nin yòro' in nyèfo' kalandenw ye).

E dun ? Jòn bè e balo ?

N'an farikolo yòro' do' tigèra, mun bè bo' ? Joli bè bo'.

An ka jeli kè ka jiriju yòro' do' tigè. An bè mun ye ? An bè jiri-nyèji ye. O ye jiri joli ye.

E nyèji bè bo` tuma jumèn ?

Waleyali : jiriw ladonni, an k'o waleyaya waati saba bée la.

Sègèsègèli

Yòrò` kunba joli bè jiri la ? Jumèn ni jumèn ? u kelen kelen
nyèci ye mun ye ? N'an ye jiriju yòrò` do` tigè mun bè bo` ?
An ka segin jiriw nafaw kan.

Dògòkun seginkanni : jiriw.

Ay bè jiri minw dòn, a' y'olu tògòw fò.

Jiri minw den bè dun, a' y'olu fò ; minw buluw bè dun,
k'olu fò, minw buluw n'u faraw n'u diliw bè kè fura ye,

a' y'olu fana fò. Jiri bée dògò` bè kè ka tobili kè wa ?

Nyèci kelen bè jiri bée la, o ye mun ye ? Mògò` bè se ka sigi
jiri bée suma na.

Mun na a bè fò ko sanji bè na jiriw kosòn ?

Yòrò` kunba joli bè jiri la ? Mun ni mun ?

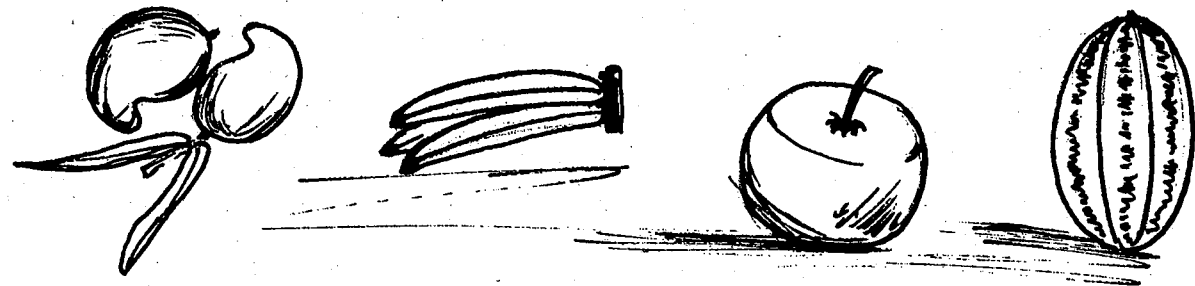
O yòrò` kelen kelen nyèci ye mun ye jiri la ?

N'i ye jiriju yòrò` do` tigè i bè mun ye ? O jirinyèji ye mun

ye jiri fè ? E balo ye jiri nyèci ye wa ? E bolo ye mun ye.

Jòn b'o di e ma ?

Waleyali : seginkanni.

Dògòkun mugan ni sabanan

Kumanyèfò : jiridenw

Seginkanni :

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw

- tògòw : lenburuba - namasa - mangoro - manje - buyagi

- walew : ka dun - ka wòrò

- mankutuw : a ka di

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Karamògò bè jiri dama dòw denw lana kalanso kòno' walima jaw. (lenburu- namasa - mangoro - manje - buyagi...)

Nin ye mun ye ? Nin ye lenburuba ye. Lenburuba ye mun ye ?

Lenburuba ye jiriden ye. Jòn bè na lenburuba jira ? Jòn bè jiriden wèrè don ? Namasa, mangoro, manje, buyagi, olu ye jiriden dòw ye.

Mun bè kè jiriden ye ? Jirifeere bè kè jiriden ye (karamògò bè nin yòro' in nyèfo' kalandenw ye) jirifeere kasa bè di ?

Jirifeerew bè nyè ye kelen ye wa ?

N'an bè lenburuba in dun, an bè mun kè ? Ni fara bór' ala, an bè mun ye ? Kolo joli bè lenburu la ? O kolow ka bon na ?

Kolo misènw bè jiriden minw na i n'a fò lenburu, a' y'olu fò. An ka mangoro ta. Kolo joli b'o la ? Jiriden jumènw bè mangoro cogo la ni kolo kelen b'olu la ?

An ka namasa wòrò. An ka bu dun. Kolo bè yen wa ? Jiriden jumèn bè namasa cogo la ni kolo tè min na ?

Yaya, namasa in dun. A bè di ? A ka di. A ka timi.

Mun na namasa in ka di ? A mòlen don. Jiriden mòlen bè di ? Jiriden mòlen ka di. Jiriden mòbali dun ? O man di a bè bana bila mògò la.

Jòn ka baara ye jiriden mòbaliw tigèli ye ? Denmisènw. O ka nyi wa ?

Jiriden mòlen nyè bè di ? Dòw nyè ka bilen, dòw nyè nèrèmu-gulama don, dòw nyè binkènelama don.

Waleyali : n'tè sijiriden mòbali kari, an k'o waleya waati saba bèe la.

Sègèsègèli

Mun bè kè jiriden ye ? A ye jiriden dòw tògò fò.

Jiriden bèe bè dun wa ? Yòro' kèrènkèrènnen joli bè jiriden

na ? Jumèn ni jumèn ? Kolo kelen bè dòw la, kolo misènw caman bè dòw la, kolo yèrè tè dòw la, olu ye jumèn ni jumèn ye ?

Jiriden waatilama jumèn ka di ?

Waleyali : manje danni, an k'o waleya an bè waati min na la.

Kumanyèfo : jiridenw (seginkanni)

Jòn bè jiriden do' don ? Olu bèè bè dun wa ? A ye jiriden dunta dòw fo'. Minw tè dun fana.

Yòrò kèrènkèrènnen joli bè jiriden na ? Olu ye jumèn ye Kolo misènw bè jiriden jumèn na ? Kolo kelen dun ? Kolo yèrè tè dòw la. O ye jumèn ye ?

Jiriden cogoyalama jumèn bè dun ? A molen bè cogo di ?

Jiriden mòbali bè mun kè mògo' la ? A y'o bana dòw fo'.

Jiriden molen nyè bè di ?

An ye jiriden minw tògo' fo' olu bè sòrò min ? Fèn tè sòrò' kungo kòno' wa ? A' ye kungokòno' jiriden dòw tògo' fo'.

Jiriden dòw bè kè fura ye. A' y'o dòw fo' an'u bè bana minw kènèya.

Waleyali : jiriden molen dumuni, k'o waleyana an bè waati minw na ani waati nata la.

Hakilijagabò : karidonya fè, aw taara jiriden kari. A y'o nyèfo'.

Dògòkun mugan ni naaninan

Kumanyèfo : nyènajèw

Seginkanni

Jiriden do' fo'. O bè dun wa ? Jòn be jiriden dunta do' wèrè fo' ? Jumèn tè dun ?

Mun bè kè jiriden ye ? N'an ye jiriden wòrò, an bè mun ni mun ye ? Jiriden waatilama jumèn ka di ?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw

- tògòw : fòlifèn - dunun - bala - bonjalan - fòlikèlan

- walew : ka fo' - ka donkili da

- mankutuw

- do' wèrèw

Kalan taa sira

Karamògo' bè fòlifèn do' lana kalanso kòno'.

Nin ye mun ye ? Ni ye dunun ye. Mun bè karamògo' bolo ?

Dunun bè, karamògò bolo. Isa, na maga dunun na. I bè mun kè ? Isa ye mun kè ?

Mun bè kè dunun na ? Dunun bè fo'. O tuma an bè se ka dunun wele cogo di ? Dunun ye fòlifèn ye. Kalandenw kelen kelen na b'o fo'. Jòn bè fòlifèn do' wèrè dòn ? Bala, bonjalan, Zantègèba, bara olu bée ye fòlifèn dòw ye.

Karamògò bè dunun fo' : ka nyininkali kè : karamògò ye mun kè ? Jòn wèrè bè na dunun fo' ?

Mògò min bè fòlifèn fo' o tògò ye di ? Jòn bè fòlikèla do' tògò dòn ? O bè mun fo' ?

Ni fòli bè kè mun fòlo' bè kè ? Jòn bè donkili da ? Tòw bè mun kè ?

Olu bè donkili laminè. Dònkili mana da, mun bè kè ? Dòn bè daminè. Ni dòn daminèna, mògòw bè tègèrè fo'. Dòn bè sòro' ka soroba.

Mògò minw bè taga fòlifèn kòro' olu bée ye dònkèlaw ye wa ? Ayi, dòw tè dòn kè, olu ye filèlikèlaw ye. Olu de bè tègèrè fo' kosèbè.

Fòli bè kè minnin aw ka dugu kòno' ?

Waleyali : dòn kèli, an k'o waleyà an ye waati saba minw ye la. An ka fòli do' labèn kalanso kòno'. Jòn bè kè fòlikèla ye Jònw bè kè dònkèlaw ye ? Jònw bè kè filèlikèlaw ye ? Ayiwa, an k'a su a kan.

Kumanyèfo : nyènajèw (a to').

Seginkanni

Jòn bè nyènajèkèfèn do' dòn ? Min bè fòli kè o tògò ye di ? Jòn bè dòn kè ? Jòn bè dònkili da ? Jòn bè tègèrè fo' ? filèlikèlaw bè mun kè ?

Fòli bè kè minnin aw ka dugu kòno' ?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw

- tògòw : seliba - selidenni - pòri

- walew : ka yaala - ka foli kè

- mankutuw : dumunni - duman - a caman

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

Bala ye mun ye ? Bala ye fòlifèn do' ye. Walima bala ye nyènajèkèfèn do' ye. Ni bala bè fo', dugumògòw bée niyòro' b'o la wa ? Ayi, denmisènw ta y'o ye. Dugumògòw bée niyòro' bè nyènajè jumèn na ? O ye selidonw ye. Selidonnya fè, bée nisòn kadi.

Seli jumèn ni jumèn bè kè aw fè yan ? Baara bè kè selidon wa ? Mògòw donfiniw bè cogo di ? Dumuni siya jumèn bè kè ? Denmisènw bè yaala ka mògò' kòròbaw fo. U bè mun fo' ?

Selidonnya fè dugu kòno'na bè cogo di ?

Hakilijagabo' : a ye kuma dugu kan selidonnya fè.

Dògòkun seginkanni : nyènajèw.

Bonjalan ye mun ye ? A ye nyènajèfèn wèrèw fò. Ni fòli bè kè mògòw bè mun kè ? Dònkèlaw bèe be se wa ? Bèe bè dòn kè wa ? Filèlikèlaw bè mun kè ? Nyènajè jumèn ka di e ye ?

Mun na ?

E bè seli siya joli dòn ? Selidonnya fè finikolon bè ye mògò' la wa ? Bèe be mun don ? Dugu kònòna bè di ? Bèe nisòn ka di. Na goman bè dun selidon wa ? Sogo bè bò min ?

Waleyali : seginkanni

Hakilijagabò : nyènajè min kèra aw ka kalanso dayèlèli la, a y'o nyèfò.

Dògòkun mugan ni duurunan

Kumanyèfò : fèlèbò - donsoya

Seginkanni

A' ye danyè dama tòw fò selidon kan aw ka dugu kòno'.

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw :

- tògòw : fèlèbò - donsoya - marifa - kisè - kala - kaladen -
tama

- walew : ka bon - ka tigè - k'i nyuwari

- mankutuw : ka di

- do wèrèw :

Kalan taa sira

Karamògò' bè donsoyakèminènw lana kalanso kòno' walima u jaw.

Karamògò' bè marifa ta, ka nyinikèli kè : nin ye mun ye ?

Nin ye marifa ye. Kalandenw kelen kelen na b'o fò. Jòn bè na marifa jira ? Nin ye mun ye ? Nin ye marifakisè ye. E nyè bè marifakisè joli la ?

Ne nyè b'afakisé caman na.

Nin ye n'ye wa? Ayi, nin tè marifa ye. Nin ye kala ye.

Kalandenw kelen na b'o fò. Asa, na kala ta. I bè mun

kè? Asa? Mun kè? Nin don? O ye kalakisé ye.

Jòn ka minenw ye nin bée ye? Donso ka minèn ye nin bée ye.

Jòn bè se donso ka minènw kelen kelenajira? E ye donso ye wa?

Donso b'a ka donsoya kè min? Donso b'a ka donsoya kè kungo

kòno. A b'a kè waati jumèn? A b'a kè su fè, a b'a kè tile fè.

Donso ni jòn bè taa kungo kòno? A kelen bè taa, ani donsoden

bè se ka taa, ani mogo' gansan do' wèrè bè se ka taa, i n'a fo'

u cunan bè se ka taa kungo la. Ni donsow caman tagara kungo

la, o ye fèlèbo' de ye. Fèlèbo' kèra jòn nyè na ka ye?

Donso mana taga kungo la, n'a ye sogo ye, a bè mun ni mun kè?

Karamogo' bè o ladege kalanso kòno. Kalanden do' bè kè donso

(do' wèrè bè kè sogo ye).

Donsokè bè sogo suma, a b'i nyuwari, ka sogo bon bonwu!

Sogo bè mun kè? Sogo bè bin. Donsokè bè mun kè? A bè taa

sogo kantigè. Donso nin tè sogo bon k'a jè, o bè di?

O donso tègè ka di. Jòn bè donso tègè duman do' don?

Ni donso tègè man di dun, sogo bè bin wa? A bè mun kè?

Donso bè se ka sogo faga ni mun wèrè ye? A bè mun don kala

la? A b'a kè di? Na kalabon ladege an k'a ye.

Marifa ni kala dórón bè kè ka fagali kè wa? Ayi, fagali

fana bè kè ni tama ye. Bakari, na tama ta. Donsokè ladege.

Waleyali : sogo fagali : an k'o waleywa an ye waati saba ninw

ye la.

Sègèsègèli :

A' ye donsominènw n'u nyèciw fò. Jòn bè donso do' don? Donso

bè kè waati jumèn? Donso tègè duman bè sogo bon k'a jè?

Tègè goman dun?

Donsoya ka nyi wa? Mun na? A man nyi wa? Mun na?

Halilijagabò : a' ye donsotulon do' ye ka ye. Nin na nin

kèra, a y'o nyèfò.

Kumanyèfo : mònni - mònnikèla

Seginkanni

A' ye donsominènw tògòw n'u nyèciw fò. Jòn be donso do' don?

Donsoya bè kè waati jumèn? Donsoya ka nyi wa? A man nyi wa?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw

- tògòw : dolen - dolenjuru - dugunogo - fogonnan

- walew : ka mòn - ka kunun

- mankutuw : belebele

- do' wèrèw

Kalan taa sira

Karamogo' bè mònnikèfènw lawa kalanso kòno' walima u bè se ka taa kò do' la.

Karamogo' bè dolen jira ka nyininkali kè : nin ye mun ye?

Nin ye dolen ye. Kalandenw kelen kelen na b'o fò.

Nin ye dolenjuru ye. Kalandenw kelen kelen na b'o fò.

Nin ye dugunogo ye. Nin ye jò ye. Kalandenw bè nin fèn ninnu kelen kelen na tògòw fò.

Karamogo' b'a nyini u ka na fèn ninnu jira.

Dolen, jò, dugunogo, fogonnan, olu ye jòn ka baarakèminènw ye? Olu ye mònnikèla ka minènw ye. Kalandenw kelen kelenna bè nin kumasen in fò.

Jòn bè mònnikèla do' don? Sori ye mònnikèla do' ye, Yakuba ye mònnikèla do' ye, ne fa ye mònnikèla do' ye.

Karamogo' bè dolen fili ji la o ko ka nyininkali kè : n'bè mun kè? Karamogo' bè mònni kè. Mun bè mòn? Jègè bè mòn.

Jòn bè jègè mòn? Mònnikèla bè jègè mòn.

A bo jègè soro' cogo di? An ka dolen filè, mun b'a la? Mun na o donna a la? An b'a don cogo di ko jègè ye dolen kunun? Ni fogonnan tununna ji la, mònnikèla bè mun kè?

N'a ye jègè soro' a nison' bè diya wa?

An ka jègè siya do' tògò' fò : ntèbèn, manogo', salen, nko,

nkòn...olu ye jègè dów ye.

Jègè joli bè se ka minè dolen la sinyè kelen ? Jègè kelen de bè minè dolen na sinyè kelen na. Ni mǒnnikèla b'a f ka jègè caman minè sinyè kelen, a bè mun kè ? A' bè jò fili ji la.

Jòn bè na jò jira ? Jò fili ji la. A sama ka bò. Kari ye jègè sòrò wa ?

Mǒnnikè ye mun ye ? Bololabaara. Jòn bè bololabaara dò wèrè fo' ?

Waleyali : jò filili ji la, an k'o waleyà an bè waati saba min dòn la.

Sègèsègèli

Sori bè mun kè ? Mǒnnikèla ka minènw ye mun ni mun ye ?

Mun ni mun bè dolenjuru la ? Dolen ni fogonnan bè dolenjuru la. Ni mǒnnikèla sera kòda la walima bada la, a bè mun ni mun kè ?

N'a ye jègè caman sòrò a bè kè di ?

Waleyali : ni ne ye baara nyuman kè, n'bè nisòndiya. An k'o waleyà an bè waati min na ani waati nata la.

nkòn...olu ye jègè dów ye.

Jègè joli bè se ka minè dolen la sinyè kelen ? Jègè kelen de bè minè dolen na sinyè kelen na. Ni mǒnnikèla b'a f ka jègè caman minè sinyè kelen, a bè mun kè ? A' bè jò fili ji la.

Jòn bè na jò jira ? Jò fili ji la. A sama ka bò. Kari ye jègè sòrò wa ?

Mǒnnikè ye mun ye ? Bololabaara. Jòn bè bololabaara dò wèrè fo' ?

Waleyali : jò filili ji la, an k'o waleyà an bè waati saba min dòn la.

Sègèsègèli

Sori bè mun kè ? Mǒnnikèla ka minènw ye mun ni mun ye ?

Mun ni mun bè dolenjuru la ? Dolen ni fogonnan bè dolenjuru la. Ni mǒnnikèla sera kòda la walima bada la, a bè mun ni mun kè ?

N'a ye jègè caman sòrò a bè kè di ?

Waleyali : ni ne ye baara nyuman kè, n'bè nisòndiya. An k'o waleyà an bè waati min na ani waati nata la.

Dògòkun mugan ni wòorònan

Kumanyèfo : tulongw

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

Kumaden kuraw

- tògòw : npèri - ngò - ntolatan - tègèrètulon

- walew : ka tulongw kè

- mankutuw :

- dò wèrèw :

Kalan taa sira

N'aw bòra finyè minè na, aw bè mun kè ? An bè tulongw kè. Aw bè bè tulongw siya kelen kè wa ? Aw bè tulongw minw kè, a' y'olu fò. Tulongw siya wèrè jumèn bè yen n'ò tè kè aw fè kalanyòrò la ? A y'olu nyèfò.

Tulongw bèe ka nyi wa ? Jumèn man nyi ? Mun na ?

Tulongw ka kan ka sèbè sa wa ? Mun na ?

(Karamògò bè nin yòrò in nyèfò kalandenw ye. Waati bèe be tulongw kètuma ye).

Dennisènw dòn bè tulongw kè wa ?

Jòn bè ngò kòròbaw ka tulongw dò dòn ?

An bè tulongw kè dugu kòrò su bèe fè wa ? Aw bè tulongw kè waati jumèn ?

Waleyali : tulongw kèli, an k'ò waleyali an bè waati saba minw dòn na.

Sègèsègèli

Tulongw siya jumènw bè kè an ka dugu kòrò ? Mun na waati bèe tè tulongw kètuma ye ? Tulongw bèe la, jumèn ka di e ye ? Mun na ?

Kumanyèfò : tulong (a tò)

I n'a fò caman ma se ka fò dògòkun in kumanyèfò bakolo kan n'o ye tulong ye, karamògò bè se ka dògòkun tò latèmè ni tulong ye minw bè kè u ka yorò la.

O de la, dògòkun seginkanni ma ye sisan ta in na.

Hakilijagabò : selidon, ntolatanba kèra aw ka dugu la.

A' y'o nyèfò.

Dògòkun mugan ni wolomulanan

Kumanyèfò : forolabaaraw

Kun : amalege

Yuntala : miniti 30

Kumaden kuraw

- tògòw : forolabaara

- walew : ka tigè - wuyan

- nankutuw : ka jugu

- dò wèrèw :

Kalan in ye i n'a fò an ye nin kè sènekèla kan seginkanni ye.

O kosòn kumaden kura bèrè tè na ye an fè.

Karamògò bè sènekèla dò den jira k'a fò : e fa bè mun kè ?

Ne fa bè sènekè. Mògò min bè sènekè o tògò ye di ? O tògò ye ko sènekèla. Jòn bè sènekèla dò dòn ?

A ye sènekèla ka minènw fò.

Forolabaaraw bè daminè mun na ? Forolabaaraw bè daminè kalacè la. Mun na kalacè ka jugu ? Tile bè bò kojugu o waati la.

Kumanyéfo : forolabaaraw : nyòtigé

Seginkanni

Yaya fa bè mun kè ? Mògò min bè sènè kè, o tògò ye di ?

Jòn bè sènèkèla wèrè dòn ?

Sènèkèla ka minèn ye mun ni mun ye ?

Forolabaara bè daminè mun na ? Sanji mana na, sènèkè la

bè mun kè ? A bè danni kè ni mun ye ?

Nyò mana falen mun bè kè ? A bè dòn cogo di ko nyò sera

tigè ye ?

Don kalan

Kun : kumadege

Kuntaala : miniti 30

- tògòw : wòlòsò - jiginè

- walew : ka kan - ka gesi

- mankutuw :

- dò wèrèw : walasa

Kalan taa sira

Bí ye nyòtigé ye. Demmisènw bè soli ka taa mun kè ?

Demisènw bè soli ka taa nyò bin. Mun na u bè nyò bin ?

Walasa a tigè ka ja. Nyò jòlen tigèli bè mògò sègèn.

Ni demmisènw ye nyò bin, mun bè kè ? Kamalenw ni cèkòròbaw

b'a tigè. Nyò bè tigè ni bese ye wa ? Ayi, nyò tè tigè ni

bese ye. A bè tigè ni muru ye.

Musow bè mun kè ? Musow bè nyò tigèlen donni ka kè nyògòn kan

kènè kelen kan. Nyò bè to ten kènè o kan wa ? Ayi poní bè

tigè k'a datugu walasa baganw kana nyò cèn.

O kò fè mun bè kè ? Tile dama dò mana tèmè, mògòw bè taga

nyò gosi ni berew ye. U bè sòrò ka na ni nyòden ye so kòno.

O nyòden bè mara min ? Nyòden bè mara jiginè kòno.

Fini fana bè baara ten wa ? Fini bè gosi nka o tè tigè

ni muru ye. Fini bè kan ni wòlòsò ye.

Suman baara bè kè cogo di aw fè yen ? Mun na suman baara

bè kè jama fè ?

Mun bè kè ka suman baaraw kuncè ? Nyènajèw bè kè ka suman

baaraw kuncè.

Waleyali : fini kanni, an k'o waleyali waati saba bèe la.

Sènèkèla bè kala cè ni mun ye ? Sènèkèla bè kala cè ni

dabadennin ye. Bese bè kè ka furabuluw tigè, jele bè kè

ka jiriw tigè. Ni kalacè banna sènèkèla bè mun kè ? An bè

foro wuyan ka bila sanji nyè. Foro bè wuyan ni mun ye ?

Foro bè wuyan ni daba ye, a bè wuyan ni misidaba ye.

Ni sanji nana sènèkèla bè mun kè ? Ni sanji nana sènèkèla bè

danni kè. A bè danni kè ni mun ye ? A bè danni kè ni dabaden-

nin ye, a bè danni kè ni dabanana ye.

Sènèfèn bèe bè dan wa ? Dòw bè seri i n'a fò fini, malo.

Ni danni kèra sumaya la, mun bè kè ? Nyò bè falen, a bè kòrò.

Sènèkèla bè mun kè o tuma ? A bè nyò kòròshiyèn, ka bin jugu

bò a kòrò. O kòròshiyènni bè kè ni mun ye ? O bè kè ni dabaden-

nin walima dabanana ye.

Nyò walima kaba, walima fini mana kòrò a bè mun kè ? A bè den

kè. Denw bè kè mun na ? Denw bè kè nyòkolo la.

Suman dòw den bè san fè : o ye jumènw ye ?

Dòw ta bè dugu jukòrò : o ye jumènw ye ?

A bè dòn cogo di ko nyò sera tigè ye ?

Waleyali : karidonya fè, ne bè taga foro la. An k'o waleyali

waati saba bèe la.

Sègèsègèli

Jòn bè baara kè foro la ? A ye sènèkèla dòw tògò fò.

Sènèkèla ka minènw ye mun ni mun ye ?

Forolabaaraw bè daminè mun na ? Sanji mana na mun bè kè ?

Danni bè kè ni mun ye ? Nyò mana falen sènèkèla bè mun kè ?

Nyò bè tigè waati jumèn ?

Dògòkun seginkanni : forolabaaraw.

Isa fa ye mun ye ? Jòn bè sènekèla wèrè dòn ?

E ye sènekèla ye wa ? E ye mun ye ? Aw ye sènekèla ka minènw fò.

Sènekèla bè mun kè ni : daba, misidaba, jele, bese ani muru ye ?

Forolabaara bè daminè mun na ? Foro kala mana cè, sènekèla bè mun kònò ? Sanji nalen filè, a bè mun kè ?

Nyò mana falen, mun ni mun bè kè ?

Nyò selen bè dòn mun fè ? Nyò mana se, mun bè kè ?

Nyòtigè don, jòn fòlò b'a daminè ? Mun na denmisènw bè nyò bin ? Jòn b'a tigè ? Musow bè mun kè ?

Mun na goni bè kè ka nyò datugu ? Nyò gosi don, mun ni mun bè kè ?

Fini bè tigè wa ? Fini bè kan ni mun ye ? Mun wèrè bè kan ni wòlòsò ye ?

Forolabaaraw bè kuncè ni mun ye ? Mun na nyènajèw bè kè mògòw fè ? N'e nison diyara, e bè mun kè ?

Waleyali : seginkanni.

Hakilijagabò : kalanbaliya don dò fè, aw taara nyò tigè yòrò la, a' y'o nyéfò.

Gafe baabuw

Kalansenw

Nyè

I - Kalanyòrò.....	I
2 - Kalanyòrò (a tò).....	3
3 - Kalanso.....	5
4 - Kalanso (a tò).....	7
5 - Kalanso (a tò).....	9
6 - Dògòkun seginkanni.....	II
7 - Kalanden ka minènw.....	12
8 - Kalanden ka minènw (a tò).....	14
9 - Dògòkun seginkanni.....	16
10 - Kalanso minènw.....	17
11 - Kalanso minènw.....	20
12 - Dògòkun seginkanni.....	22
13 - Kalanyòrò dukènè.....	23
14 - Kalanyòrò dukènè (a tò).....	25
15 - Dògòkun seginkanni.....	27
16 - Mògò farikolo.....	29
17 - Mògò farikolo (a tò).....	31
18 - Dògòkun seginkanni.....	33
19 - Mògò farikolo (banaw).....	34
20 - Mògò farikolo (banaw furabèli).....	36
21 - Dògòkun seginkanni.....	38
22 - Fèerebòw.....	39
23 - Fèerebòw (a tò).....	42
24 - Dògòkun seginkanni.....	44
25 - Denbaya (fa ni ba).....	45
26 - Denbaya (kòròw ni dògòw).....	47
27 - Denbaya (mòkè ni mòmuso).....	49
28 - Mòkè ni mòmuso (a tò).....	51
29 - Dògòkun seginkanni.....	53
30 - Tile waatiw (tile kelen - kunun - bi - sini).....	54
31 - Tile waatiw (tile fila - su fila - sògòma - wula).....	57

32 - Dògòkun seginkanni.....	59
33 - Waatiw (fonènè).....	60
34 - Nènè waati (a tò).....	62
35 - Sow.....	63
36 - Sokònòminènw.....	65
37 - Du.....	67
38 - Gaso - gabugu.....	69
39 - Gabugukònòminènw.....	71
40 - Dògòkun seginkanni.....	73
41 - Dugu.....	74
42 - Dugu (a to).....	76
43 - Dògòkun seginkanni.....	77
44 - Sugufiyè.....	78
45 - Sugufiyè (sannifeere).....	80
46 - Dògòkun seginkanni.....	81
47 - Sènèkèka.....	82
48 - Bololabaarakèlaw : numukè.....	85
49 - Dògòkun seginkanni.....	87
50 - Sojòla.....	88
51 - Gesedala.....	90
52 - Finikalala - kalalikèla.....	92
53 - Sokònòbaganw.....	94
54 - Sokònòkònòw.....	96
55 - Dògòkun seginkanni.....	98
56 - Kungokònòbaganw.....	99
57 - Kungokònòkònòw.....	101
58 - Dògòkun seginkanni.....	103
59 - Taamaw.....	104
60 - Taamakèfènw.....	106
61 - Dògòkun seginkanni.....	107
62 - San waatiw : funteni.....	108
63 - San waatiw : funteni (a to).....	109
64 - Dògòkun seginkanni.....	110
65 - Jiriw.....	111

66 - Jiriw (a tò).....	113
67 - Dògòkun seginkanni.....	115
68 - Jiridenw.....	116
69 - Jiridenw (seginkanni).....	118
70 - Nyènajèw.....	119
71 - Nyènajèw (a to).....	121
72 - Dògòkun seginkanni.....	122
73 - Fèlèbò - donsoya.....	123
74 - Mònni - mònnikèla.....	125
75 - Dògòkun seginkanni.....	127
76 - Tulonw.....	128
77 - Tulonw (a to).....	130
78 - Forolabaaraw.....	131
79 - Forolabaaraw (nyètigè).....	132
80 - Dògòkun seginkanni.....	134